

**STROKOVNE PODLAGE ZA
SISTEMSKO SPREMLJANJE POTREB
PO IZPOPOLNJEVANJU
IZOBRAŽEVALCEV V NEFORMALNIH
IZOBRAŽEVALNIH
PROGRAMIH ZA ODRASLE**

STROKOVNE PODLAGE ZA SISTEMSKO SPREMLJANJE POTREB PO IZPOPOLNJEVANJU IZOBRAŽEVALCEV V NEFORMALNIH IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMIH ZA ODRASLE

Avtorji: dr. Marko Radovan, Biserka Neuhold Hlastec, Tina Baloh

Metodološka podpora in obdelava podatkov: dr. Marko Radovan

Jezikovni pregled: Tara Peršič, Tina Baloh

Izdala: UPI – ljudska univerza Žalec

Zanjo: Franja Centrih, direktorica

Oblikovanje: AP, medijska produkcija, Andraž Pušnik s.p.

Monografija je brezplačna.

Izdajo monografije je podprla Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID 131585027](#)

ISBN 978-961-96084-0-1 (PDF)

Žalec, oktober 2022

Strokovne podlage za sistemsko spremljanje potreb po izpopolnjevanju udeležencev v neformalnih izobraževalnih programih za odrasle so nastale v okviru projekta Izpopolnjevanje izobraževalcev v neformalnih izobraževalnih programih za odrasle v KRVŠ 2020–2022, ki ga financirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. UPI – ljudska univerza Žalec je prevzela vodilno vlogo v partnerstvu, ki ga sestavljajo še Ljudska univerza Krško, MOCIS, Center za izobraževanje odraslih, Šolski center Velenje, RIC Novo mesto in Zasavska ljudska univerza.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

RAZVOJNO
IZOBRAŽEVALNI
CENTER NOVO MESTO

Kazalo vsebine

1	Uvod.....	5
2	Opis projekta	8
3	Izobraževalne potrebe izobraževalcev odraslih	12
4	Metodologija	16
4.1	Namen evalvacije	17
4.2	Instrumentarij	18
4.2.1	Anketni vprašalnik.....	18
4.2.2	Intervjuji	18
4.2.3	Fokusne skupine.....	19
4.3	Udeleženci raziskave	19
4.4	Zbiranje podatkov	25
5	Rezultati	26
5.1	Izobraževalne potrebe udeležencev raziskave.....	27
5.1.1	Najbolj potrebna znanja po mnenju anketirancev.....	30
5.2	Izobraževalne potrebe glede na vrsto organizacije	32
5.3	Izobraževalne potrebe glede na položaj izobraževalcev odraslih	33
5.4	Izobraževalne potrebe glede na vrsto programa	35
5.5	Izobraževalne potrebe glede na vsebinsko in interdisciplinarno področje.....	42
5.5.1	Izobraževalne potrebe glede na vsebinsko področje	42
5.5.2	Izobraževalne potrebe glede na interdisciplinarno področje	43
5.6	Izobraževalne potrebe glede na statistično regijo	46
5.7	Viri informacij o strokovnem usposabljanju	48
5.8	Želeni načini izobraževanja v prihodnosti	52
5.9	Ugotovitve fokusnih skupin	54
6	Ključne ugotovitve	55
7	Smernice za nadaljnje spremljanje izobraževalnih potreb	58
7.1	Namen in cilji	59
7.2	Izhodišča za pripravo teoretskega modela	59
7.3	Ciljna skupina teoretskega modela	59
7.4	Zasnova teoretskega modela.....	60
8	Modul za sistemsko spremljanje potreb po izpopolnjevanju znanja izobraževalcev odraslih v neformalnem izobraževanju	61
8.1	Splošno o modulu.....	62
8.2	Načrt uporabe modula.....	62

8.3 Vsebina modula in izvajanje modula.....	63
8.3.1 Tehnična izvedba vprašalnika.....	63
8.3.2 Zbirnik programov usposabljanj	63
8.3.3 Grafična predstavitev aktualnih rezultatov analize izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih	64
8.4 Uporaba in trajnost modula	64
9 Viri	65
10 Priloge.....	67
10.1 Vprašalnik.....	68
10.2 Smernice za izvedbo intervjujev.....	80
10.3 Smernice za izvedbo fokusnih skupin.....	106

1 Uvod

Potrebe po izpopolnjevanju in usposabljanju izobraževalcev odraslih se odpirajo na številnih področjih, če želijo le-ti kakovostno opraviti svoje delo. Dr. Zoran Jelenc v članku Usposabljanje in identiteta izobraževalcev odraslih (2010) zapiše, da so potrebe izobraževalcev odraslih povezane z nenehnimi spremembami, ki zadevajo ciljne skupine (na to močno vplivajo demografske spremembe – naraščajoče migracije, vse večja pričakovanja v življenju, nove ranljive ciljne skupine), vsebine (bolj pomembna postajajo področja, kot so okolje, zdravje, upravljanje, ekonomika, novi mediji) in učne metode (različne poti do znanja, kombinacija situacij in metod, e-učenje). Nenehne spremembe torej od izobraževalcev odraslih zahtevajo, da se nenehno izpopolnjujejo in usposabljujejo ter krepijo svoje kompetence. S tem izboljšujejo kakovost neformalnega izobraževanja, ki ga izvajajo, krepijo svojo poklicno identiteto in nenazadnje tudi večajo svojo zaposljivost.

Že pri pripravi elaborata projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih smo ugotavljali, da se z razvojem andragoškega dela in različnih profilov izobraževalcev odraslih, vsebino in obsegom različnih nalog, ki jih ti opravljajo, na nacionalni ravni nihče sistemsko in načrtno ne ukvarja. Zato smo k pripravi strokovnih podlag za sistemsko spremljanje potreb v okviru projekta pristopili z velikim čutom odgovornosti ter hkrati z zavedanjem, da bomo tudi sami prispevali delček k profesionalizaciji kariernega razvoja izobraževalcev odraslih ter k vzpostavitvi systemskega in načrtnega spremljanja njihovih izobraževalnih potreb.

Namen strokovnih podlag za sistemsko spremljanje potreb po izpopolnjevanju izobraževalcev odraslih v neformalnem izobraževanju odraslih, ki so pred vami, je predstaviti rezultate analize izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih v neformalnem izobraževanju, ki smo jo izvedli med letoma 2020 in 2022, ter s pomočjo teoretskega modula ponuditi smernice za nadaljnje sistemsko spremljanje izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih v neformalnih izobraževalnih programih.

V strokovnih podlagah podrobneje predstavljamo:

- analizo potrebnega dodatnega znanja za zaposlene v javnih in zasebnih organizacijah za izobraževanje odraslih, društvih in združenjih;
- analizo potrebnega dodatnega znanja zaposlenih, ki so prepoznani kot ustrezni kadri za opravljanje izobraževalnega dela kot izobraževalci odraslih;
- analizo potrebnega dodatnega znanja po vrstah programov (študijski krožki, predupokojitveni programi ...);
- analizo potrebnega dodatnega znanja po vsebinskih področjih in interdisciplinarnim povezovanjem različnih vsebin (npr. kultura, zdravje, okolje) in
- analizo potreb po izpopolnjevanju znanja po statističnih regijah.

V zadnjem delu opišemo teoretski modul za sistemsko spremljanje potreb po izpopolnjevanju znanja izobraževalcev odraslih v neformalnih izobraževalnih programih za odrasle ter na podlagi tega ponudimo smernice za nadaljnje sistemsko spremljanje izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih v neformalnih izobraževalnih programih.

Strokovne podlage so rezultat skupnega dela konzorcijskega partnerstva projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih, ki ga sestavljamo UPI – ljudska univerza Žalec, Ljudska univerza Krško, MOCIS, Center za izobraževanje odraslih Slovenj Gradec, Šolski center Velenje, RIC Novo mesto in Zasavska ljudska univerza.

Nastajanje strokovnih podlag smo
na kratko predstavili tudi z videozapisom,
ki si ga ogledate na povezavi
<https://znanje-za-odlicnost.si/strokovne-podlage/>

Strokovne podlage so nastale v okviru projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih, ki ga podpirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Evropska unija v okviru Evropskega socialnega sklada.

Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, prednostne osi: 10. Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost; prednostne naložbe 10.1: Izboljšanje enakega dostopa do vseživljenjskega učenja za vse starostne skupine pri formalnih, neformalnih in priložnostnih oblikah učenja, posodobitev znanja, spretnosti in kompetenc delovne sile ter spodbujanje prožnih oblik učenja, tudi s poklicnim svetovanjem in potrjevanjem pridobljenih kompetenc; ter specifičnega cilja 10.1.2: Izboljšanje kompetenc zaposlenih za zmanjšanje neskladij med usposobljenostjo in potrebami trga dela.

2 Opis projekta

Projekt Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih (NIPO) je eden od dveh izbranih projektov v okviru Javnega razpisa za izpopolnjevanje strokovnih delavcev v višjem strokovnem izobraževanju in izobraževalcev v neformalnih programih za odrasle od 2020 do 2022. Projekt sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt, ki poteka od 19. 6. 2020 do 31. 10. 2022, izvaja 6 konzorcijskih partnerjev. Poleg poslovodečega partnerja UPI – ljudske univerze Žalec sodelujejo še Ljudska univerza Krško, MOCIS, Center za izobraževanje odraslih Slovenj Gradec, Šolski center Velenje, RIC Novo mesto in Zasavska ljudska univerza.

Namen projekta je uresničevanje načela vseživljenjskega učenja, izboljšanje kompetenc izobraževalcev odraslih in s tem povečanje njihove zaposljivosti in mobilnosti, izboljšanje kakovosti in učinkovitosti neformalnega izobraževanja, ki ga izvajajo izobraževalci odraslih, krepitev poklicne identitete izobraževalcev odraslih ter opolnomočenje izobraževalcev odraslih z novimi kompetencami, ki bodo odgovarjale na razvojne potrebe delodajalcev, vodile k zmanjšanju neskladij med usposobljenostjo in potrebami trga dela ter prispevale k razvoju kariere zaposlenih, osebnemu razvoju in delovanju v sodobni družbi.

V okviru projekta vzporedno potekata 2 aktivnosti:

- izvajanje programov usposabljanj za izobraževalce odraslih;
- izvedba analize izobraževalnih potreb pri izobraževalcih odraslih in priprava strokovnih podlag za sistematično spremljanje izobraževalnih potreb.

V okviru projekta NIPO bomo do zaključka projekta zasledovali naslednje cilje:

- pripravili in potrdili bomo (strokovni aktiv pri poslovodečem partnerju) vsaj 3 programe izpopolnjevanj v času trajanja projekta;
- v skladu s terminskim načrtom bomo organizirali 90 izvedb usposabljanj, pri čemer bo vsak konzorcijski partner poskrbel za 15 izvedb;
- v programe izpopolnjevanj bomo vključili 1260 udeležencev NIPO, od katerih bo programe izpopolnjevanj uspešno zaključilo vsaj 1236 udeležencev NIPO;
- v spletno anketiranje bomo vključili vsaj 500 zaposlenih v javnih in zasebnih organizacijah za izobraževanje odraslih, društvih in združenjih ter tistih zaposlenih, ki so prepoznani kot ustrezni kadri za opravljanje izobraževalnega dela kot izobraževalci odraslih;
- opravili bomo vsaj 60 intervjujev in izvedli vsaj 6 fokusnih skupin;
- pripravili bomo analizo potrebnega dodatnega znanja za zaposlene v javnih in zasebnih organizacijah za izobraževanje odraslih, društvih in združenjih;
- pripravili bomo analizo potrebnega dodatnega znanja zaposlenih, ki so prepoznani kot ustrezni kadri za opravljanje izobraževalnega dela kot izobraževalci odraslih;
- pripravili bomo analizo potrebnega dodatnega znanja po vrstah programov (študijski krožki, predupokojitveni programi ...);
- pripravili bomo analizo potrebnega dodatnega znanja po vsebinskih področjih in interdisciplinarnim povezovanjem različnih vsebin (npr. kultura, zdravje, okolje);
- pripravili bomo analizo potreb po izpopolnjevanju znanja po statističnih regijah in
- pripravili bomo strokovna izhodišča.

Ciljna skupina projekta (udeleženci NIP0) so v skladu s 4. točko JR zaposleni, ki so prepoznani kot ustrezen kader za opravljanje izobraževalnega dela v neformalnih izobraževalnih programih za odrasle ter potrebujejo izpopolnjevanje znanja zaradi razvojnih potreb delodajalcev, zmanjšanja neskladij med usposobljenostjo in potrebami trga dela ter razvoja svoje kariere, osebnega razvoja in delovanja v sodobni družbi.

Neformalno izobraževanje in učenje je zelo razvejano in posega na različna področja človekovega delovanja. V skladu z ZIO-1 so neformalni izobraževalni programi za odrasle programi za

- 1) pridobivanje in zviševanje ravni pismenosti in temeljnih zmožnosti;
- 2) izboljšanje splošne izobraženosti;
- 3) medgeneracijsko sodelovanje;
- 4) spodbujanje aktivnega državljanstva in družbeno odgovornega ravnanja;
- 5) graditev skupnosti in delovanja v njej;
- 6) skupnostno učenje, ki omogočata povezanost učenja s spremembami v okolju;
- 7) trajnostni razvoj in zeleno gospodarstvo;
- 8) zdrav življenjski slog;
- 9) ohranjanje in krepitev nacionalne identitete;
- 10) krepitev kulturne zavesti in izražanja, medkulturnega dialoga in sobivanja različnih kultur ter
- 11) druge vsebine, ki jih opredeli nacionalni program izobraževanja odraslih.

V skladu z analizo in zaključnim poročilom v okviru Pregleda ponudbe izobraževanja in učenja odraslih v Sloveniji 2019/2020 je bilo neformalnih izobraževalnih programov v Sloveniji 2415, med njimi so prevladovali programi učenja tujih jezikov, sledijo jim programi, namenjeni razvijanju temeljnega znanja in spretnosti iz branja, pisanja in računanja, programi, namenjeni razvijanju funkcionalne pismenosti, programi za osebnostni razvoj, programi s področja IKT tehnologije ... Sicer neformalni izobraževalni programi zajemajo kar 70% celotne izobraževalne ponudbe za odrasle.

Neposredna ciljna skupina projekta obsega:

- vse zaposlene izobraževalce odraslih v neformalnih izobraževalnih programih, ki jih javne in zasebne organizacije za izobraževanje odraslih in društva ponujajo v okviru svoje izobraževalne ponudbe;
- sodelavce v drugih projektih, kot so LAS projekti in drugi regionalni projekti, ESS projekti (Pridobivanje temeljnih kompetenc 2018-2022, Večgeneracijski centri ...), mednarodni projekti (Erasmus+, Evropa za državljane ...), ki znotraj posameznih projektov izvajajo različne izobraževalne programe, delavnice za odrasle in so izobraževalci odraslih oziroma vsaj prepoznani kot ustrezen kader za izobraževanje odraslih;
- sodelavce v okviru aktivnosti, kot so Teden vseživljenjskega učenja, Parada učenja, Teden trajnostnega razvoja ..., ki izvajajo različne krajše tečaje, delavnice za odrasle in so izobraževalci odraslih oziroma vsaj prepoznani kot ustrezen kader za izobraževanje odraslih;
- mentorje študijskih krožkov, ki so izobraževalci odraslih oziroma vsaj prepoznani kot ustrezen kader za izobraževanje odraslih;
- osebe, ki so zaposlene v podjetjih, javnih ustanovah, nevladnih organizacijah (npr. mentorji za NPK ...) in ki so izobraževalci odraslih oziroma vsaj prepoznani kot ustrezen kader za izobraževanje odraslih.

Predlagani projekt ima tudi posredne ciljne skupine, na katere izvajanje projekta vpliva. To so:

- delodajalci izobraževalcev odraslih, ki smo jih vključili v predlagani projekt (javne in zasebne organizacije za izobraževanje odraslih, ki so registrirane za opravljanje izobraževalne dejavnosti; društva, katerih glavna dejavnost je strokovno delo na področju izobraževanja odraslih in ki imajo dejavnost izobraževanja odraslih opredeljeno v svojem temeljnem aktu in imajo status društva v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja; druga podjetja in nevladne organizacije, v okviru katerih so zaposleni udeleženci NIPO). Delodajalci bodo zaradi vključitve njihovih zaposlenih v projekt pridobili bolj kompetentne in bolj usposobljene sodelavce.
- udeleženci neformalnih izobraževalnih programov, ki jih bodo izvajali tisti izobraževalci odraslih, ki smo jih vključili v predlagani projekt. Ti udeleženci bodo zaradi izvedbe predlaganega projekta deležni kakovostnejšega izobraževanja, zmanjšal se bo tudi razkorak med potrebami delodajalcev in ponudbo na trgu dela.

3 Izobraževalne potrebe izobraževalcev odraslih

Potrebe po usposabljanju izobraževalcev odraslih se odpirajo na številnih področjih, če hočejo ti kakovostno opraviti svoje delo. Z razvojem andragoškega dela in različnih profilov izobraževalcev odraslih, vsebino in obsegom različnih nalog, ki jih ti opravljajo, se namreč nihče načrtno ne ukvarja. Prav tako so slabo raziskani karierni vzorci in izobraževalne potrebe izobraževalcev odraslih. Tako fokusne skupine kot pogovori z organizatorji izobraževanja odraslih, pa tudi odgovori vprašanih v študiji, ki jo je Andragoški center Slovenije opravil v letu 2008, kažejo na to, da imajo izobraževalci odraslih manj možnosti in priložnosti, da bi zadostili izobraževalnim potrebam, ki jih prepoznajo pri sebi.

V slovenskem prostoru do sedaj še nismo vzpostavili celovitega spremljanja podatkov o programih izpopolnjevanja za izobraževalce odraslih. Področje izobraževanja izobraževalcev odraslih bi bilo torej potrebno raziskati z vidika izobraževalnih potreb in hkrati razmišljati o možnih programih izpopolnjevanja, ki bi bile odgovor na te izobraževalne potrebe.

Leta 2008 so na Andragoškem centru Slovenije izvedli študijo, opravljeno na vzorcu 529 izobraževalcev odraslih, ki imajo različne vloge v izobraževanju odraslih (Žalec in Đorđević, 2009). V študiji so jih zanimale predvsem potrebe izobraževalcev. Ugotovili so, da je za opravljanje dela izobraževalcev odraslih izredno pomembno andragoško znanje, za nekatere celo bolj pomembno od znanja iz njihove temeljne stroke. Izhodiščna strokovna izobrazba izobraževalcev odraslih je namreč zelo raznolika. Praviloma se na tem delovnem mestu le redkeje pojavljajo strokovnjaki s strokovno izobrazbo s področja andragogike, pedagogike, psihologije.

Na vprašanje, katere so glavne naloge in temeljne zmožnosti, ki si jih morajo pridobiti izobraževalci odraslih, so razpravljalci v fokusnih skupinah (Žalec in Đorđević, 2009) navedli naslednje:

- sestavljanje in prilagajanje izobraževalnih programov,
- podpora udeležencem pri učenju: motivacija, svetovanje, osebno načrtovanje učenja,
- zagotavljanje celovite kakovosti dela zaposlenih v izobraževalni organizaciji,
- timsko delo,
- evalvacija vzgojno-izobraževalnega procesa,
- zagotavljanje finančnih sredstev,
- obvladovanje dokumentacije.

O izobraževalnih potrebah pri izobraževalcih odraslih v članku Usposabljanje in identiteta izobraževalcev odraslih piše tudi dr. Zoran Jelenc (2010). Pravi, da so potrebe izobraževalcev odraslih povezane z nenehnimi spremembami, ki zadevajo ciljne skupine (na to močno vplivajo demografske spremembe – naraščajoče migracije, vse večja pričakovanja v življenju, nove ranljive ciljne skupine), vsebine (bolj pomembna postajajo področja, kot so okolje, zdravje, upravljanje, ekonomika, novi mediji) in učne metode (različne poti do znanja, kombinacija situacij in metod, e-učenje).

Tudi raziskave o položaju in usposobljenosti izobraževalcev odraslih (ALPINE, 2008), ki so bile v zadnjih nekaj letih opravljene v Evropi, so pokazale podobno. Pri udeleženiosti izobraževalcev v izobraževanju so prav izobraževalci odraslih najbolj podhranjena skupina. Še posebno to velja za številne izobraževalce, ki delujejo na področju neformalnega in nepoklicnega izobraževanja. Tudi najpomembnejše razvojne organizacije, kot je denimo Evropski razvojni sklad, pri svojih programih in razpisih pozabljajo na koncept vseživljenjskega učenja, predvsem na izobraževalne potrebe odraslih, in domala vso svojo pozornost in sredstva namenjajo formalnemu sistemu izobraževanja mladih.

Je pa izobraževanje izobraževalcev odraslih po Bélangerju (1994) povezano še z dodatnimi problemi, kot so:

- 1) da se več kot 40 % odraslih ne izobražuje ter svojih izobraževalnih potreb ne prepozna ali ne zna izraziti;
- 2) »kultura strahu«, ki je posledica hitrih sprememb, izgube in nestalnosti položaja posameznika v družbi (to se pri odraslih kaže kot strah pred spreminjanjem zahtev, ki jih bodo morali izpolniti in za katere niso ustrezno usposobljeni);
- 3) neučinkoviti odgovori institucij in izobraževalnega sistema na novonastale družbene razmere in potrebe.

Rezultati raziskave PIAAC – Programa za mednarodno ocenjevanje kompetenc odraslih, ki se je osredotočala na spretnosti za obdelavo informacij: besedilne spretnosti, matematične spretnosti, reševanje problemov v tehnološko bogatih okoljih, spretnosti pri delu in v vsakdanjem življenju, so pokazali, da je Slovenija v vseh treh spretnostih pod povprečjem držav OECD, pri čemer smo skoraj čisto na repu držav pri reševanju problemov v tehnološko bogatih okoljih (Možina, 2015). Približno eden od štirih odraslih ima spretnosti na nižjih ravneh. Velike razlike so pri obvladovanju spretnosti med posameznimi skupinami povezane s starostjo, izobrazbo in socialnim ozadjem. V skladu s PIAAC raziskavo pričakujemo, da je tudi med izobraževalci odraslih precej takih, ki potrebujejo dodatna znanja in spretnosti pri reševanju problemov v tehnološko bogatih okoljih, med katerimi bo najverjetneje več starejših kot mladih.

Navajamo tudi raziskavo Zavoda za šolstvo in čeravno vključuje formalno izobraževanje, menimo, da je pomembna in da lahko z njo povlečemo vzporednice tudi pri neformalnem izobraževanju odraslih (Rupnik Vec idr., 2020). Zavod za šolstvo je v prvem polletju 2020 opravil raziskavo, v kateri je sodelovalo 7382 osnovnošolskih in srednješolskih učiteljev, 24.684 učencev ter dijakov, 406 osnovnošolskih in srednješolskih ravnateljev, v sedmih fokusnih skupinah pa še 16 ravnateljev ter 32 učiteljev. Raziskava je pokazala, da so učitelji največ podpore potrebovali pri načinu in obliki ocenjevanja ter pri ohranjanju motivacije učencev. Ravnatelji pa so zaznali tudi, da bo potrebno dodatno usposabljanje in motiviranje starejših učiteljev za uporabo e-orodij (ibid.).

Unesco pa ugotavlja, da medtem ko je bil na področju promocije globalnega učenja dosežen določen napredek v šolah in formalnem izobraževanju, ostaja globalno učenje na področju izobraževanja odraslih sorazmerno zapostavljeno. To potrjuje Unescovo poročilo GRALE 4 o izobraževanju odraslih, ki je bilo objavljeno leta 2019 (Boeren in Field, 2019). Globalno učenje je vseživljenjski proces učenja in delovanja, ki poudarja soodvisnost in posameznikovo vpetost v globalno dogajanje.

Z izvedenim projektom torej odgovarjamo na potrebe ciljne skupine, nanašajoč se na:

- **uresničevanje načela vseživljenjskega učenja**

Vseživljenjsko učenje je stvarna potreba, ki je utemeljena na človekovih pravicah in človekovi potrebi po samouresničevanju, na drugi strani pa izhaja iz zahtev in potreb razvoja družbe in njenih vitalnih področij, kot so gospodarstvo, znanost ter kultura (Bélanger, 1994). Z udejanjanjem koncepta vseživljenjskega učenja se zmanjšuje možnost razločevanja med tistimi spretnostmi in z njimi povezanimi kompetencami, ki jih posamezniki pridobi v mladosti, in tistimi, ki so rezultat neformalnega izobraževanja in učenja v različnih delovnih in življenjskih situacijah. Učenje skozi življenje posamezniku omogoča nenehno učenje kot prilagajanje novim potrebam in imperativom trenutnega ekonomskega, socialnega in kulturnega okolja (Muršak in Radovan, 2015).

S predlaganim projektom smo omogočili izboljšati enak dostop do vseživljenjskega učenja za vse starostne skupine udeležencev NIPO.

- **izboljšanje kompetenc udeležencev NIPO in s tem povečanje njihove zaposljivosti in mobilnosti**
Vseživljenjsko izobraževanje ni pomembno samo zaradi zadovoljevanja temeljnih človekovih potreb, temveč tudi kot pripomoček za ohranjanje konkurenčnosti (Muršak in Radovan, 2015). Boljše kot so razvite posameznikove kompetence in spretnosti, lažje in bolje bo opravljal svoje delo, bolj bo konkurenčen, s tem pa mu bo omogočena tudi večja mobilnost v poklicnem svetu. S predlaganim projektom smo izboljšali kompetence udeležencev NIPO in s tem pripomogli k zmanjšanju neskladij med usposobljenostjo in potrebami trga dela.

- **izboljšanje kakovosti in učinkovitosti neformalnega izobraževanja, ki ga izvajajo udeleženci NIPO**

Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja je eden izmed 4 skupnih ciljev EU v okviru dokumenta Evropa 2020. Načrtno delo za razvoj osebja in ustvarjanje spodbudnega ozračja sta namreč poglobljena vzoda za doseganje odličnih dosežkov kakovosti (Možina idr., 2013). Pomembno je, da strokovno izpopolnjevanje in razvoj osebja nista prepuščena naključju, ampak da nekdo načrtno spremlja izobraževalne potrebe in razmišlja o možnostih za izpopolnjevanje.

Zaradi uspešnega dokončanja programov izpopolnjevanj bodo udeleženci NIPO – izobraževalci odraslih – udeležencem neformalnih izobraževalnih programov lahko nudili bolj kakovostno neformalno izobraževanje. Se pravi, da bodo zaradi izvedbe predlaganega projekta posredno imeli korist tudi udeleženci neformalnih izobraževalnih programov, ki jih izvajajo udeleženci NIPO.

- **krepitev poklicne identitete udeležencev NIPO**

Evropska raziskava Poklici v izobraževanju odraslih v Evropi (ALPINE, 2008), v kateri je sodelovalo 30 evropskih držav, je pokazala, da izobraževalci na področju neformalnega izobraževanja večino dela opravijo honorarno – podobno ugotavljamo tudi v Sloveniji (Žalec in Đorđević, 2009). V fokusni skupini (Žalec in Đorđević, 2009), ki so jo izpeljali na Andragoškem centru Slovenije, se je pokazalo, da je strokovna identifikacija pri posameznikih, ki vlogo izobraževalca odraslih opravljajo kot del ali dopolnilo svoji temeljni poklicni dejavnosti, pogosto zelo šibka. Načrtno spremljanje izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih in razmišljanje o možnostih za izpopolnjevanje pozitivno vpliva tudi na oblikovanje posameznikove strokovne identitete, jo krepi, in s tem povečuje kakovost posameznikovega dela.

- **opolnomočenje udeležencev NIPO z novimi kompetencami – specifičnimi znanji, ki bodo odgovarjala tudi na razvojne potrebe delodajalcev, vodila k zmanjšanju neskladij med usposobljenostjo in potrebami trga dela ter prispevala k razvoju kariere zaposlenih, osebnemu razvoju in delovanju v sodobni družbi.**

4 Metodologija

4.1 Namen evalvacije

Namen priprave strokovnih podlag za sistematično spremljanje izobraževalnih potreb udeležencev NIPO je lažje ugotavljati potrebe po razvoju novih vsebin in programov z aktualno tematiko, praktično naravnostjo in s primeri dobrih praks. Izobraževalna ponudba za izobraževalce odraslih bi tako lahko ažurno odgovarjala na izobraževalne potrebe izobraževalcev odraslih, bila bi kakovostnejša, preglednejša in bolj prepoznavna, predvsem pa bi izobraževalcem odraslih omogočala razvoj kariere, krepila bi njihovo poklicno identiteto ter jih spodbujala k odličnosti.

Ugotavljanje potreb je diagnostični proces raziskovanja in analiziranja primanjkljajev, je proces raziskovanja možnosti, ki jih lahko uresničujemo z izobraževanjem, je vrsta evalvacije in je povezana z inovativnostjo (Ličen, 2015). Analiza izobraževalnih potreb predstavlja niz postopkov, s katerimi zbiramo podatke, jih presojava (interpretiramo) in se na tej osnovi odločamo o izobraževanju in prioritetah pri izobraževanju.

Pri pripravi strokovnih podlag smo si zato v okviru projekta Znanje za odličnost neformalnega izobraževanja odraslih postavili naslednje cilje:

- 1) V analizo izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih vključiti vsaj 500 zaposlenih v javnih in zasebnih organizacijah za izobraževanje odraslih, društvih in združenjih ter tistih zaposlenih, ki so prepoznani kot ustrezni kadri za opravljanje izobraževalnega dela kot izobraževalci odrasli.
- 2) Izvesti vsaj 60 intervjujev.
- 3) Izvesti vsaj 6 fokusnih skupin.
- 4) Pripraviti analizo potrebnega dodatnega znanja za zaposlene v javnih in zasebnih organizacijah za izobraževanje odraslih, društvih in združenjih.
- 5) Pripraviti analizo potrebnega dodatnega znanja zaposlenih, ki so prepoznani kot ustrezni kadri za opravljanje izobraževalnega dela kot izobraževalci odraslih.
- 6) Pripraviti analizo potrebnega dodatnega znanja po vrstah programov (študijski krožki, predupokojitveni programi ...).
- 7) Pripraviti analizo potrebnega dodatnega znanja po vsebinskih področjih in interdisciplinarnim povezovanjem različnih vsebin (npr. kultura, zdravje, okolje).
- 8) Pripraviti analizo potreb po izpopolnjevanju znanja po statističnih regijah.
- 9) Pripraviti prioriteten seznam izobraževalnih potreb.
- 10) Pripraviti smernice za nadaljnje sistemsko spremljanje izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih v neformalnih izobraževalnih programih.

Raziskovalna vprašanja

Pri pripravi strokovnih podlag smo si zastavili naslednja raziskovalna vprašanja:

- 1) Katera nova znanja potrebujejo izobraževalci v neformalnem izobraževanju odraslih
 - a) glede na vrsto organizacije;
 - b) glede na profil izobraževalca odraslih;
 - c) glede na vrsto programov;
 - d) glede na vsebinsko področje in interdisciplinarno povezovanju različnih vsebin;
 - e) glede na statistično regijo.
- 2) Katera so tista znanja, ki jih izobraževalci odraslih v tem obdobju najbolj potrebujejo?
- 3) Kateri so glavni viri informacij o programih za strokovno izpopolnjevanje?
- 4) Kateri so komunikacijski kanali, ki jih izobraževalci odraslih najpogosteje uporabljajo pri informiranju o programih za strokovno izpopolnjevanje?

- 5) Katere organizacijske oblike usposabljanja in spopolnjevanja bi izobraževalcem v neformalnem izobraževanju najbolj ustrezale?

4.2 Instrumentarij

V evalvaciji smo uporabili več načinov zbiranja podatkov, zato da bi pridobili tako pregled stanja na tem področju kot tudi nekatere bolj vsebinske vpogleds v izobraževalne potrebe izobraževalcev odraslih. Podatke smo zbirali s pomočjo spletne ankete, polstrukturiranih intervjujev ter fokusnih skupin.

4.2.1 Anketni vprašalnik

Pred uradnim pričetkom spletnega anketiranja, in sicer med julijem in septembrom 2021, smo izvedli pilotno testiranje anketnega vprašalnika na vzorcu 50 izobraževalcev odraslih. Rezultate pilotnega testiranja smo analizirali in v skladu z rezultati analize v spletni vprašalnik vnesli še zadnje spremembe.

Rezultate pilotnega testiranja smo predstavili na raziskovalni okrogli mizi 12. 11. 2021, ki je potekala na spletu.

Anketni vprašalnik, ki smo pripravili v orodju 1KA, je bil aktiven od 8. 11. 2021 do 31. 8. 2022. Anketa je bila sestavljena iz 27. anketnih vprašanj in stotih spremenljivk. Anketo je obiskalo in začelo izpolnjevati 1513 oseb, vendar pa vse ankete niso bile ustrezno izpolnjene, zato je bilo končno število anketirancev 655.

Prvi del ankete je bil namenjen zbiranju splošnih podatkov o anketirancu, na primer njegova ali njena starost, spol, statistična regija, tip organizacije in tako naprej. Poleg tega pa nas je zanimala tudi njegova ali njena strokovna usposobljenost ter področje, na katerem deluje.

V drugem delu ankete smo spraševali po izobraževalnih potrebah na šestih področjih, ki so jih anketiranci ocenili na lestvici od 1 do 4, pri čemer je 1 pomenilo, da anketirancu nekega znanja sploh ne primanjkuje, 4 pa, da mu znanja zelo primanjkuje. Anketiranci so lahko tudi označili, da nekega znanja ne potrebujejo.

Področja izobraževalnih potreb:

- 1) Analiza izobraževalnih potreb (3 trditve)
- 2) Načrtovanje izobraževalnih programov (5 trditev)
- 3) Izpeljava izobraževanja (6 trditev)
- 4) Promocija izobraževanja odraslih (5 trditev)
- 5) Podpora udeležencem izobraževanja (5 trditev))
- 6) Evalvacija izobraževanja (4 trditve)

4.2.2 Intervjuji

Vzporedno z anketiranjem je potekalo tudi intervjuvanje – v živo ali preko videokonferenčne povezave. V raziskavi smo izvedli intervju, ki je temeljil na vsebinskih področjih anketnega vprašalnika.

Z intervjujem smo zbrali podatke o spolu, starosti, izobrazbi, regiji in delovnih izkušnjah sodelujočih v raziskavi, potem pa smo jim postavili še vprašanja glede izobraževalnih potreb, ki jih zaznavajo na njihovem delu. Pri ugotavljanju izobraževalnih potreb smo sledili področjem, ki smo jih uporabili tudi v anketnem vprašalniku.

Izvedli smo 60 polstrukturiranih intervjujev, ki so v povprečju trajali 30 minut.

4.2.3 Fokusne skupine

Podobno kot z intervjuji smo raziskovalna vprašanja poglobljali tudi s fokusnimi skupinami. V raziskavi smo v obdobju od novembra 2021 do marca 2022 izvedli 6 fokusnih skupin, in sicer z izobraževalci odraslih v neformalnih izobraževalnih programih, z izobraževalci odraslih v javnoveljavnih neformalnih izobraževalnih programih, z mentorji študijskih krožkov, z izobraževalci odraslih, ki sodelujejo v aktivnostih, kot so Teden vseživljenjskega učenja, Teden trajnostnega razvoja, Parada učenja, z izobraževalci odraslih, ki delujejo na področju medgeneracijskega sodelovanja in z (potencialnimi) izobraževalci odraslih v neformalnih izobraževalnih programih v podjetjih. V fokusni skupini je vsakokrat sodelovalo od 5 do 8 udeležencev. Fokusna skupina je v povprečju trajala uro in pol.

4.3 Udeleženci raziskave

Raziskavo smo opravili na celotnem območju kohezijske regije Vzhodne Slovenije. V vzorec so bili vključeni zaposleni v javnih in zasebnih organizacijah za izobraževanje odraslih, društvih in združenjih in drugi zaposleni, ki so prepoznani kot ustrezni kadri za opravljanje izobraževalnega dela kot izobraževalci odraslih v neformalnih izobraževalnih programih za odrasle.

V raziskavi je sodelovalo 655 izobraževalcev odraslih, v nadaljevanju pa so prikazane glavne značilnosti anketirancev.

Prva značilnost, ki smo jo želeli spremljati, je spol anketirancev. Rezultati kažejo, da so se na anketo odzvale predvsem izobraževalke odraslih, in sicer ugotavljamo, da je bilo 83 % anketirancev ženskega spola, 17 % anketirancev pa moškega.

Tabela 4.1: Udeleženci raziskave po spolu

	N	%
Moški	113	17,3
Ženski	542	82,7
Skupaj	655	100,0

Distribucija anketirancev po starosti kaže da je bila večina udeležencev raziskave starih med 30 in 44 let (40 %). Sledijo jim udeleženci stari med 45 in 54 let (30 %), potem pa udeleženci starejši od 54 let (25 %). Najmanj so bili zastopani anketiranci mlajši od 30 let (1 %).

Tabela 4.2: Udeleženci raziskave po starosti

	N	%
Manj kot 25 let	7	1,1
25-29 let	28	4,3

30-44 let	263	40,2
45-54 let	194	29,6
Več kot 54 let	163	24,9
Skupaj	655	100,0

Regionalno so bili najbolj zastopani anketiranci iz savinjske regije (24 %), sledita pa ji koroška in posavska regija. Najmanj anketirancev je bilo iz pomurske, primorsko-notranjske in jugovzhodne regije (deleži se gibljejo okoli 7 %).

Tabela 4.3: Udeleženci raziskave po statistični regiji

	N	%
Savinjska regija	160	24,4
Koroška regija	105	16,0
Posavska regija	99	15,1
Zasavska regija	91	13,9
Podravska regija	62	9,5
Pomurska regija	50	7,6
Primorsko-notranjska regija	48	7,3
Jugovzhodna regija	40	6,1
Skupaj	655	100

Kar zadeva deleže odgovorov po tipu organizacije, so rezultati pričakovani. Največ anketirancev se je odzvalo iz ljudskih univerz (35 %), z veliko nižjimi deleži pa jim sledijo jim anketiranci iz društev (12 %) in enot za izobraževanje odraslih v srednjih šolah (11 %). Najmanjši delež odgovorov smo pridobili od izobraževalcev, ki delujejo v zavodih za prestajanje kazni (1 %).

Tabela 4.4: Udeleženci raziskave po tipu organizacije

	N	%
Ljudska univerza	186	34,8
Društvo	62	11,6
Srednja šola (enota za IO)	58	10,9
Podjetje	49	9,2
Zasebni zavod/organizacija	37	6,9
Knjižnica	35	6,6
Center za krepitev zdravja	27	5,1
Zavod za prestajanje kazni	3	0,6
Drugo:	77	14,4
Skupaj	534	100

Glede na delovne izkušnje izobraževalcev, ki so sodelovali v raziskavi, so rezultati naslednji. Največ anketirancev ima 5 ali manj let delovnih izkušenj z izobraževanjem odraslih (33 %), sledijo jim tisti, ki se z izobraževanjem odraslih ukvarjajo od 11 do 20 let (32 %). Ostali dve kategoriji imata približno enaka deleža, in sicer okoli 18 let delovnih izkušenj za izobraževanjem odraslih.

Tabela 4.5: Udeleženci raziskave glede na leta delovnih izkušenj

	N	%
5 let ali manj	171	32,7
6 do 10 let	91	17,4
11 do 20 let	166	31,7
20 let ali več	95	18,2
Skupaj	523	100,0

Udeležence raziskave smo vprašali tudi po njihovem strokovnem nazivu na področju s katerim se ukvarjajo. Pridobili smo 321 ustreznih odgovorov. Med odgovori je bil najpogosteje omenjen naziv učitelja, oziroma profesorja – to je navedlo skoraj tretjina vprašanih (32 %). Temu nazivu so sledili nazivi s področja ekonomije, psihologije in socialnega dela. Najredkeje so anketiranci navajali naziv organizatorja, bibliotekarja (5 %) in turističnega delavca (1 %).

Tabela 4.6: Strokovni naziv

	N	%
Učitelj/profesor	101	31,5
Ekonomist	64	19,9
Psiholog/socialni delavec	44	13,7
Inženir	32	10,0
Pedagog/Andragog	24	7,5
Področje zdravstva	22	6,9
Organizator	15	4,7
Bibliotekar	15	4,7
Turistični delavec	4	1,2
Skupaj	321	100,0

Zanimalo nas je tudi, kakšen delež anketirancev ima opravljeno pedagoško andragoško izobrazbo. To je bilo v tej raziskavi še posebej zanimivo, saj smo vanjo vključili tudi netradicionalne profile izobraževalcev odraslih, torej take, ki delujejo v institucijah, ki se ne ukvarjajo z izobraževanjem odraslih kot njihovo primarno dejavnostjo. Kot kaže spodnja tabela, je nekoliko več kot polovica anketirancev odgovorilo, da ima opravljeno pedagoško andragoško izobrazbo (53 %).

Tabela 4.7: Opravljena pedagoška-andragoška izobrazba Q7

	N	%
Da	262	53,4
Ne	229	46,6
Skupaj	491	100,0

Kar zadeva vlogo v izobraževanju odraslih, se je odzvalo največ izvajalcev programov, teh je skoraj polovica vseh odgovorov. Naslednja po velikosti deleža pa je skupina organizatorjev izobraževanja odraslih, njihov delež dosega skoraj tretjino odgovorov. Najmanjši delež odgovorov je, pričakovano, s strani vodstva institucij (5 %).

Tabela 4.8: Vloga v izobraževanju odraslih

	N	%
Organizator izobraževanja	144	29,3
Izvajalec programov	242	49,3
Direktor	25	5,1
Drugo	80	16,3
Skupaj	491	100

Glavno področje dela anketirancev smo ugotavljali s pomočjo odprtega vprašanja. Na to vprašanje je odgovorilo 400 anketirancev, odgovore pa smo naknadno kategorizirali glede na pogostost pojavljanja. Anketiranci so večinoma odgovorili, da delujejo znotraj formalnega izobraževanja odraslih. Več kot tretjina odgovorov se je nanašala na to kategorijo (36 %). Naslednje področje dela je bilo povezano s promocijo, oziroma izobraževanjem v povezavi z zdravim načinom življenja (18 %), potem so sledili organizatorji in vodje izobraževanja odraslih (9 %). Tem pa so sledila področja povezana s turizmom ali gostinstvom, kulturo ali umetnostjo, mentorstvom in svetovanjem (vsi okoli 5 %).

Tabela 4.9: Glavno področje dela

	N	%
Formalno izobraževanje	142	35,5
Zdravo življenje	73	18,3
Organizacija IO	34	8,5
Turizem/gostinstvo	22	5,5
Kultura/umetnost	21	5,3
Mentorstvo/svetovanje	18	4,5
Jeziki	12	3,0
Socialno varstvo	11	2,8
Kadri	9	2,3
Programi opismenjevanja	8	2,0
Naravoslovje	8	2,0
Računalništvo	8	2,0

Šport	7	1,8
Starejši odrasli	7	1,8
Drugo	20	5,0
Skupaj	400	100,0

V raziskavi nas je še posebej zanimalo, s katerim področjem anketiranci najpogosteje povezujejo področje, na katerem delujejo. Zanimala so nas torej interdisciplinarna znanja, ki jih izobraževalci odraslih uporabljajo in potrebujejo pri svojem delu.

Tudi to vprašanje je bilo postavljeno kot odprto vprašanje, odgovore pa smo v naknadni analizi kategorizirali glede na pogostost. Skupaj smo prejeli 397 odgovorov. Odgovori so bili zelo raznoliki, tako da smo jih lahko kategorizirali 247, ostali odgovori so bili preredki ali pa neveljavni.

Spodnja tabela kaže, da največ izobraževalcev odraslih povezuje svojo osnovno pedagoško ali andragoško dejavnost s področji osebne rasti (sem so sodili vsi odgovori, ki so se navezovali na pomoč pri osebni rasti, izboljšanju komunikacije, psihološki pomoči, pomoči pri nastopanju in podobno). Ta odgovor je navedla kar četrtnina anketiranih (24 %). Z nekoliko manjšimi deleži pa sledijo še področja, ki so povezana z zdravstvom, skrbjo za zdravje, medicino (16 %). Tem so sledila različna področja, ki jih lahko uvrstimo na področje humanistike ali družboslovja, npr. zgodovina, geografija, etnologija in podobne družboslovne ali humanistične vede (13 %). Naslednje področje je računalništvo ter sodobna IKT (12 %), njemu pa sledita še področje naravoslovja (kemija, biologija), ekonomija, podjetništvo ter finance (8 %) in druga področja.

Tabela 4.10: Glavno interdisciplinarno področje dela

	N	%
Osebna rast	59	23,9
Zdravstvo, medicina	39	15,8
Humanistika in družboslovje	32	13,0
Računalništvo	29	11,7
Naravoslovje	25	10,1
Ekonomija, finance	20	8,1
Športne aktivnosti	18	7,3
Turizem	14	5,7
Jeziki	11	4,5
Skupaj	247	100,0

Izvedeti smo želeli tudi, v katerih neformalnih izobraževalnih programih sodelujejo anketiranci. Anketiranci so lahko izbrali več odgovorov, zato v spodnji tabeli prikazujemo deleže tako glede na skupno število odgovorov (%_{odgovori}) kot tudi glede na anketirance (%_{osebe}). Seštevek deležev glede na osebe je iz tega razloga večji od 100%. Tabela pa kaže, da so v povprečju anketiranci izbrali 3 različne neformalne programe.

Iz tabele je razvidno, da največ anketirancev sodeluje v programih, ki so namenjeni prostemu času in osebni rasti (36 %), strokovnemu usposabljanju na področju na katerem delujejo (33 %), programih, ki se izvajajo v času tedna vseživljenjskega učenja (33 %) ter programih, ki so namenjeni dvigu računalniških (29 %) in jezikovnih kompetenc (27 %). Najredkeje so anketiranci sodelovali v programih projektnega učenja mlajših odraslih (7 %) in pa s področja računovodstva ter knjigovodstva (6 %).

Tabela 4.11: Vrsta neformalnih programov v katerih je sodelujejo

	N _{odgovori}	% _{odgovori}	% _{osebe}
Prosti čas in osebna rast	138	12,0	35,8
Strokovno usposabljanje	127	11,1	33,0
Teden vseživljenjskega učenja	126	11,0	32,7
Dvig računalniških in IKT kompetenc	111	9,7	28,8
Dvig jezikovnih kompetenc	104	9,1	27,0
Medgeneracijsko izobraževanje	82	7,1	21,3
Študijski krožki	76	6,6	19,7
Razvoj kariere	75	6,5	19,5
Parada učenja	72	6,3	18,7
Usposabljanje za življenjsko uspešnost	53	4,6	13,8
Trajnostni razvoj in zeleno gospodarstvo	38	3,3	9,9
Medkulturno izobraževanje	35	3,0	9,1
Trženje in prodaja	34	3,0	8,8
Vodenje in upravljanje	30	2,6	7,8
Projektno učenje mlajših odraslih	26	2,3	6,8
Računovodstvo in knjigovodstvo	22	1,9	5,7
Skupaj	1149	100,0	298,4

Na enak način so anketiranci odgovarjali tudi pri vprašanju glede ciljne skupine, s katero se pretežno ukvarjajo. Torej, izbrali so lahko več odgovorov, interpretiramo pa odgovore glede na »osebo«.

V povprečju je vsak anketiranec izbral malo več kot tri različne ciljne skupine. Najpogosteje so izbirali ciljno skupino starejših odraslih. Več kot polovica anketirancev je izbrala (tudi) to ciljno skupino (58 %). Skoraj enak delež anketirancev je izbralo tudi ciljno skupino zaposlenih (57 %), malo manj kot polovica pa se ukvarja tudi z mlajšimi odraslimi (48 %) ter brezposelnimi (46 %). Najmanjši delež anketirancev je navedlo, da se ukvarja s priseljenci (22 %) in z osebami s posebnimi potrebami (15 %).

Tabela 4.12: Ciljna skupina s katero se pretežno ukvarjajo

	N _{odgovori}	% _{odgovori}	% _{osebe}
Starejši odrasli	201	18,1	57,9
Zaposleni	199	17,9	57,3
Mlajši odrasli	165	14,9	47,6

Brezposelni	160	14,4	46,1
Večgeneracijski programi	130	11,7	37,5
Nižje izobraženi	91	8,2	26,2
Priseljenci	75	6,8	21,6
Osebe s posebnimi potrebami	53	4,8	15,3
Osipniki	27	2,4	7,8
Obsojenci	9	0,8	2,6
Skupaj	1110	100,0	319,9

4.4 Zbiranje podatkov

Podatke smo zbirali na tri načine, in sicer preko spletne ankete, intervjujev in fokusnih skupin. Anketiranje se je začelo najprej (novembra 2021), sledilo pa je opravljanje intervjujev in fokusnih skupin.

Izobraževalce odraslih smo k izpolnjevanju ankete pozivali preko poštnega seznama, telefonsko in osebno, prav tako pa je potekal tudi proces pridobivanja intervjuvancev in udeležencev fokusnih skupin. Pri izvedbi spletnega anketiranja in intervjujev so nam pomagali zunanji sodelavci in študentke andragogike s Filozofske fakultete v Ljubljani.

5 Rezultati

5.1 Izobraževalne potrebe udeležencev raziskave

V tem poglavju si bomo najprej ogledali splošno distribucijo izobraževalnih potreb. Ugotoviti torej hočemo, katere potrebe so najpomembnejše za anketirance, oziroma izobraževalce odraslih, po izbranih področjih.

V spodnji tabeli so predstavljene izobraževalne potrebe na področju analize potreb bodočih udeležencev izobraževanja. Kot je razvidno iz tabele, anketirancem najbolj primanjkuje znanj, ki so povezane z metodologijo samega ugotavljanja in analize izobraževalnih potreb. Anketiranci so s povprečno oceno 2,7 od največ 4 ocenili, da so to znanja, ki jim najbolj primanjkujejo. Po oceni anketirancev imajo največ pridobljenega znanja na področju ugotavljanja potreb specifičnih skupin.

Tabela 5.1.1: Izobraževalne potrebe na področju analize potreb

	N	Min.	Maks.	M	SD
Vodenje analize potreb (metodološka znanja)	322	1	4	2,67	0,96
Ugotavljanje izobraževalnih potreb	325	1	4	2,52	0,89
Ugotavljanje potreb različnih ciljnih skupin	328	1	4	2,42	0,91

Opomba: Anketiranci so ocenjevali na štiristopenjski lestvici
(1 = Znanja mi ne primanjkuje; 4 = Znanja mi zelo primanjkuje)

V naslednji tabeli so prikazane izobraževalne potrebe na področju načrtovanja programov za odrasle. Udeleženci raziskave so ocenjevali potrebe na petih področjih in rezultati kažejo, da vidijo največji primanjkljaj v finančnem načrtovanju izobraževanja, sledi pa mu načrtovanje učnih oblik in metod, ki se bodo uporabile v izobraževalnem programu. Kaže se torej na pomanjkljiva didaktična znanja s področja izobraževanja odraslih. Najnižje so anketiranci ocenili pomanjkanje znanj s področja same izvedbe izobraževanja.

Tabela 5.1.2: Izobraževalne na področju načrtovanja programov za odrasle

	N	Min.	Maks.	M	SD
Finančno načrtovanje izobraževanja	307	1	4	2,47	1,04
Načrtovanje učnih oblik in metod	328	1	4	2,22	0,93
Oblikovanje ciljev programa	323	1	4	2,04	0,87
Načrtovanje vsebine programa	320	1	4	2,02	0,89
Načrtovanje izvedbe programov	321	1	4	1,99	0,87

Naslednja tabela prikazuje izobraževalne potrebe na področju izpeljave, izvedbe izobraževanja. Rezultati analize kažejo, da anketiranci najvišje ocenjujejo potrebo po poznavanju uporabe sodobnih oblik in metod poučevanja, s poudarkom na uporabi IKT orodij in e-učenja, oziroma izobraževanja na daljavo. Tej izobraževalni potrebi sledi izbor učnih strategij za ranljive ciljne skupine, kot najmanj potrebna pa vidijo znanja za pripravo izvedbenih učnih načrtov.

Tabela 5.1.3: Izobraževalne potrebe na področju izpeljave izobraževanja

	N	Min.	Maks.	M	SD
Uporaba sodobnih oblik in metod (z IKT)	328	1	4	2,40	0,95
Izbor učnih strategij za ranljive ciljne skupine	322	1	4	2,23	0,93

Vzpostavljanje in vzdrževanje učne motivacije	333	1	4	2,23	0,98
Doseganje ciljev izobraževanja	327	1	4	2,11	0,94
Spodbujanja skupinske dinamike	328	1	4	2,11	0,96
Priprava izvedbenih učnih načrtov	318	1	4	2,10	0,94

Četrta tabela prikazuje izobraževalne potrebe s področja promocije izobraževanja. V primerjavi z ostalimi potrebami ugotavljamo, da so te potrebe nekoliko bolj izpostavljene kot ostale. Anketiranci so najvišje ocenili potrebo po znanju vrednotenja ali merjenja učinkov promocijskih aktivnosti. Takoj zatem sledi potreba po znanjih glede uporabe digitalnih orodij za promocijo izobraževalnih programov in drugih aktivnosti institucije. Najnižje, pa še vedno višje kot nekatere druge potrebe v naši anketi, je ocenjena potreba po znanju v zvezi z načrtovanjem promocijskih aktivnosti.

Tabela 5.1.4: Izobraževalne potrebe na področju promocije izobraževanja

	N	Min.	Maks.	M	SD
Vrednotenje učinkov promocijskih aktivnosti	306	1	4	2,65	0,94
Uporaba digitalnih orodij za promocijo	314	1	4	2,54	0,97
Izpeljava promocijskih aktivnosti	307	1	4	2,42	0,96
Priprava promocijskega gradiva	311	1	4	2,35	0,96
Načrtovanje promocijskih aktivnosti	305	1	4	2,35	0,92

V tabeli, ki sledi, prikazujemo rezultate analize z vidika ugotovljenih izobraževalnih potreb na področju podpore udeležencem izobraževanja. Ponovno se kot pomembne izpostavljajo spretnosti in znanja, ki so povezana z digitalnimi kompetencami. Konkretno to pomeni, da so anketiranci visoko ocenili znanja, ki so povezana z nudenjem tehnične podpore uporabe digitalne tehnologije za izobraževalne ali pa kakšne druge namene. Nekoliko nižje so ocenjena potrebna znanja za premagovanje izobraževalnih ovir udeležencev. Govorimo torej o znanjih, ki bi učiteljem in strokovnim delavcem omogočala, da premagujejo izobraževalne ovire, s katerimi se soočajo udeleženci ali pa potencialni udeleženci izobraževalnih programov na instituciji. Po mnenju anketirancev najmanj znanja potrebujejo na področju zagotavljanja učne pomoči.

Tabela 5.1.5: Izobraževalne potrebe na področju podpore udeležencem

	N	Min.	Maks.	M	SD
Tehnična podpora udeležencem pri uporabi IKT	320	1	4	2,48	0,98
Pomoč pri premagovanju izobraževalnih ovir	319	1	4	2,12	0,87
Mentorstvo in svetovanje	318	1	4	2,06	0,93
Svetovanje za samostojno učenje	313	1	4	2,05	0,93
Zagotavljanje učne pomoči	307	1	4	1,95	0,91

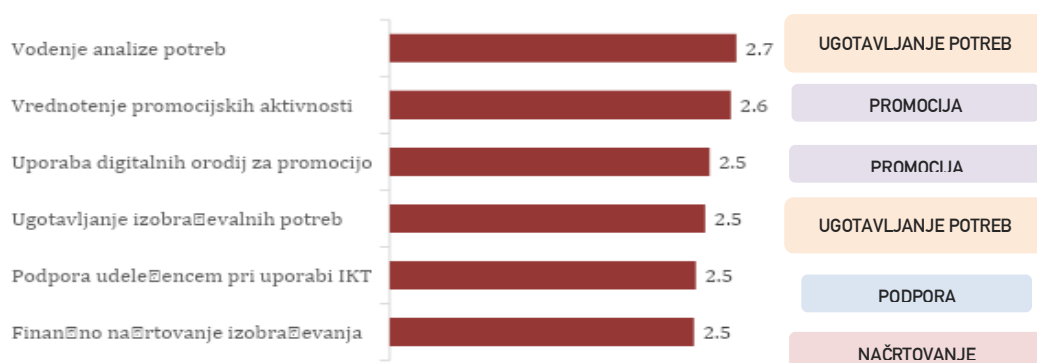
Zadnje področje, za katerega smo anketirance spraševali po potrebnih znanjih, je področje evalvacije, oziroma vrednotenja izobraževanja. Udeleženci so izpostavili predvsem pomanjkanje znanja na področju izdelave evalvacijskih načrtov in pa analize rezultatov evalvacije. Gre torej predvsem za metodološka znanja, ki so potrebna za načrtovanje in izdelavo evalvacije.

Nekoliko nižje so anketiranci ocenili znanja, ki so potrebna za izpeljavo zaključne evalvacije (evalvacije, ki poteka na zaključku izobraževalnega programa), torej vrednotenju po končanem izobraževanju, in pa samoevalvacije lastnega dela.

Tabela 5.1.6: Izobraževalne potrebe na področju evalvacije

	N	Min.	Maks.	M	SD
Izdelava načrtov evalvacije	319	1	4	2,35	0,89
Analiza rezultatov evalvacije	320	1	4	2,30	0,94
Evalvacija po zaključenem izobraževanju	325	1	4	2,26	0,92
Samoevalvacija lastnega dela	325	1	4	2,23	0,92

Na spodnji sliki združeno prikazujemo najpomembnejše potrebe, ki so jih anketiranci izpostavili po posameznih področjih. Kot vidimo na sliki, je najvišje ocenjena potreba vodenje analize potreb, ki ji sledi vrednotenje promocijskih aktivnosti, uporaba digitalnih orodij za promocijo in tako naprej. Na zadnjem mestu, čeprav še vedno na vrhu vseh ponujenih izobraževalnih potreb, je finančno načrtovanje izobraževanja. Če te potrebe združimo še po področjih, ugotovimo, da anketirancem najbolj primanjkuje znanj s področja ugotavljanja potreb in pa promocije izobraževalnih programov.

Slika 5.1: Najpomembnejše izobraževalne potrebe

V spodnji tabeli prikazujemo izobraževalne potrebe glede na interdisciplinarno področje, ki so ga navedli anketiranci. Anketiranci so odgovorili na odprto vprašanje, in sicer smo jih povprašali po področju, kjer najbolj potrebujejo dodatno znanje.

Kot kažejo rezultati anketiranja in intervjuvanja, smo kategorizirali 257 navedb. Najvišji delež ima področje računalništva - kar nekaj anketirancev je odgovorilo, da ne potrebuje dodatnega znanja, potem pa si sledijo osebna rast, področje medicine, ekonomije. Najmanj odgovorov je s področja športa in naravoslovja.

Tabela 5.1.7: Izobraževalne potrebe na interdisciplinarnem področju

	N	%
Računalništvo	62	24,1
Ne potrebujem	57	22,2

Osebna rast	51	19,8
Zdravstvo, medicina	28	10,9
Ekonomija, finance	21	8,2
Jeziki	21	8,2
Humanistika in družboslovje	10	3,9
Naravoslovje	5	1,9
Športne aktivnosti	2	0,8
Skupaj	257	100,0

5.1.1 Najbolj potrebna znanja po mnenju anketirancev

V zadnjem delu tega poglavja prikazujemo najbolj potrebna znanja, ki jih trenutno potrebujejo anketiranci. Odgovore smo pridobili s pomočjo odprtega vprašanja, nato pa smo jih kategorizirali. Anketirance smo prosili naj rangirajo tri vrste znanj ali spretnosti, ki jih po njihovem mnenju trenutno najbolj potrebujejo.

Znanja na 1. mestu

V zvezi z znanjem, ki so ga anketiranci postavili na prvo mesto, smo pridobili 248 odgovorov, od tega jih je bilo 223 ustreznih, ostali so se pojavljali preredko ali pa bili neustrezni za kategorizacijo. Razlike so največje pri znanjih, ki so jih izobraževalci odraslih navedli na prvem mestu. Več kot tretjina jih je navedlo, da potrebujejo različne digitalne kompetence. Te kompetence so bile povezane z znanjem uporabe IKT za potrebe poučevanja, za lastno delo in strokovni razvoj. Sledila so različna znanja, ki so potrebna pri promociji izobraževalnih programov. To je navedlo 13 % anketirancev.

Tabela 5.1.8: Najbolj potrebna znanja po mnenju anketirancev (1. mesto)

	N	%
Digitalne kompetence	76	34,1
Promocija/marketing programov	29	13,0
Učne metode in oblike, andragoška znanja	26	11,7
Evalvacija programov	25	11,2
Spodbujanje motivacije	23	10,3
Tuji jezik	13	5,8
Analiza potreb	12	5,4
Finančno načrtovanje	10	4,5
Načrtovanje programov	9	4,0
Skupaj	223	100,0

Na tretje mesto so se po velikosti deleža uvrstile različne, predvsem didaktične kompetence (12 %) – torej kako uporabljati različne učne metode, uvajati novosti v poučevanje in učenje, poznavanje andragoško-pedagoškega področja ipd. Med ostalimi znanji, ki so jih še navajali anketiranci, so: evalvacija programov, spodbujanje motivacije, znanje tujega jezika, analiza potreb, finančno načrtovanje in načrtovanje programov.

Znanja na 2. mestu

Anketiranci so na drugo mesto vpisali 236 odgovorov, v različne kategorije smo jih razvrstili 199. Na drugo mesto so anketiranci najpogosteje uvrščali spodbujanje motivacije (19 %). Blizu temu deležu so bila različna znanja, ki smo jih združili pod kategorijo »digitalne kompetence« (18 %), tem pa ponovno sledijo znanja s področja promocije in marketinga izobraževanja (16 %).

Tabela 5.1.9: Najbolj potrebna znanja po mnenju anketirancev (2. mesto)

	N	%
Spodbujanje motivacije	38	19,1
Digitalne kompetence	36	18,1
Promocija/marketing programov	32	16,1
Evalvacija programov	32	16,1
Učne metode in oblike, andragoška znanja	23	11,6
Tuji jezik	16	8,0
Načrtovanje programov	10	5,0
Finančno načrtovanje	7	3,5
Analiza potreb	5	2,5
Skupaj	199	100,0

Znanja na 3. mestu

Potrebna znanja, ki so jih anketiranci postavili na tretje mesto, je delilo 234 anketirancev, uspešno pa smo jih razvrstili 186. Med nevsebinskimi odgovori je bilo na vsakem rangi nekoliko več odgovorov »ne potrebujem«, »nič«, »ne rabim« ipd. Kategorizirane odgovore predstavljamo v spodnji tabeli. Nekoliko drugačen je vrstni red potrebnih znanj, ki so ga anketiranci postavili na tretje mesto. Tu smo združili različne navedbe po znanjih s področja komunikacije, dela z udeleženci, motivacije, ter svetovanjem in mentorstvom. Dobra petina anketirancev je navedlo enega od teh znanj (21 %). Temu sledijo digitalne kompetence (20 %) in pa znanja s področja evalvacije programov (18 %).

Tabela 5.1.10: Najbolj potrebna znanja po mnenju anketirancev (3. mesto)

	N	%
Motivacija, psihologija, svetovanje, mentorstvo	39	21,0
Digitalne kompetence	38	20,4
Evalvacija programov	33	17,7
Načrtovanje programov (vsebine, finance, potrebe)	27	14,5
Promocija/marketing programov	26	14,0
Učne metode in oblike, andragoška znanja	16	8,6
Jeziki (tuji, materni)	7	3,8
Skupaj	186	100,0

5.2 Izobraževalne potrebe glede na vrsto organizacije

V poglavjih, ki sledijo, se bomo lotili bolj podrobne analize izobraževalnih potreb glede na posamezno področje, ki smo ga opredelili v evalvacijskem poročilu. Začeli bomo s področjem znanj, ki so povezana z ugotavljanjem in analizo izobraževalnih potreb udeležencev.

V analizo smo vključili sedem izobraževalnih institucij za odrasle, in sicer ljudske univerze, zasebne izobraževalne zavode, oddelke za izobraževanje odraslih na srednjih šolah, izobraževalna središča v podjetjih, društva, knjižnice in centre za krepitev zdravja.

V spodnji tabeli prikazujemo izobraževalne potrebe glede na vrste organizacije. Statistična analiza in rezultati intervjujev so pokazali zanimive rezultate, ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

Kar zadeva znanja na področju analize izobraževalnih potreb, lahko vidimo, da pri vseh izobraževalnih institucijah prevladuje pomanjkanje znanja na področju vodenja analize potreb. Gre torej za postopke in procese metodološke analize izobraževalnih potreb. Kar zadeva izraženost potreb po posamezni izobraževalni instituciji, lahko ugotovimo, da so bile izobraževalne potrebe na tem področju najbolj izražene v centrih za krepitev znanja, najmanj pa v oddelkih za odrasle v srednjih šolah.

Na področju načrtovanja izobraževanja izobraževalnih programov ugotavljamo, da so vse institucije v povprečju najvišje ocenile potrebo po finančnem načrtovanju izobraževanja. Najbolj je bila ta potreba izražena v centrih za krepitev zdravja, najmanj pa v zasebnih zavodih.

Nekoliko drugačna situacija je na področju izvedbe izobraževanja. Tukaj so posamezne potrebe v povprečju najvišje ocenjevali v knjižnicah in zasebnih zavodih, najmanj pa v srednjih šolah. Med posameznimi potrebami so bili najbolj izpostavljeni izbor učnih strategij za ranljive ciljne skupine, uporaba sodobnih oblik in metod v kombinaciji z uporabo IKT-ja, in pa načini, na katere lahko učitelji vzpostavljajo učno motivacijo. Izobraževalno potrebo po znanjih za uporabo sodobne IKT v izobraževanju so visoko ocenili tudi anketiranci, ki prihajajo iz ljudskih univerz in društev.

Tudi na področju promocije izobraževalnih programov smo prišli do zanimivih rezultatov. Največ znanj in spretnosti na tem področju, kot kažejo rezultati naše raziskave, potrebujejo izobraževalci na ljudskih univerzah in izobraževalnih centrih v podjetjih. Anketiranci iz obeh vrst organizacij še posebej izpostavljajo znanja, ki so povezana z vrednotenjem promocijskih aktivnosti, uporabo digitalnih orodij za promocijo aktivnosti in pa izpeljavo promocijskih aktivnosti. Najmanj znanja na tem področju potrebujejo anketiranci iz srednjih šol in centrov za krepitev zdravja.

Poglejmo si še področje podpore udeležencem. Tukaj so anketiranci lahko ocenjevali pet različnih znanj, ki jih potrebujejo pri delu z udeleženci. Pri vseh institucijah se je za najbolj potrebno znanje pokazala možnost nudenja podpore udeležencem, ki so vključeni v izobraževanje pri uporabi tehnologije. Ta potreba je bila najbolj najvišje ocenjena pri društvih, sledijo pa jim zasebni zavodi, knjižnice, ljudske univerze in druge institucije vključene v raziskavo. Po oceni anketirancev še najmanj potrebujejo znanja, ki so povezana z zagotavljanjem učne pomoči udeležencem. Na splošno pa so najnižje svoje primanjkljaje v znanju ponovno ocenili na srednjih šolah, najvišje pa v knjižnicah.

Zadnje področje zadeva področje evalvacije, torej vrednotenja dosežkov in dela v izobraževalni instituciji.

Na področju vrednotenja izobraževalnega programa so največ izobraževalnih potreb izpostavili v knjižnicah in zasebnih izobraževalnih zavodih, nekoliko manj pa v ljudskih univerzah. Najmanj znanj s področja evalvacije potrebujejo v centrih za krepitev znanja in pa oddelkih za izobraževanje odraslih v srednjih šolah. Najbolj izpostavljena znanja na tem področju so izdelava načrtov evalvacije, samoevalvacija lastnega dela ter analiza rezultatov evalvacije.

Tabela 5.2.1: Izobraževalne potrebe glede na vrsto organizacije

	Ljudska univerza	Zasebni zavod	Srednja šola	Podjetje	Društvo	Knjižnica	Center za krepitev zdravja
Analiza potreb							
Ugotavljanje izobraževalnih potreb	2,60	2,48	2,19	2,57	2,53	2,57	2,85
Ugotavljanje potreb ciljnih skupin	2,48	2,56	2,09	2,41	2,51	2,57	2,45
Vodenje analize potreb (metodologija)	2,70	2,88	2,27	2,75	2,77	2,86	2,95
Načrtovanje programov							
Načrtovanje izvedbe programov	2,02	2,12	1,68	1,90	2,03	2,14	1,79
Finančno načrtovanje izobraževanja	2,54	2,29	2,43	2,45	2,42	2,36	2,94
Oblikovanja ciljev programa	2,16	2,16	1,75	2,07	1,97	1,93	1,89
Načrtovanja vsebine programa	2,18	2,12	1,67	2,00	1,92	2,14	1,72
Načrtovanja učnih oblik in metod	2,27	2,44	1,75	2,30	2,14	2,36	2,11
Izvedba izobraževanja							
Priprava izvedbenih učnih načrtov	2,19	2,32	1,74	2,04	2,03	2,23	2,11
Izbor učnih strategij za ranljive skupine	2,23	2,56	1,71	2,15	2,36	2,43	2,40
Uporaba sodobnih oblik in metod (z IKT)	2,48	2,65	2,06	2,28	2,58	2,57	2,00
Vzpostavljanje učne motivacije	2,22	2,36	1,91	2,21	2,23	2,57	2,40
Spodbujanja skupinske dinamike	2,14	2,11	1,97	2,07	2,05	2,43	2,05
Doseganje ciljev izobraževanja	2,17	2,30	1,81	2,10	2,03	2,29	1,95
Promocija izobraževanja							
Načrtovanje promocijskih aktivnosti	2,55	2,40	2,10	2,57	2,26	2,21	1,84
Izpeljava promocijskih aktivnosti	2,56	2,32	2,13	2,64	2,40	2,21	2,33
Priprava promocijskega gradiva	2,48	2,31	2,10	2,50	2,33	2,14	2,05
Uporaba digitalnih orodij za promocijo	2,68	2,64	2,39	2,41	2,66	2,43	2,11
Vrednotenje promocijskih aktivnosti	2,77	2,52	2,34	2,68	2,57	2,64	2,56
Podpora udeležencem							
Pomoč pri premagovanju ovir	2,09	2,32	1,69	2,17	2,24	2,29	2,18
Mentorstvo in svetovanje	2,09	2,12	1,50	2,17	2,08	2,29	2,26
Zagotavljanje učne pomoči	1,84	2,28	1,47	2,08	2,14	2,31	2,20
Svetovanje za samostojno učenje	1,97	2,24	1,53	2,11	2,26	2,29	2,31
Podpora udeležencem pri uporabi IKT	2,46	2,63	2,19	2,44	2,79	2,50	2,24
Evalvacija							
Izdelava načrtov evalvacije	2,52	2,48	1,90	2,31	2,29	2,86	2,10
Analiza rezultatov evalvacije	2,44	2,44	1,84	2,34	2,34	2,57	2,00
Evalvacija po zaključenem izobraževanju	2,28	2,35	1,94	2,28	2,26	2,57	1,95
Samoevalvacija lastnega dela	2,31	2,42	1,81	2,28	2,37	2,71	2,05

Opomba: Minimalna ocena = 1, maksimalna ocena = 4

5.3 Izobraževalne potrebe glede na položaj izobraževalcev odraslih

Naslednje primerjave, ki smo jih opravili glede potreb po znanjih v izobraževanju odraslih, so primerjave glede na položaj anketiranca. Ali oseba opravlja dela organizatorja oziroma vodje izobraževanja ali je izvajalec izobraževanja ali pa vodstveni kader v izobraževalni instituciji.

Ob tem naj spomnimo, da je med odgovori največ izvajalcev izobraževanja, sledijo jim organizatorji izobraževanja, najmanj zastopana skupina pa so seveda vodstveni kadri. V naši bazi imamo samo 25 odgovorov te skupine.

Na področju ugotavljanja izobraževalnih potreb seveda ni presenetljivo, da so anketiranci na vodstvenih položajih te potrebe ocenjevali nekoliko nižje, saj se neposredno ne ukvarjajo z ugotavljanjem potreb udeležencev. Anketiranci so najvišje ocenili potrebo po znanju vodenja analize potreb, sledijo ji procesi ugotavljanja izobraževalnih potreb in pa ugotavljanje potreb specifičnih ciljnih skupin. Med izvajalci in organizatorji izobraževanja s tega vidika ni bilo velikih razlik.

Razlike so nekoliko večje na področju načrtovanja izobraževalnih programov. Najbolj iskana znanja so s področja finančnega načrtovanja izobraževanja, te najbolj potrebujejo izvajalci izobraževanja, ki jim sledijo organizatorji, najmanj pa jih potrebujejo direktorji izobraževalnih institucij. Organizatorji izobraževanja so visoko ocenili tudi potrebo po znanju načrtovanja učnih oblik in metod. Pri drugih dveh profilih to znanje ni bilo tako iskano.

Naslednje področje je izvedba izobraževanja. Tudi na tem področju po iskanih znanjih prednjačijo organizatorji izobraževanja. Kot najbolj izražena izobraževalna potreba se kaže – tako kot tudi v prejšnjih analizah – uporaba sodobnih učnih oblik in metod s pomočjo IKT. Najvišje je ta potreba izražena pri organizatorjih izobraževanja, sledijo direktorji, njim pa izvajalci izobraževanja.

Podobno je tudi pri promociji izobraževanja. Tudi tukaj so organizatorji in vodstvo izobraževalnih institucij te potrebe ocenili višje kot izvajalci izobraževanja. Najbrž je to do neke mere tudi razumljivo, saj se izvajalci izobraževanja ne ukvarjajo toliko s samo promocijo izobraževalnih programov, temveč so bolj osredotočeni na delo z udeleženci. Organizatorji izobraževanja odraslih so vse potrebe ocenili najvišje, med posameznimi potrebami pa prednjačita vrednotenje promocijskih aktivnosti in pa uporaba digitalnih orodij za promocijo. Ti dve potrebi so najvišje ocenili vsi trije profili, ki smo jih anketirali.

Področje podpore udeležencem izobraževanja. Ugotavljamo, da gre tukaj za znanja, ki jih anketirani profili najmanj potrebujejo, saj so ocenjena podpovprečno v primerjavi z ostalimi znanji. Najvišje ocenjena potreba po znanju je ponovno povezana z uporabo digitalnih tehnologij v izobraževanju. Znanje, s katerim bi lahko nudili podporo udeležencem pri uporabi IKT pri njihovem izobraževanju in učenju, so najvišje ocenili izvajalci izobraževanja, njim pa sledijo organizatorji izobraževanja in direktorji/-ice.

Oglejmo si še zadnje področje, in sicer področje evalvacije. Na tem področju so največje primanjkljaje v znanju izpostavili organizatorji izobraževanja. Razlog za to je zagotovo dejstvo, da se prav organizatorji izobraževanja najbolj ukvarjajo z načrtovanjem, izvedbo in analizo evalvacijskih podatkov. To se dobro izkazuje tudi v pričujoči tabeli. Zanimivo je tudi, da ni kakšnih posebnih razlik pri ocenjevanju potrebnih znanj, saj so skoraj vsa štiri znanja organizatorji ocenili z enako povprečno oceno.

Tabela 5.3.1: Izobraževalne potrebe glede na profil izobraževalcev odraslih

	Organizator	Izvajalec	Direktor
Analiza potreb			
Ugotavljanje izobraževalnih potreb	2,51	2,52	2,43
Ugotavljanje potreb ciljnih skupin	2,40	2,43	2,43
Vodenje analize potreb	2,67	2,71	2,36
Načrtovanje programov			
Načrtovanje izvedbe programov	1,92	2,04	1,64
Finančno načrtovanje izobraževanja	2,65	2,45	1,86

Oblikovanja ciljev programa	2,12	1,97	1,79
Načrtovanja vsebine programa	2,08	1,96	2,00
Načrtovanja učnih oblik in metod	2,30	2,14	2,14
Izvedba izobraževanja			
Priprava izvedbenih učnih načrtov	2,24	1,97	2,31
Izbor učnih strategij za ranljive skupine	2,34	2,15	2,15
Uporaba sodobnih oblik in metod (z IKT)	2,31	2,51	2,38
Vzpostavljanje učne motivacije	2,36	2,10	2,14
Spodbujanja skupinske dinamike	2,12	2,05	2,14
Doseganje ciljev izobraževanja	2,15	2,04	2,07
Promocija izobraževanja			
Načrtovanje promocijskih aktivnosti	2,41	2,30	2,31
Izpeljava promocijskih aktivnosti	2,45	2,42	2,31
Priprava promocijskega gradiva	2,43	2,30	2,14
Uporaba digitalnih orodij za promocijo	2,59	2,48	2,69
Vrednotenje promocijskih aktivnosti	2,78	2,55	2,69
Podpora udeležencem			
Pomoč pri premagovanju izobraževalnih ovir	2,19	2,04	2,08
Mentorstvo in svetovanje	2,16	1,96	2,00
Zagotavljanje učne pomoči	2,07	1,84	1,92
Svetovanje za samostojno učenje	2,10	1,95	2,31
Podpora udeležencem pri uporabi IKT	2,44	2,50	2,23
Evalvacija			
Izdelava načrtov evalvacije	2,49	2,23	2,54
Analiza rezultatov evalvacije	2,46	2,22	2,08
Evalvacija po zaključenem izobraževanju	2,42	2,12	2,08
Samoevalvacija lastnega dela	2,44	2,16	2,15

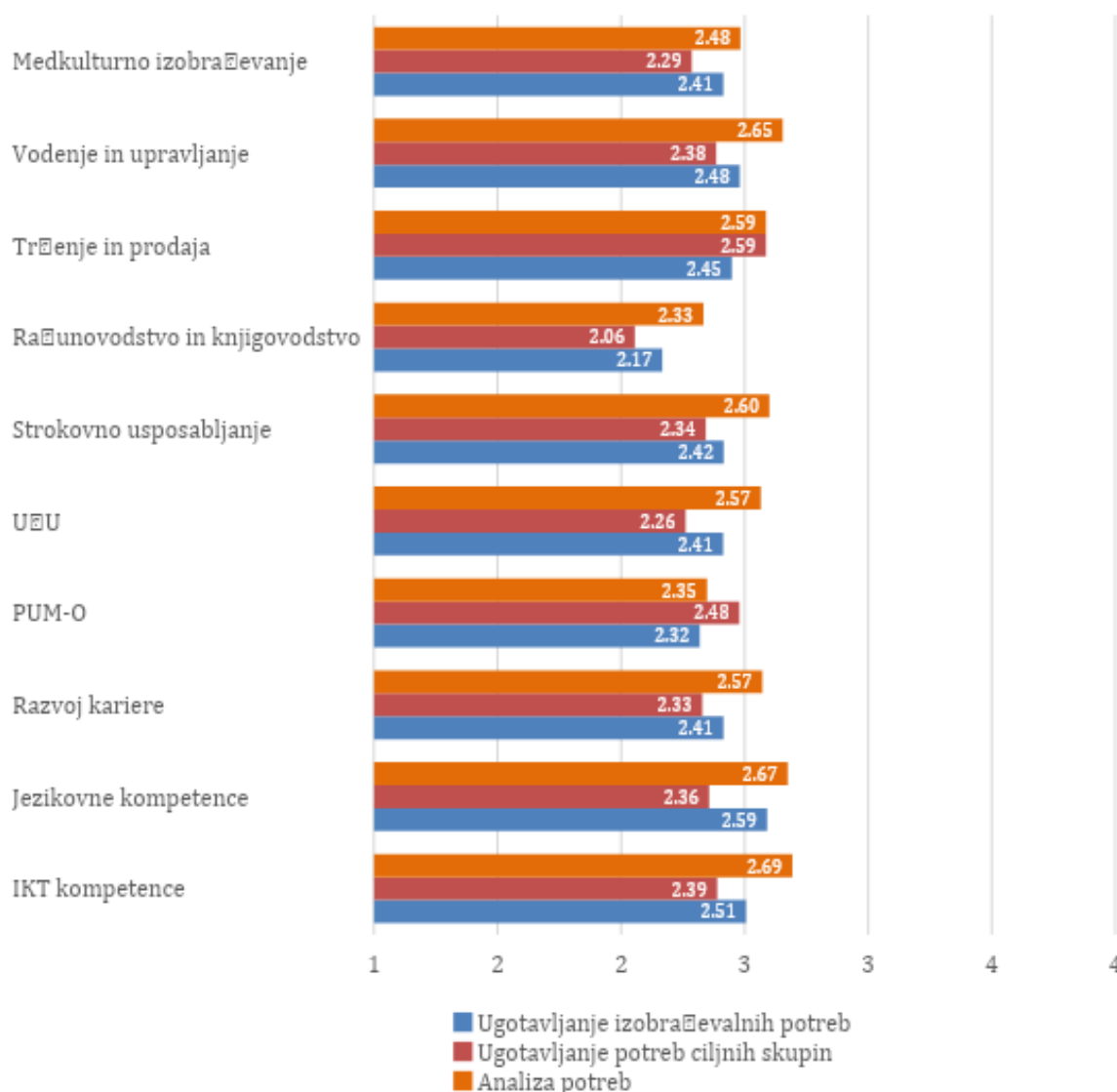
Opomba: Minimalna ocena = 1, maksimalna ocena = 4

5.4 Izobraževalne potrebe glede na vrsto programa

Ugotoviti smo želeli tudi ali se izobraževalne potrebe razlikujejo glede na program, ki ga anketiranci izvajajo, oziroma pri njem sodelujejo. V anketi smo ponudili vrsto programov, ki so jih anketiranci izbrali, v tabelah, ki sledijo, pa prikazujemo glavne rezultate njihove ocene glede bolj ali manj potrebnih znanj, ki jih potrebujejo v določenem izobraževalnem programu.

Najprej si bomo ogledali rezultate glede razlik v potrebnih znanjih, ki so povezana z ugotavljanjem izobraževalnih potreb.

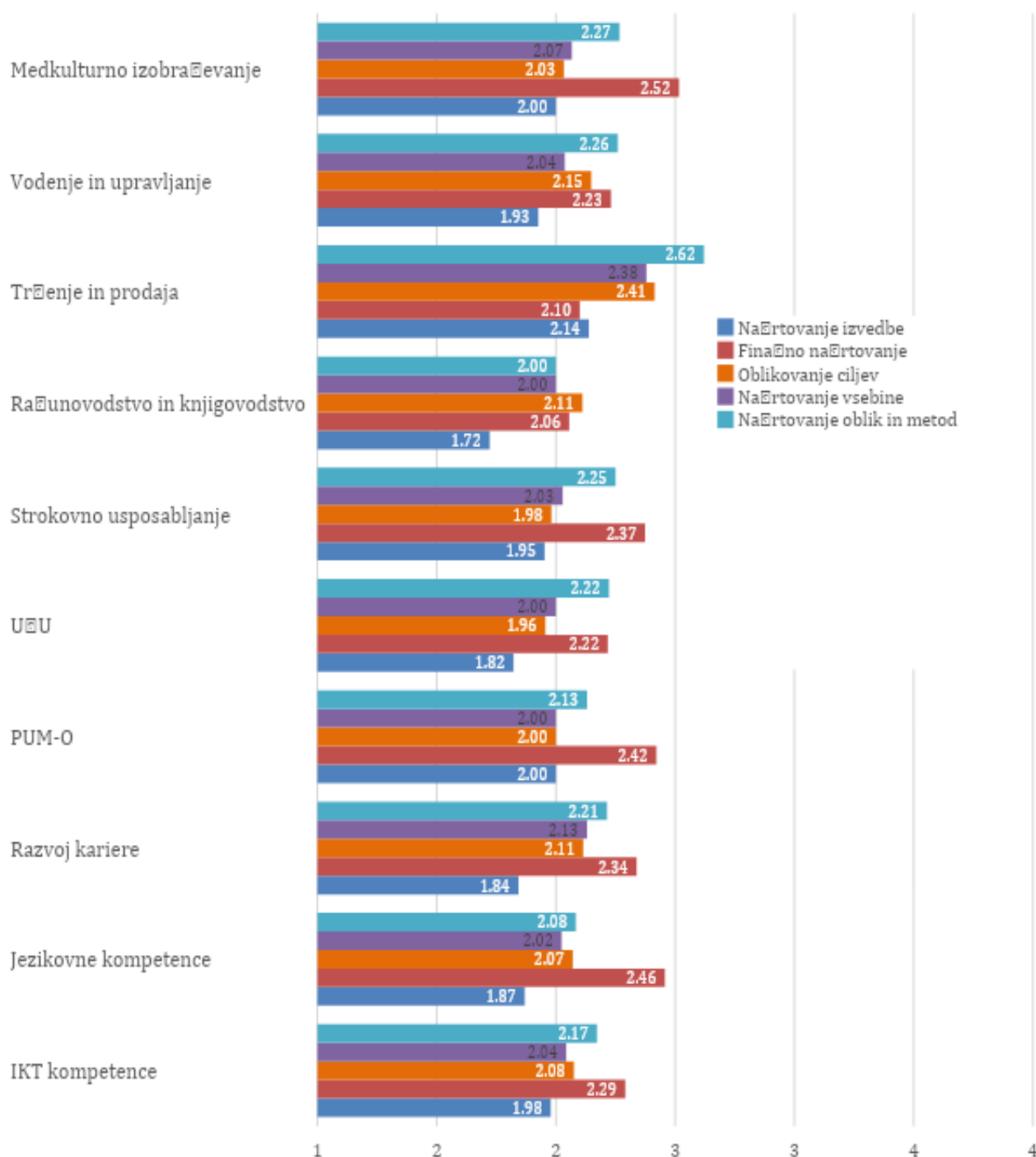
Tako kot že pri prejšnjih primerjavah, tudi tukaj ugotavljamo, da anketiranci največji primanjkljaj v znanju ocenjujejo pri analizi izobraževalnih potreb. Gre torej za bolj metodološka znanja, ki so potrebna za analiziranje podatkov, oblikovanje poročil in podobno. Te potrebe so najbolj izražene pri anketirancih ki sodelujejo v programih razvoja kompetenc, jezikovnih kompetenc, vodenja in upravljanja, ter drugega strokovnega usposabljanja. Med ostalimi področji mogoče izpostavimo samo, da so anketiranci, ki razvijajo in izvajajo programe trženja in prodaje, najvišje ocenili potrebo po znanju s področja ugotavljanja potreb posameznih ciljnih skupin.

Slika 5.4.1: Izobraževalne potrebe na področju ugotavljanja potreb glede na vrsto programa

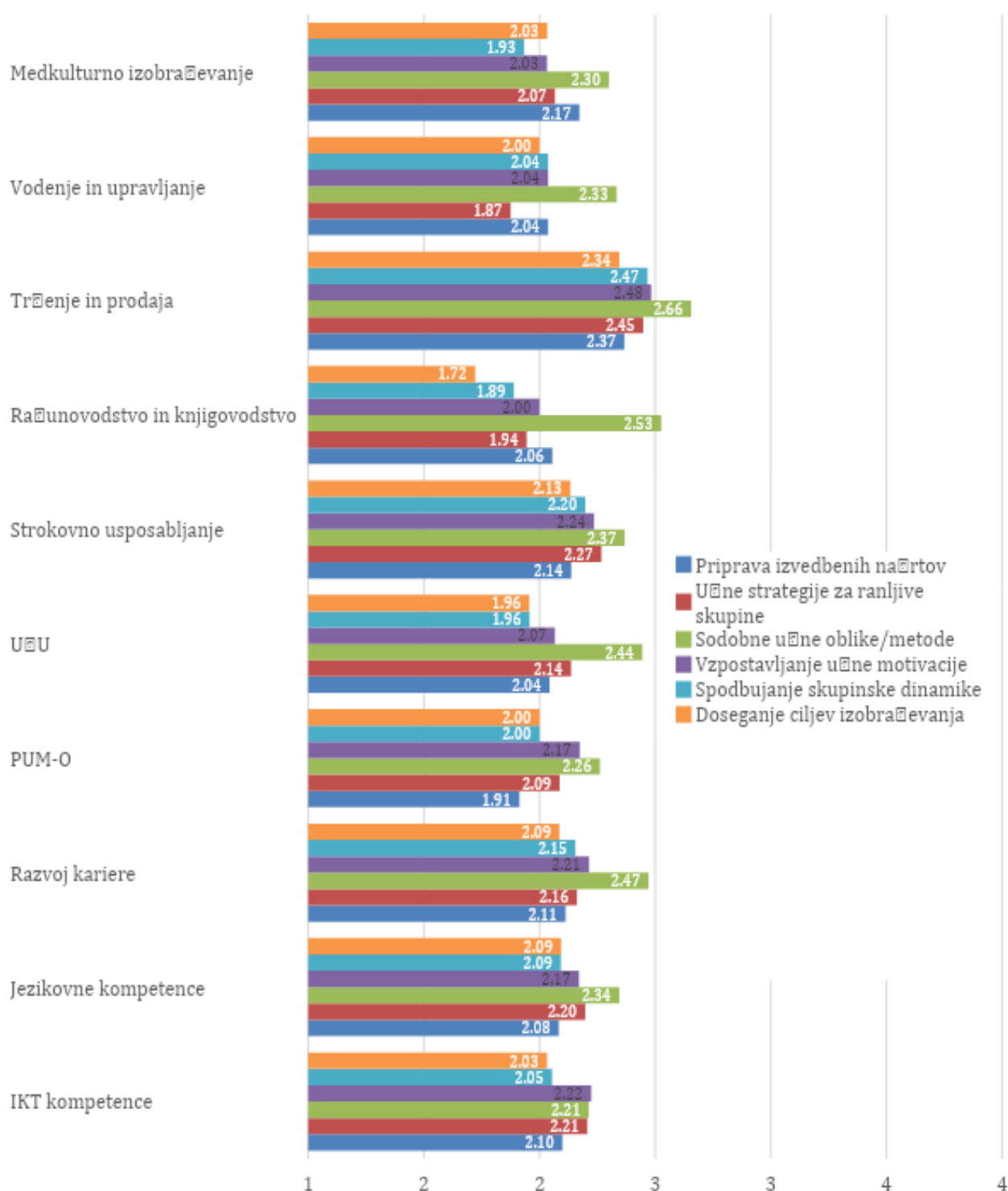
Sledijo primerjave na področju izobraževalnih potreb s področja načrtovanja izobraževalnih programov.

Na tem področju izstopata predvsem dve potrebi, in sicer finančno načrtovanje izobraževalnih programov in pa načrtovanje učnih oblik in metod. Finančno načrtovanje izstopa pri skoraj vseh vrstah izobraževanja, razen pri dveh: trženje in prodaja ter računovodstvo in knjigovodstvo. Mogoče je že zaradi same narave teh programov to znanje pri izvajalcih ali organizatorjih izobraževanja bolj prisotno. Znanja, ki je potrebno za načrtovanje oblik in metod, pa so najbolj izpostavili ravno pri programih trženja in prodaje.

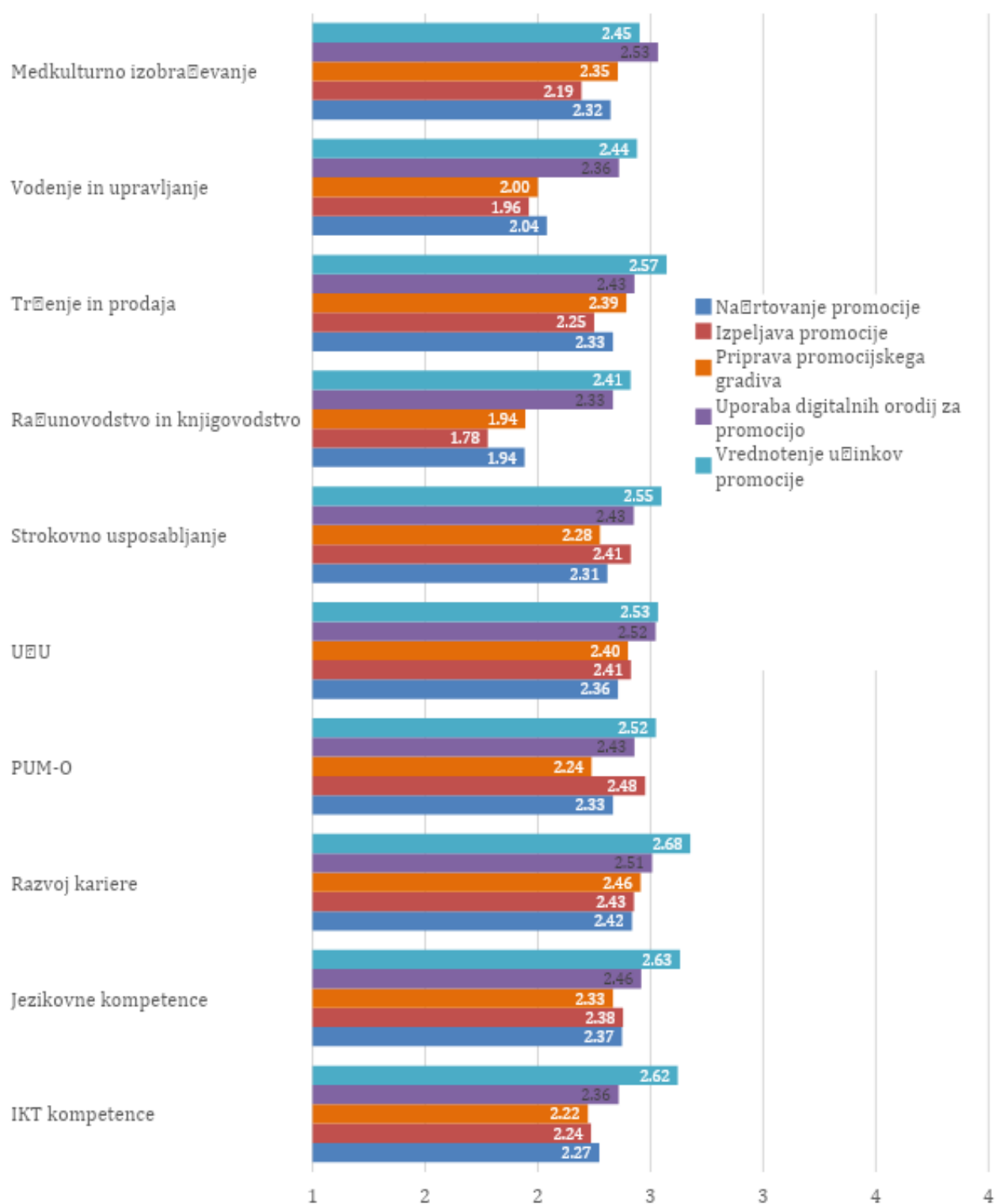
Slika 5.4.2: Izobraževalne potrebe na področju načrtovanja programov glede na vrsto programa

Primerjava izobraževalnih potreb na področju izvedbe izobraževalnega programa kaže, da so v povprečju vse izbrane izobraževalne potrebe najvišje ocenili tisti anketiranci, ki izvajajo programe trženja in prodaje. Med posameznimi znanji, ki jih anketiranci izpostavljajo najbolj izstopajo (in to pri vseh vrstah programov) znanja, ki so potrebna za izvedbo sodobnih učnih oblik in metod. To so seveda učne oblike in metode, ki so povezane za uporabo sodobnih digitalnih tehnologij pri izobraževanju.

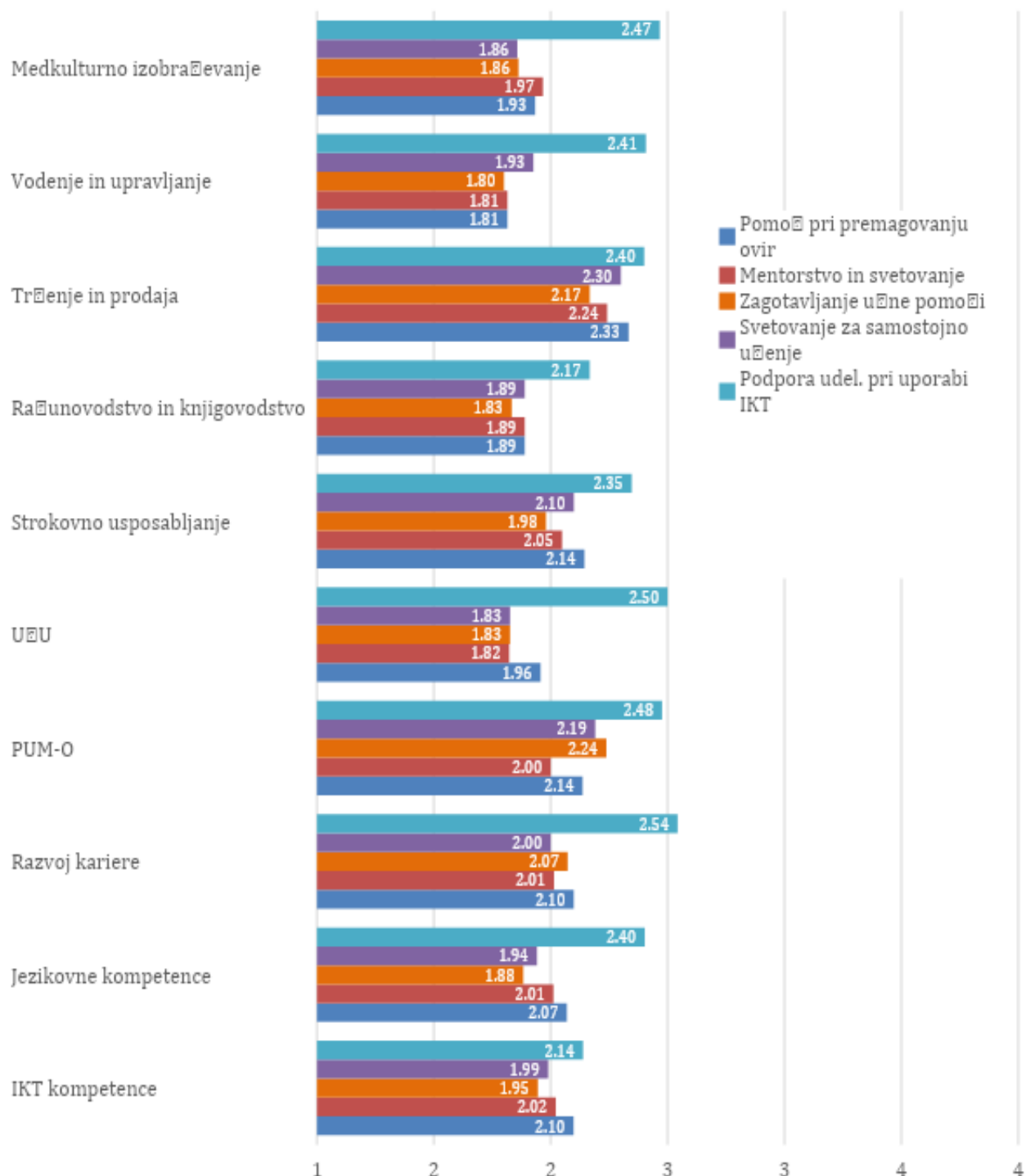
Slika 5.4.3: Izobraževalne potrebe na področju izvedbe izobraževanja glede na vrsto programa

Kakšni pa so rezultati primerjav na področju promocije izobraževanja glede na vrsto programa? V vseh programih kot najbolj potrebno znanje ocenjujejo vrednotenje učinkov promocije. Sledi mu uporaba digitalnih orodij za promocijo, ki je najpomembnejše znanje, ki bi ga potrebovali izobraževalci v programih medkulturnega izobraževanja. Po ocenah anketirancev še najmanj potrebujejo znanje povezano z izpeljavo promocije in pa načrtovanjem promocije. Najnižje so izobraževalne potrebe na tem področju ocenjevali anketiranci, ki izvajajo programe računovodstva in knjigovodstva.

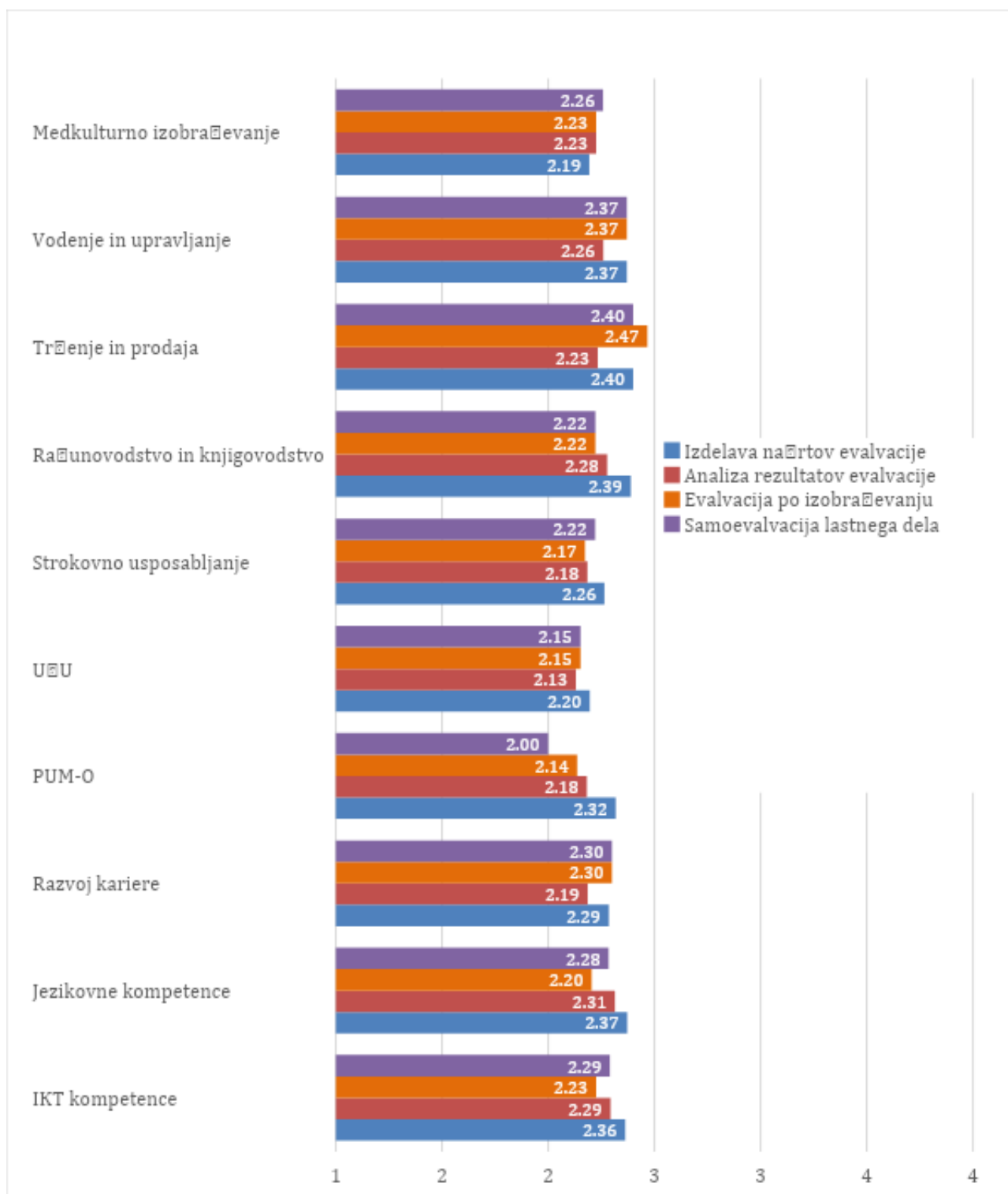
Slika 5.4.4: Izobraževalne potrebe na področju promocije izobraževanja glede na vrsto programa

Kot vidimo v spodnjem grafikonu, ki prikazuje potrebna znanja s področja nudenja podpore udeležencem, med vsemi izobraževalnimi potrebami najbolj izstopa predvsem ena in to je podpora udeležencem pri uporabi informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT). To znanje je pri vseh vrstah izobraževalnih programov ocenjeno najvišje in visoko nad povprečjem ocen ostalih potreb.

Slika 5.4.5: Izobraževalne potrebe na področju podpore udeležencem glede na vrsto programa

V zadnjem grafikonu so predstavljene izobraževalne potrebe na področju vrednotenja izobraževanja odraslih glede na vrsto programa. Na spodnjem grafikonu kakšnih večjih razlik med anketiranci, ki delujejo v določenem programu, ni opaziti. Pri vseh je med pomembnejšimi znanji najvišje ocenjena izdelava načrtov evalvacije, precej visoko pa so ocenjena tudi znanja ki so potrebna za izdelavo analize rezultatov evalvacije. Mogoče najbolj izstopajoč rezultat je pri programu PUM-O, kjer je nujnost znanj potrebnih za samoevalvacijo lastnega dela v primerjavi z drugimi programi relativno nizko ocenjena.

Slika 5.4.6: Izobraževalne potrebe na področju vrednotenja izobraževanja glede na vrsto programa

5.5 Izobraževalne potrebe glede na vsebinsko in interdisciplinarno področje

V nadaljevanju prikazujemo izobraževalne potrebe glede na osrednje vsebinsko področje s katerim se ukvarjajo anketiranci in pa interdisciplinarno področje, ki ga prav tako uporabljajo kot vir svojega dela v izobraževanju odraslih.

5.5.1 Izobraževalne potrebe glede na vsebinsko področje

Vsebinska področja dela v izobraževanju odraslih smo opisali že v prejšnjih poglavjih, za potrebe primerjave izobraževalnih potreb po posameznih področjih smo nekatera področja združili. Primerjavo bomo tako naredili na sedmih področjih, in sicer izobraževanje odraslih, zdravje in šport, ranljive skupine, formalno izobraževanje, turizem in gostinstvo, kultura in umetnost ter mentorstvo in svetovanje.

Kar zadeva prvo področje ugotavljamo, da so najvišje potrebe na tem področju ocenjevali izobraževalci odraslih, katerih glavno vsebinsko področje je kultura in umetnost, sledijo pa jim izobraževalci, ki se ukvarjajo z ranljivimi ciljnim skupinami. V tej kategoriji so združeni izobraževalci odraslih, ki se ukvarjajo z mlajšimi ali starejšimi odraslimi, sodelujejo v programih za opismenjevanje in podobno.

Da potrebujejo znanja s področja načrtovanja programov, so najbolj izpostavili izobraževalci, ki so navedli kot njihovo glavno področje mentorstvo ali svetovanje. Najvišje ocenjena izobraževalna potreba je bilo finančno načrtovanje izobraževanja. To znanje zelo izstopa tudi pri izobraževalcih s področja zdravja in športa.

Tudi kar zadeva izobraževalne potrebe na področju izvedbe izobraževanja izstopata dve skupini, in sicer izobraževalci na področju mentorstva in svetovanja ter izobraževalci na področju dela z ranljivimi ciljnim skupinami. Pri obeh skupinah izobraževalcev sta najbolj izpostavljeni izobraževalni potrebi po znanjih v zvezi z uporabo sodobnih oblik in metod izobraževanja ter vzpostavljanjem in ohranjanjem učne motivacije.

Isti skupini sta najvišje ocenili tudi potrebo po znanjih s področja promocije izobraževanja, bolj konkretno vrednotenja promocijskih aktivnosti ter uporabe različnih digitalnih orodij za promocijo lastnih izobraževalnih programov.

Enako velja tudi za podporo udeležencem izobraževanja. Tukaj so ponovno najbolj izpostavljena znanja, ki so povezana s podporo udeležencem pri uporabi IKT orodij pri izobraževanju.

Tudi v zvezi z evalvacijo izobraževanja sta ta znanja kot najbolj potrebna ocenili skupini izobraževalci odraslih, ki delajo z ranljivimi skupinami in pa izobraževalci odraslih s področja mentorstva in svetovanja.

Tabela 5.5.1: Izobraževalne potrebe glede na vsebinsko področje

	Organizacija IO	Zdravje/ šport	Ranljive skupine	Formalno izobr.	Turizem/ gostinstvo	Kultura/ umetnost	Mentorstvo/ svetovanje
Analiza potreb							
Ugotavljanje izobraževalnih potreb	2,7	2,6	2,8	2,3	2,5	3,1	2,6
Ugotavljanje potreb ciljnih skupin	2,4	2,4	2,6	2,3	2,5	2,9	2,3
Vodenje analize potreb (metodologija)	2,6	2,8	3,0	2,5	2,5	3,0	2,8
Načrtovanje programov							
Načrtovanje izvedbe programov	1,9	1,8	2,2	2,0	1,9	1,6	2,1

Finančno načrtovanje izobraževanja	2,2	2,6	2,4	2,4	2,1	1,7	2,8
Oblikovanja ciljev programa	2,0	1,8	2,2	2,1	2,0	1,5	2,6
Načrtovanja vsebine programa	2,1	1,8	2,1	2,1	1,9	1,5	2,4
Načrtovanja učnih oblik in metod	2,0	2,2	2,3	2,2	2,3	2,1	2,5
Izvedba izobraževanja							
Priprava izvedbenih učnih načrtov	2,1	1,8	2,6	2,1	2,1	2,0	2,6
Izbor učnih strategij za ranljive skupine	2,2	2,2	2,5	2,2	1,9	2,1	2,5
Uporaba sodobnih oblik in metod (z IKT)	2,3	2,3	2,9	2,4	2,5	2,2	3,2
Vzpostavljanje učne motivacije	2,1	2,1	2,8	2,1	2,2	2,4	2,6
Spodbujanja skupinske dinamike	2,0	1,9	2,4	2,1	2,1	2,5	2,6
Doseganje ciljev izobraževanja	2,0	1,9	2,6	2,1	2,1	1,9	2,4
Promocija izobraževanja							
Načrtovanje promocijskih aktivnosti	2,3	2,0	2,4	2,4	2,3	2,1	2,6
Izpeljava promocijskih aktivnosti	2,2	2,3	2,5	2,5	2,3	1,9	2,6
Priprava promocijskega gradiva	2,3	2,3	2,7	2,3	2,3	1,7	2,9
Uporaba digitalnih orodij za promocijo	2,4	2,5	2,9	2,6	2,1	2,1	3,0
Vrednotenje promocijskih aktivnosti	2,3	2,5	3,0	2,7	2,1	2,4	3,1
Podpora udeležencem							
Pomoč pri premagovanju ovir	2,0	2,1	2,8	1,9	2,2	2,0	2,4
Mentorstvo in svetovanje	2,0	2,1	2,6	1,9	2,0	1,9	2,4
Zagotavljanje učne pomoči	2,0	2,0	2,6	1,7	2,1	1,8	2,3
Svetovanje za samostojno učenje	2,1	2,2	2,6	1,8	2,2	1,9	2,2
Podpora udeležencem pri uporabi IKT	2,2	2,4	3,2	2,4	2,4	2,6	3,1
Evalvacija							
Izdelava načrtov evalvacije	2,1	2,0	2,7	2,3	2,3	2,2	2,6
Analiza rezultatov evalvacije	2,1	2,0	2,6	2,2	2,4	1,9	2,7
Evalvacija po zaključenem izobraževanju	2,0	2,0	2,8	2,1	2,4	1,8	2,6
Samoevalvacija lastnega dela	2,0	2,0	2,8	2,2	2,4	2,0	2,6

5.5.2 Izobraževalne potrebe glede na interdisciplinarno področje

Z vidika ugotavljanja izobraževalnih potreb so zanimivi tudi rezultati glede na interdisciplinarno področje, s katerim se ukvarjajo anketirani izobraževalci odraslih. Tako kot pri vsebinskih področjih smo tudi tukaj področja zaradi večje preglednosti združili.

Primerjavo bomo opravili na sedmih področjih, in sicer: (1) osebna rast, (2) turizem in šport, (3) medicina in zdravstvo, (4) informatika, (5) ekonomija, (6) humanistika, družboslovje in jeziki ter (7) izobraževalci odraslih, ki svoje delo povezujejo z naravoslovnimi znanostmi.

Tako kot v prejšnji tabeli tudi tukaj kaže, da izobraževalci odraslih zelo potrebujejo znanja s področja analize potreb udeležencev. Najvišje so svoje potrebe na tem področju označili izobraževalci, ki delujejo na področju turizma in športa ter medicine in zdravstva. Potreba, ki je najbolj izpostavljena, je vodenje analize potreb.

Zanimiva je tudi primerjava potrebnih znanj s področja načrtovanja programov. Najvišje ocenjena izobraževalna potreba je finančno načrtovanje izobraževanja. To so najvišje ocenili na področju medicine in zdravstva, naravoslovja, osebne rasti in pa področja humanistike ter družboslovja.

Da potrebujejo znanja, ki so povezana z izvedbo izobraževanja, so najbolj izpostavili izobraževalci odraslih s področja osebne rasti. Skoraj vsa našeta znanja so ocenili z najvišjo povprečno oceno v primerjavi z drugimi. Izjema je uporaba sodobnih oblik in metod izobraževanja, ki so jo višje ocenili izobraževalci s področja medicine in zdravstva.

Promocija izobraževanja je tudi eno od področij, ki so ga izobraževalci odraslih ocenili višje od drugih področij ugotavljanja izobraževalnih potreb. Znanja s tega področja najvišje ocenjujejo izobraževalci s področja osebne rasti, humanistike ter družboslovja in naravoslovja. Tako kot že v prejšnji primerjavi so tudi tukaj izpostavljena znanja s področja vrednotenja promocijskih aktivnosti in uporaba digitalnih orodij za promocijo.

Na področju podpore udeležencem so vse skupine anketirancev najvišje ocenile potrebo po znanju nudenja podpore udeležencem pri uporabi IKT tehnologije med izobraževanjem. Najvišje so potrebo po tem znanju ocenili na področju turizma in športa, osebne rasti in medicine. Po pričakovanjih pa je to najnižje ocenjena potreba izobraževalcev s področja informatike.

Zadnje področje je področje evalvacije izobraževanja. Izstopajo izobraževalci s treh področij, in sicer področja osebna rast, informatika ter humanistika, družboslovje in jeziki. Najvišje ocenjeno znanje s tega področja je izdelava načrtov evalvacije ali samoevalvacije. Najnižje so znanje s tega področja ocenili izobraževalci odraslih na področju ekonomije, poslovnih ved ter financ.

Tabela 5.5.2: Izobraževalne potrebe glede na interdisciplinarno področje

	Osebna rast	Turizem in šport	Medicina, zdravstvo	Informatika	Ekonomija	Humanistika, družboslovje in jeziki	Naravoslovje
Analiza potreb							
Ugotavljanje izobraževalnih potreb	2,6	2,7	2,7	2,3	2,3	2,5	2,6
Ugotavljanje potreb ciljnih skupin	2,4	2,4	2,7	2,3	2,3	2,6	2,3
Vodenje analize potreb	2,7	3,0	2,9	2,7	2,4	2,5	2,5
Načrtovanje programov							
Načrtovanje izvedbe programov	2,0	1,9	2,0	1,8	1,6	1,9	2,1

Finančno načrtovanje izobraževanja	2,5	2,2	2,8	2,2	1,9	2,5	2,7
Oblikovanja ciljev programa	2,2	1,7	2,1	2,0	1,5	1,9	2,0
Načrtovanja vsebine programa	2,1	1,6	2,1	2,0	1,7	1,7	2,1
Načrtovanja učnih oblik in metod	2,2	2,1	2,2	2,2	1,9	2,1	2,3
Izvedba izobraževanja							
Priprava izvedbenih učnih načrtov	2,4	1,9	1,9	2,1	1,6	1,9	2,0
Izbor učnih strategij za ranljive skupine	2,3	2,2	2,1	2,3	2,1	2,0	2,2
Uporaba sodobnih oblik in metod (z IKT)	2,5	2,1	2,6	2,3	2,3	2,4	2,2
Vzpostavljanje učne motivacije	2,2	2,1	2,2	2,3	2,1	2,3	2,1
Spodbujanja skupinske dinamike	2,1	1,8	1,9	2,1	1,9	2,2	2,2
Doseganje ciljev izobraževanja	2,2	1,8	2,0	2,2	1,9	2,1	2,0
Promocija izobraževanja							
Načrtovanje promocijskih aktivnosti	2,5	2,3	2,1	2,4	2,1	2,6	2,4
Izpeljava promocijskih aktivnosti	2,6	2,3	2,4	2,3	2,1	2,7	2,5
Priprava promocijskega gradiva	2,4	2,2	2,4	2,0	2,0	2,4	2,4
Uporaba digitalnih orodij za promocijo	2,8	2,3	2,6	2,0	2,3	2,4	2,6
Vrednotenje promocijskih aktivnosti	2,9	2,4	2,6	2,5	2,0	2,7	2,5
Podpora udeležencem							
Pomoč pri premagovanju izobraževalnih ovir	2,1	2,0	2,3	2,0	1,9	2,2	1,9
Mentorstvo in svetovanje	2,1	2,0	2,2	2,0	1,9	2,0	2,0
Zagotavljanje učne pomoči	2,2	1,9	2,2	1,8	1,7	1,9	1,8

Svetovanje za samostojno učenje	2,1	2,0	2,2	2,0	1,7	2,1	1,9
Podpora udeležencem pri uporabi IKT	2,6	2,7	2,6	2,0	2,2	2,5	2,4
Evalvacija							
Izdelava načrtov evalvacije	2,5	2,1	2,2	2,5	1,9	2,5	2,2
Analiza rezultatov evalvacije	2,3	2,1	2,3	2,5	1,7	2,5	2,3
Evalvacija po zaključenem izobraževanju	2,2	2,0	2,2	2,4	1,8	2,3	2,3
Samoevalvacija lastnega dela	2,4	2,1	2,2	2,4	1,8	2,3	2,3

5.6 Izobraževalne potrebe glede na statistično regijo

V tem poglavju bomo predstavili razlike v izobraževalnih potrebah glede na statistično regijo. V analizo smo vključili 8 statističnih regij, ki so bile vključene v našo raziskavo. Te regije so: Koroška, Pomurska, Podravska, Savinjska, Zasavska, Posavska, Jugovzhodna in Primorsko-notranjska.

Na področju analize izobraževalnih potreb najbolj izstopajo jugovzhodna, posavska in zasavska regija. V teh treh regijah so bila vsa znanja v zvezi z ugotavljanjem izobraževalnih potreb najbolj izpostavljena. Najvišje so anketiranci ocenjevali potrebo po vodenje analize potreb. To velja za vse statistične regije.

Kar zadeva načrtovanje programov, so razlike še večje. Tudi na tem področju so najvišje ocene za potrebna dodatna pedagoška in andragoška znanja dajali v jugovzhodni regiji. V tej regiji so najvišje ocenili potrebo po znanjih finančnega načrtovanja izobraževanja in pa načrtovanja učnih oblik in metod. Čisto blizu po povprečnih ocenah je posavska regija, tudi tukaj so najvišje ocenili finančno načrtovanje izobraževanja kot najbolj potrebno znanje. Ta potreba je v povprečju najbolj izstopala pri vseh vključenih regijah. Na področju načrtovanja izobraževalnih programov so po ocenah anketirancev najmanj znanja potrebovali anketiranci iz koroške, pomurske in podravske regije.

Tudi izvedba izobraževanja je področje, kjer je prihajalo do kar velikih razlik. Po višini ocen najbolj izstopa jugovzhodna regija, ki pa ji sledita zasavska in posavska regija. Najbolj izstopajoča izobraževalna potreba na tem področju je uporaba sodobnih oblik in metod poučevanja s pomočjo sodobne izobraževalne tehnologije, oziroma IKT. To je tudi znanje, ki so ga v povprečju v vseh regijah ocenjevali kot najbolj potrebno. Najnižje so svoje potrebe po znanju ocenjevali anketiranci iz koroške in pomurske regije.

Znanja s področja promocije izobraževalnih aktivnosti so bila v povprečju najvišje ocenjena izmed vseh področij, ki smo jih vključili v raziskavo. Med znanji, ki so potrebna za promocijo izobraževanj, najbolj izstopa vrednotenje promocijskih aktivnosti.

Ta potreba je bila najvišja ocenjena v vseh regijah, razen v zasavski. Kot pri drugih primerjavah, so tudi tukaj najvišjo potrebo po teh znanjih ocenili anketiranci iz jugovzhodne regije, najnižje pa anketiranci iz pomurske regije.

Na področju nudenja podpore udeležencem izobraževanja so razlike v ocenjenih potrebah mogoče še največje. Dokaj visoko so vsa našeta znanja ocenili v jugovzhodni regiji, med temi je bila najvišje ocenjena podpora udeležencem pri uporabi IKT med izobraževanjem in učenjem.

Naj omenimo, da so to znanje vse izobraževalne institucije ocenile kot najbolj potrebno. Najnižje ocenjeno znanje s tega področja je zagotavljanje učne pomoči. To velja za vse vključene statistične regije.

Nazadnje si oglejmo še področje vrednotenja izobraževanja oziroma evalvacije. Na tem področju so razlike najmanjše med posameznimi regijami. Pri skoraj vseh regijah je najvišje ocenjeno znanje izdelave načrtov evalvacije. To ne velja za koroško regijo. Tam so najvišjo oceno podelili analizi rezultatov evalvacije in evalvaciji po zaključenem izobraževanju. Tako kot na ostalih področjih so tudi na področju evalvacije najvišje ocenjevali potrebno znanje v jugovzhodni regiji, najnižje pa v koroški regiji. Pri vseh regijah so menili, da najmanj potrebujejo znanja o evalvaciji zaključenega izobraževanja.

Tabela 5.6.1: Izobraževalne potrebe glede na statistično regijo

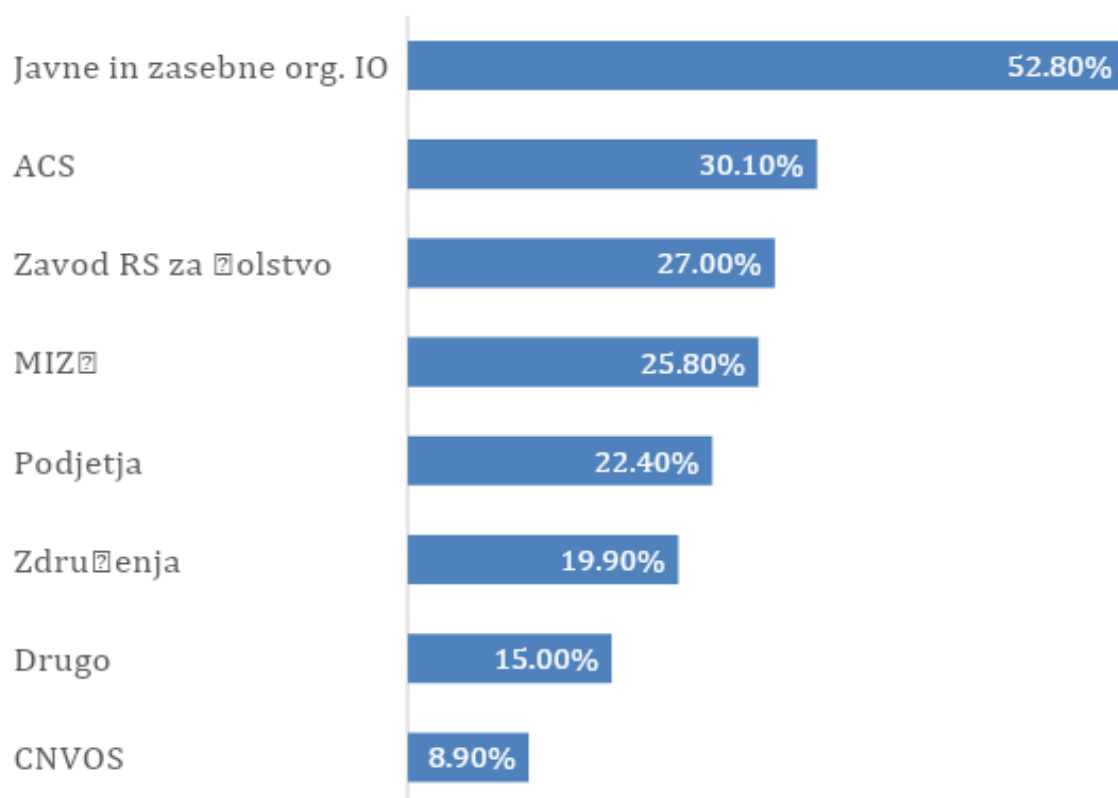
	Koroška	Pomurska	Podravska	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugo- vzhodna	Primorsko- notranjska
Analiza potreb								
Ugotavljanje izobraževalnih potreb	2,36	2,27	2,38	2,59	2,57	2,77	2,86	2,36
Ugotavljanje potreb ciljnih skupin	2,25	2,13	2,39	2,38	2,60	2,64	2,81	2,24
Vodenje analize potreb	2,56	2,54	2,71	2,68	2,76	2,81	2,86	2,44
Načrtovanje programov								
Načrtovanje izvedbe programov	1,80	1,89	2,06	1,92	2,05	2,19	2,37	1,92
Finančno načrtovanje izobraževanja	2,27	2,50	2,47	2,44	2,50	2,70	2,70	2,30
Oblikovanja ciljev programa	1,87	1,93	1,88	2,00	2,00	2,30	2,55	2,08
Načrtovanja vsebine programa	1,83	1,85	1,75	2,08	2,07	2,27	2,33	2,00
Načrtovanja učnih oblik in metod	2,16	2,26	1,97	2,16	2,23	2,30	2,64	2,23
Izvedba izobraževanja								
Priprava izvedbenih učnih načrtov	1,69	2,24	1,94	2,10	2,20	2,27	2,67	2,08
Izbor učnih strategij za ranljive skupine	1,85	2,21	2,18	2,29	2,34	2,34	2,59	2,26
Uporaba sodobnih oblik in metod (z IKT)	2,15	2,28	2,27	2,37	2,62	2,49	2,91	2,40
Vzpostavljanje učne motivacije	1,95	2,03	2,29	2,13	2,22	2,42	2,73	2,46

Spodbujanja skupinske dinamike	1,84	1,97	2,24	2,01	2,24	2,19	2,59	2,15
Doseganje ciljev izobraževanja	1,80	1,86	2,18	2,03	2,30	2,23	2,67	2,23
Promocija izobraževanja								
Načrtovanje promocijskih aktivnosti	2,26	1,96	2,06	2,36	2,44	2,63	2,95	2,22
Izpeljava promocijskih aktivnosti	2,26	2,07	2,21	2,35	2,51	2,78	3,05	2,38
Priprava promocijskega gradiva	2,17	1,97	2,09	2,31	2,41	2,74	3,15	2,22
Uporaba digitalnih orodij za promocijo	2,27	2,25	2,28	2,57	2,73	2,77	3,09	2,54
Vrednotenje promocijskih aktivnosti	2,38	2,42	2,58	2,64	2,59	2,86	3,50	2,64
Podpora udeležencem								
Pomoč pri premagovanju ovir	1,78	1,93	2,22	2,18	2,19	2,24	2,48	2,12
Mentorstvo in svetovanje	1,84	1,78	2,09	2,03	2,07	2,33	2,52	2,04
Zagotavljanje učne pomoči	1,74	1,73	1,97	1,99	1,76	2,16	2,48	2,00
Svetovanje za samostojno učenje	1,78	1,77	2,03	2,01	2,05	2,30	2,67	2,12
Podpora udeležencem pri uporabi IKT	2,31	2,19	2,28	2,51	2,55	2,61	2,86	2,60
Evalvacija								
Izdelava načrtov evalvacije	2,19	2,18	2,27	2,34	2,48	2,43	2,68	2,44
Analiza rezultatov evalvacije	2,22	2,14	2,18	2,26	2,38	2,38	2,64	2,36
Evalvacija po zaključenem izobraževanju	2,22	2,04	2,27	2,16	2,31	2,16	2,61	2,31
Samoevalvacija lastnega dela	2,20	2,07	2,30	2,24	2,33	2,16	2,65	2,35

5.7 Viri informacij o strokovnem usposabljanju

V nadaljevanju besedila prikazujemo rezultate, ki zadevajo pridobivanje informacij v zvezi s ponujenimi strokovnimi usposabljanji za izobraževalce.

V ta namen smo udeležence raziskave vprašali dve vprašanji, in sicer kateri so glavni viri informacij o programih strokovnega usposabljanja in kateri so glavni načini, s katerimi se informirajo o možnostih strokovnega usposabljanja. Rezultati ankete so prikazani v nadaljevanju. Vsota vseh odgovorov je več kot 100 %, ker so lahko anketiranci izbrali več odgovorov hkrati. Deleži v grafikonu torej pomenijo, da je določen odgovor izbralo neko število oziroma delež udeležencev. V povprečju je vsak anketiranec izbral 2 odgovora.

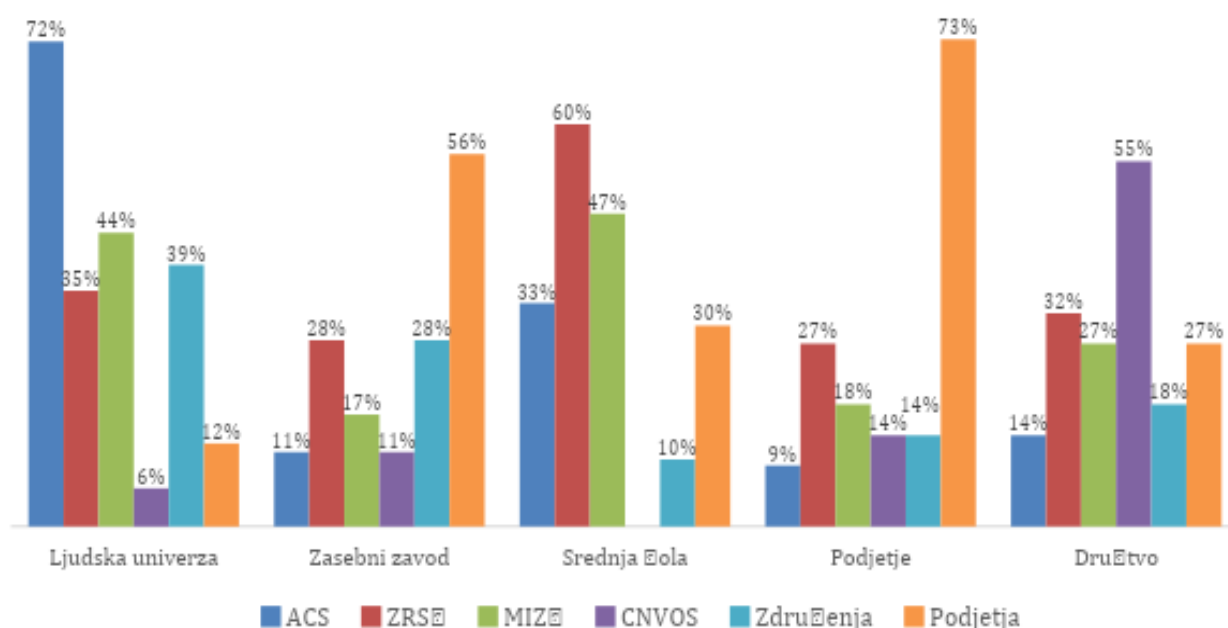
Slika 5.7.1: Glavni viri informacij o programih strokovnega usposabljanja ($N_{\text{odg}}=413$)

Kot kaže zgornja slika, so anketiranci največ informacij pridobili preko informiranja javnih ali zasebnih organizacij za izobraževanje odraslih. Te informacije so lahko prihajale preko objav na spletni strani, različnih družbenih omrežij, posvetov, lahko pa tudi osebno. To možnost je izbrala več kot polovica, oziroma 53 % anketirancev. Naslednji najpogostejše navedeni viri informacij so skoraj za polovico nižji, vendar pa še vedno precejšnji. Poleg informacij o strokovnem usposabljanju, ki jih pridobijo s strani drugih izobraževalnih organizacij, so pomembni še Andragoški center Slovenije (30 %), Zavod RS za šolstvo (27 %), Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (26 %), različna podjetja in združenja ter druge organizacije, ki se ukvarjajo z izvajanjem izobraževanja odraslih.

Primerjava glavnih načinov virov informiranja s tipi institucij za izobraževanje odraslih je pokazala pričakovane rezultate. Ugotovimo lahko, da vsak tip institucije vire o izobraževanju išče predvsem v svojih stanovskih združenjih ali institucijah. Tako pri ljudskih univerzah močno prevladuje Andragoški center Slovenije (72 % odgovorov), pri zasebnih zavodih za izobraževanje odraslih nekoliko presenetljivo podjetja (56 % odgovorov) in pa različna združenja (28 %).

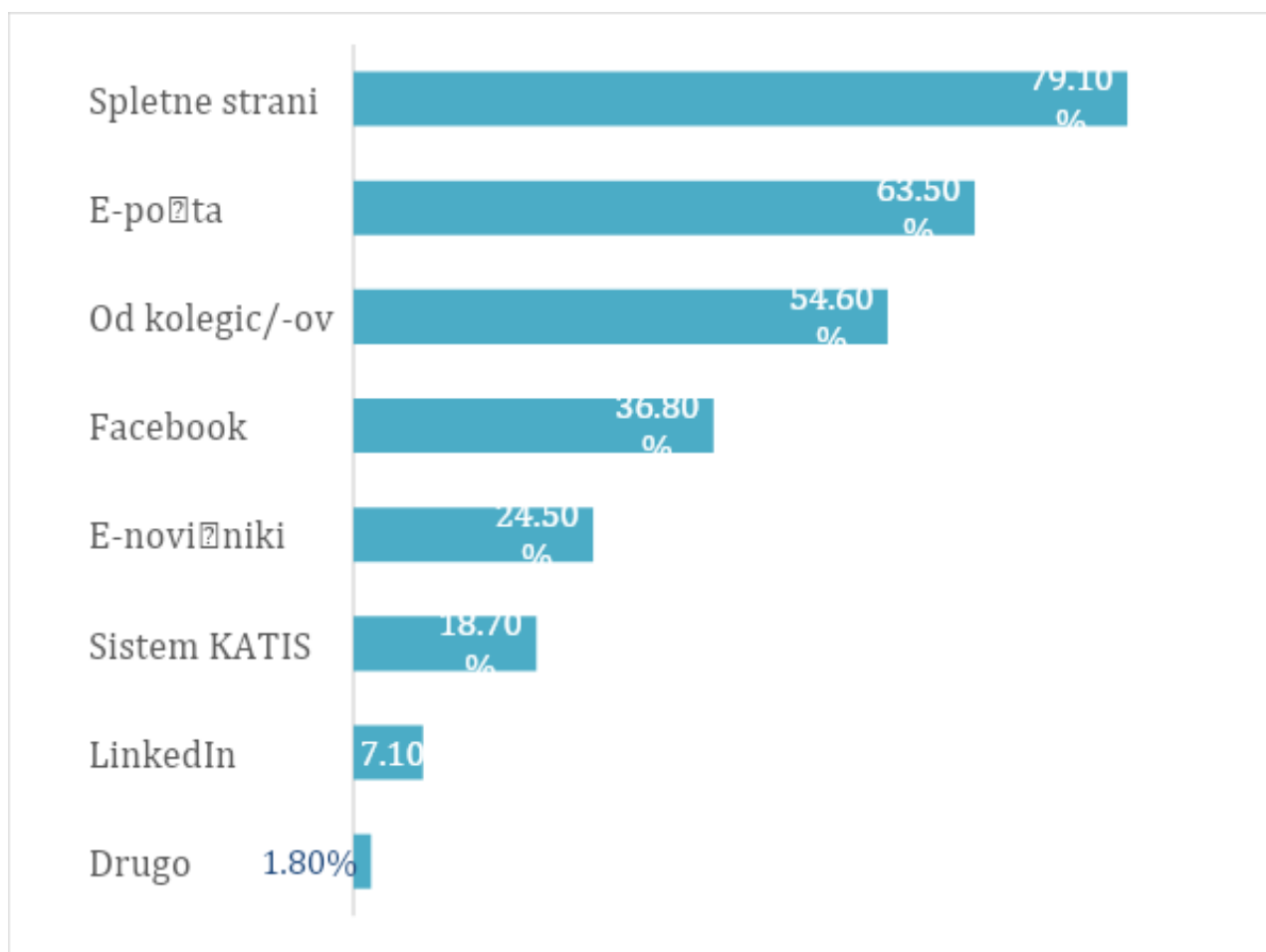
Nekoliko presenetljivo je tudi, da se v zasebnih zavodih pogosteje informirajo s strani Zavoda RS za šolstvo (28 %) kot pa kakšnih drugih institucij. Srednje šole pridobijo največ informacij od Zavoda za šolstvo (60 %) in pa ministrstva pristojnega za izobraževanje (47 %). V izobraževalnih centrih podjetij se zanašajo na informacije s strani drugih podjetij (73 %), društva pa pridobijo največ informacij od mreže nevladnih organizacij (55 %) ter zavoda za šolstvo (32 %).

Sklenemo lahko torej z ugotovitvijo, da se različni zavodi, organizacije, podjetja ali društva po možnostih izobraževanja največkrat obračajo na svoje »krovne« institucije, torej tiste, ki so jim vsebinsko ali pa z vidika delovanja najbližje. Tu se kaže priložnost, da se z okrepitvijo informiranja o možnostih izobraževanja, poveča tudi »medsektorska udeležba« v izobraževanju odraslih. To bi pomenilo, da bi se lahko izvajalci programov ali kadroviki s podjetij izobraževali v ljudskih univerzah in podobno.

Slika 5.7.2: Glavni viri informacij o programih strokovnega usposabljanja

V nadaljevanju si bomo ogledali še priljubljene načine informiranja o možnostih strokovnega usposabljanja. Tudi to vprašanje je bilo postavljeno na takšen način, da so lahko anketiranci izbrali več različnih odgovorov. Na spodnji sliki torej prikazujemo deleže izbranih odgovorov anketirancev za posamezno kategorijo. Seštevek teh odgovorov je seveda lahko več od 100 %. V povprečju je vsak anketiranec izbral 3 odgovore.

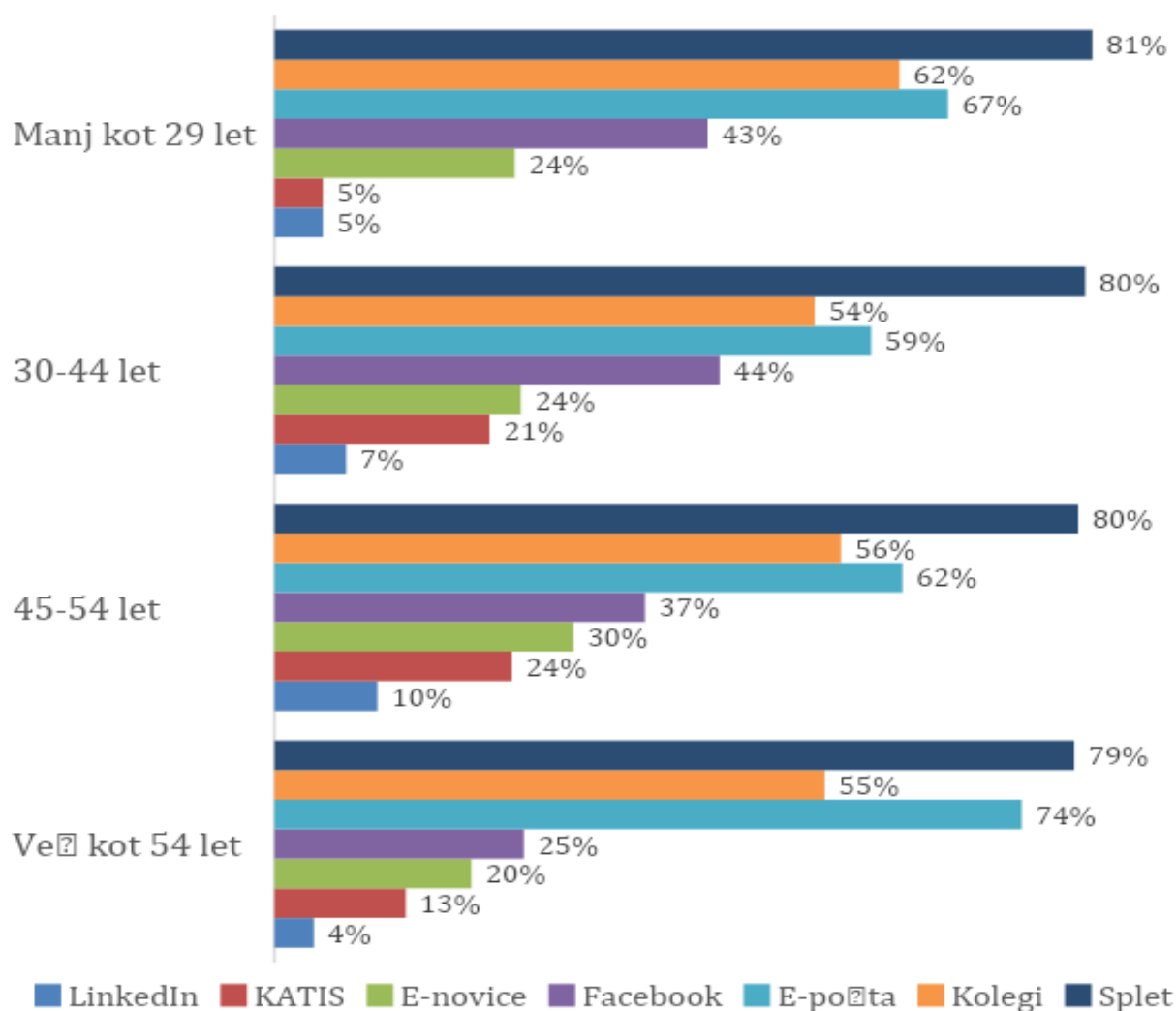
Slika 5.7.3: Načini informiranja o programih strokovnega usposabljanja ($N_{\text{odg}}=927$)

Kar zadeva načine informiranja o programih strokovnega usposabljanja, pričakovano prevladujejo elektronske ali digitalne poti tega informiranja. Največji anketirancev je med ponujenimi odgovori izbralo, da informacije o strokovnem izpitu, usposabljanju pridobijo na spletnih straneh. Spletnim stranem sledijo informacije preko e pošte. Klasična, včasih že nekoliko zastarela e-pošta je očitno še vedno zelo aktualen način komuniciranja med izobraževalci odraslih.

Naslednji pomemben vir informiranja so sami kolegice, oziroma kolegi s strokovnega področja. Iz anket ni možno točno razbrati ali gre tukaj za srečevanje na različnih posvetih, konferencah ali drugih strokovnih druženjih, ali pa gre za informacije ki so jih pridobili od kolegov na kakšen drug način. Na vsak način pa lahko ugotovimo, da je mreženje in sodelovanje s kolegi, ki delujejo na podobnem ali enakem strokovnem področju zelo pomemben vir informacij za izobraževalce odraslih.

Prvim trem virom informacij pa sledijo spletni načini informiranja (Facebook, E-novice, Katis itd.).

Spletne platforme so očitno zelo priljubljene, pogledajmo še, ali obstajajo kakšne razlike pri uporabi teh platform glede na starost.

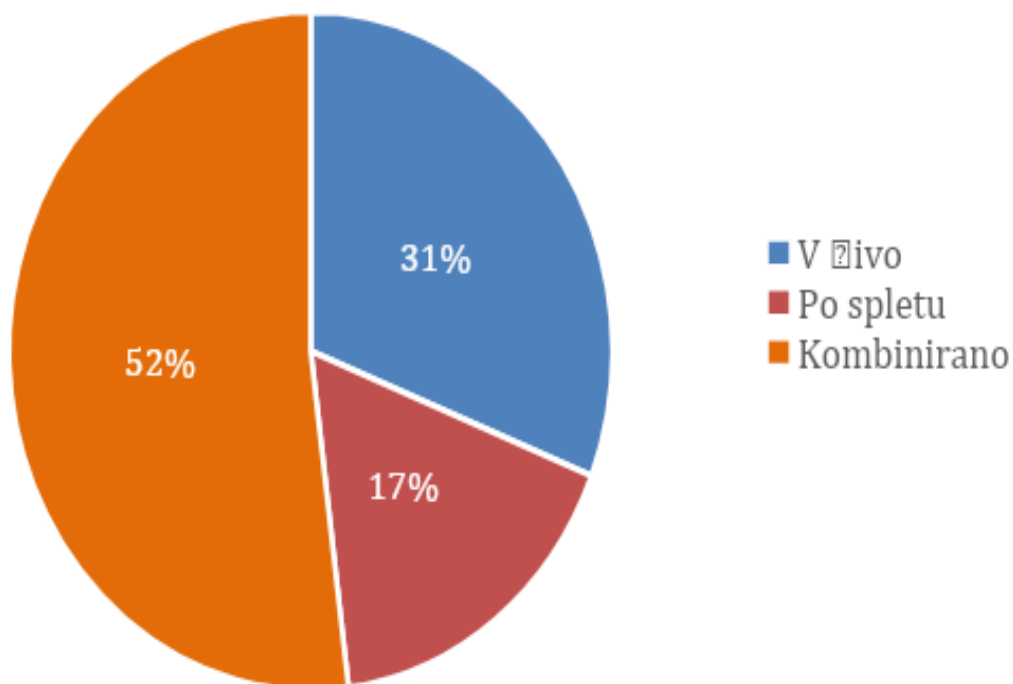
Slika 5.7.4: Načini informiranja o programih strokovnega usposabljanja po starosti

Pri vseh starostnih kategorijah prevladujejo informacije, ki jih anketiranci pridobijo na spletnih straneh posamezne institucije oz. ponudnika. Do nekaterih razlik prihaja pri drugih kategorijah virov informacij. Starejši se mnogo pogosteje kot ostale starostne skupine informirajo po e pošti, prav tako dosti manj uporabljajo socialna omrežja, kot sta Facebook ali LinkedIn. Uporaba sistema KATIS je najpogostejša pri srednji generaciji izobraževalcev, torej tistih med 30. in 54. letom starosti. Presenetljivo pa ta sistem najmanj uporabljajo mlajši anketiranci. Le 5 % jih je odgovorilo, da se informira tudi preko KATISA.

5.8 Želeni načini izobraževanja v prihodnosti

Na koncu ankete smo želeli izvedeti tudi o tem, kateri način izobraževanja je anketirancem najbolj pogodu. Eno od pomembnih načel andragoškega ciklusa je tudi izbor ustrezne oblike izobraževanja. Načrtovalci izobraževalnih programov seveda sami presodijo, za katero vsebino ali izobraževalne cilje je določena oblika najprimernejša, vendar pa je strokovno zelo primerno, da se (če je to možno) z izvedbo tudi nekoliko približajo potencialnim udeležencem izobraževanja.

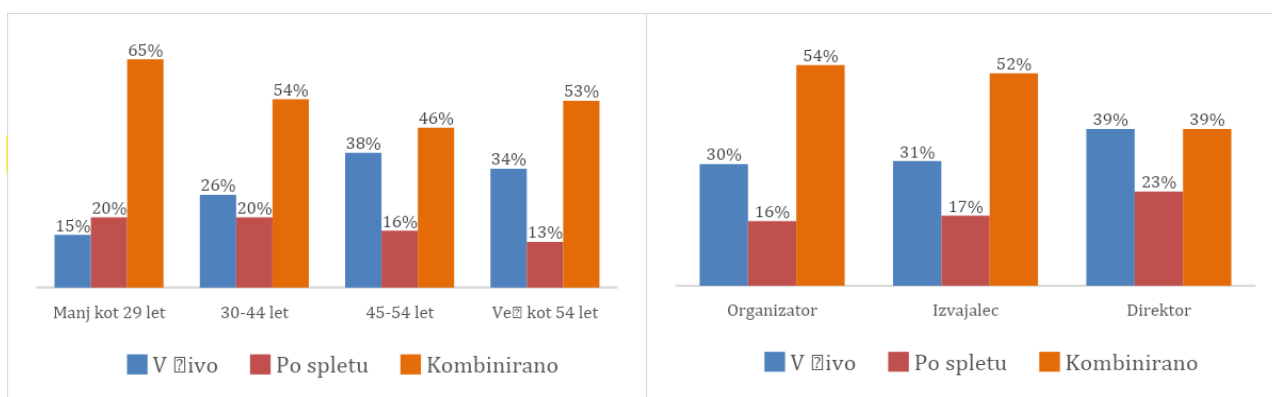
Spodaj je torej prikaz odgovorov na vprašanje "Na kakšen način bi se želeli izobraževati v prihodnje?"

Slika 5.8.1: Želeni načini usposabljanja (N=321)

Odgovori, prikazani na zgornji sliki, kažejo, da se zdi več kot polovici anketirancev najbolj zelena oblika izobraževanja izpeljava kombiniranega izobraževanja (52 %). Torej izobraževanje, kjer del poteka v živo (v instituciji), drugi del pa lahko poteka na daljavo (v spletni učilnici ali kako drugače). Skoraj tretjina anketirancev (31 %) je odgovorila, da se jim zdi najboljši način izobraževanje v živo, skoraj polovica manj pa meni, da bi najbolj ustrezalo izobraževanje, ki bi v celoti potekalo po spletu (17%).

Opravili smo še primerjavo po zelenih oblikah dela glede na starost in področje dela v izobraževanju odraslih. Kot kažejo rezultati analize, kombinirana oblika najbolj prevladuje pri anketirancih mlajših od 29 let in tistih starejših od 54 let. Kar zadeva izobraževanje po spletu, so ga najpogosteje omenili anketiranci, mlajši od 45 let. Ostali dve kategoriji sta v manjši meri izražali željo po tovrstnem izobraževanju. Največji delež anketirancev, ki se želi izobraževati v živo, so izobraževalci odraslih med 45. in 54. letom starosti.

Slika 5.8.2: Želeni načini usposabljanja glede na starost in področje dela v izobraževanju odraslih

Kar zadeva prihodnje izobraževanje, so organizatorji in izvajalci najvišje ocenili možnosti kombiniranega izobraževanja oziroma učenja. Izobraževanje po spletu so najvišje izpostavili vodje izobraževalnih institucij, prav tako je ta profil najbolj naklonjen izobraževanju v živo. Direktorji in direktorice so v enaki meri izpostavili željo po izobraževanju po spletu kot izobraževanje v živo. Res pa je, da je delež direktorjev v vzorcu precej manjši od deležev organizatorjev ali izvajalcev izobraževanja (N=30).

5.9 Ugotovitve fokusnih skupin

S fokusnimi skupinami smo poglobljali glavno raziskovalno vprašanje z različnimi izobraževalci odraslih.

Ključne ugotovitve so:

- izobraževalci odraslih v neformalnih izobraževalnih programih najbolj potrebujejo znanja s področja izpeljave izobraževanja – uporaba sodobnih oblik in metod dela z odraslimi udeleženci, predvsem z oblikami kombiniranega učenja, e učenja, digitalizacije;
- izobraževalci odraslih v javnoveljavnih neformalnih izobraževalnih programih (Začetna integracija priseljencev, Slovenščina kot drugi in tuj jezik, Računalniška pismenost za odrasle) najbolj potrebujejo znanja s področja priprave učnih gradiv;
- mentorji študijskih krožkov najbolj potrebujejo znanja s področja izpeljave izobraževanja – spodbujanje skupinske dinamike, vzpostavljanje in vzdrževanje motivacije za učenje med udeleženci;
- izobraževalci odraslih v medgeneracijskih programih ter v aktivnostih, kot so Teden vseživljenjskega učenja, Parada učenja ... najbolj potrebujejo znanja s področja promocije izobraževanja odraslih;
- izobraževalci odraslih v neformalnih izobraževalnih programih v podjetjih pa najbolj potrebujejo znanja s področja ciljnih skupin ter vodenja in usmerjanja udeležencev k doseganju načrtovanih ciljev izobraževanja (dajanje povratne informacije).

Pri izvedbi fokusnih skupin smo se mnogokrat srečali tudi s tem, da izobraževalci odraslih sprva kar niso znali opredeliti vrste znanja, ki jim primanjkuje; poleg tega se je v nekaterih fokusnih skupinah izkazalo tudi, da mnogi izobraževalci odraslih nimajo jasne poklicne identitete.

6 Ključne ugotovitve

Najbolj potrebna znanja izobraževalcev odraslih

- Analiza je pokazala, da je najvišje ocenjeno potrebno novo znanje s področja analize potreb, ki ji sledi vrednotenje promocijskih aktivnosti, uporaba digitalnih orodij za promocijo in druge. Visoko se je uvrstilo tudi znanje s področja finančnega načrtovanja izobraževanja. Potrebe smo združili tudi po področjih in ugotovili, da anketirancem najbolj primanjkuje znanj s področja ugotavljanja potreb in pa promocije izobraževalnih programov.
- Glede na interdisciplinarno področje anketirancev, je najvišji delež izpostavilo področje računalništva. Dokaj zanimivo je, da je kar velik delež anketirancev odgovorilo, da ne potrebuje dodatnega znanja, potem pa si sledijo osebna rast, področje medicine, ekonomije. Najmanj potreb po novem znanju pa so ocenili za področje športa in naravoslovja.

Najbolj potrebna znanja izobraževalcev odraslih – primerjave

- Rezultati kažejo, da se potreba po andragoških znanjih najvišje izkazuje predvsem pri anketirancih iz netradicionalnih institucij za izobraževanje odraslih (Centri za krepitev zdravja, društva, knjižnice). Ljudske univerze in zasebni zavodi, ki izvajajo IO visoko ocenjujejo znanja o uporabi sodobnih učnih metod in oblik (IKT) in promocije.
- Vrsta dela, ki ga anketiranci opravljajo, kaže na določene razlike med anketiranci. Organizatorji izobraževanja so najbolj izpostavljali potrebe po znanju s področja finančnega načrtovanja, promocije in evalvacije programov. Izvajalci izobraževanja so pričakovano bolj izpostavljali didaktična znanja: uporaba sodobnih učnih metod in podpora pri uporabi IKT. Direktorji pa so najvišje ocenili vrednotenje promocije, načrtovanje evalvacije.
- Glede na vrsto programa so potrebe po znanju z vseh področij najvišje ocenjevali anketiranci iz programov „Prosti čas in osebna rast“. Ostali programi so dokaj izenačeni, nekoliko izstopajo jezikovni programi.
- Na področju analize izobraževalnih potreb najbolj izstopajo jugovzhodna, posavska in zasavska regija. V teh treh regijah so bila vsa znanja v zvezi z ugotavljanjem izobraževalnih potreb najbolj izpostavljena.
- Kar zadeva načrtovanje programov, so razlike še večje. Tudi na tem področju so najvišje ocene za potrebna dodatna pedagoška in andragoška znanja dajali v jugovzhodni regiji. V tej regiji so najvišje ocenili potrebo po znanjih finančnega načrtovanja izobraževanja in pa načrtovanja učnih oblik in metod. Tudi izvedba izobraževanja je področje, kjer je prihajalo do kar velikih razlik. Po višini ocen najbolj izstopa jugovzhodna regija, ki pa ji sledita zasavska in posavska regija. Najbolj izstopajoča izobraževalna potreba na tem področju je uporaba sodobnih oblik in metod poučevanja s pomočjo sodobne izobraževalne tehnologije.
- Primerjava med regijami je pokazala, da so bila znanja s področja promocije izobraževanja v povprečju ocenjena najvišje. Na področju nudenja podpore udeležencem izobraževanja so razlike v ocenjenih potrebah mogoče še največje. Dokaj visoko so vsa naštetá znanja ocenili v jugovzhodni regiji, med temi je bila najvišje ocenjena podpora udeležencem pri uporabi IKT med izobraževanjem in učenjem. Nazadnje si oglejmo še področje vrednotenja izobraževanja. Na tem področju so razlike najmanjše med posameznimi regijami. Pri skoraj vseh regijah je najvišje ocenjeno znanje izdelava načrtov evalvacije.

Načini informiranja in želeni načini izobraževanja

- Anketiranci so največ informacij pridobili preko informiranja javnih ali zasebnih organizacij za izobraževanje odraslih. Te informacije so lahko prihajale preko objav na spletni strani, različnih družbenih omrežij, posvetov, lahko pa tudi osebno. Naslednji najpogosteje navedeni viri informacij so skoraj za polovico nižji, vendar pa še vedno precejšni. Po deležih si sledijo: Andragoški center Slovenije, Zavod RS za šolstvo ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Ugotovili smo tudi, da vsak tip institucije vire o izobraževanju išče predvsem v svojih stanovskih združenjih ali institucijah.
- Kar zadeva načine informiranja o programih strokovnega usposabljanja, pričakovano prevladujejo elektronske ali digitalne poti tega informiranja. Največji delež anketirancev je med ponujenimi odgovori izbralo, da informacije o strokovnem izpitu, usposabljanju pridobijo na spletnih straneh. Tem sledijo informacije preko e-pošte in s strani kolegov ter kolegic. Prvim trem virom informacij pa sledijo spletni načini informiranja (Facebook, E-novice itd.).
- Izvedeti smo želeli tudi, kateri način izobraževanja je za anketirance najbolj zaželen. Odgovori so pokazali, da se zdi več kot polovici anketirancev najbolj želena oblika izobraževanja izpeljava kombiniranega izobraževanja, ki sta mu sledila izobraževanje v živo in po spletu.

Nekatere zanimive predloge smo dobili tudi pri zadnjem vprašanju, kjer so anketiranci lahko dodali še končne komentarje na to temo. Mogoče lahko izpostavimo problematiko povezovanja izobraževalcev odraslih v skupnosti (fizične ali virtualne), ki bi jim omogočale povezovanje, podporo ter skupne projekte.

»Predlagam več povezovanja strokovnih delavcev po področjih dela v obliki študijskih skupin in prenosa dobrih praks med izobraževalci odraslih. Pripravo skupnih akcij in usposabljanj.«

Nekateri so izpostavili tudi specifiko ciljne skupine te raziskave. Izobraževalci odraslih, ki ne prihajajo iz tradicionalnih institucij za izobraževanje odraslih imajo seveda specifične potrebe glede usposabljanja svojih izvajalcev, pa tudi specifične potrebe glede znanj, ki jih uporabljajo. Na to opozarja spodnji citat.

»Društva izvajamo lastna izobraževanja glede na svojo dejavnost in smo odvisna od razpisov Javnega sklada. Zato se ne vključujemo v izobraževanje odraslih preko formalnih institucij, ki jih navajate. Specifiko izobraževanja društev je potrebno obravnavati ločeno. Le kje naj dobimo učitelja mečevanja za srednjeveško skupino.«

7 Smernice za nadaljnje spremljanje izobraževalnih potreb

7.1 Namen in cilji

Namen teoretskega modula za sistemsko spremljanje potreb je priprava podlag za vzpostavitev sprotnega in sistematičnega spremljanje potreb izobraževalcev odraslih v Sloveniji. Teoretski modul za sistemsko spremljanje potreb bo osnova za izgradnjo informacijskega sistema, ki bo omogočal sprotno spremljanje potreb.

7.2 Izhodišča za pripravo teoretskega modela

V elaboratu projekta smo zapisali, da bomo, če bo to mogoče, gradili v okviru že obstoječih portalov, spletnih strani, ki jih izobraževalci odraslih pogosto uporabljajo in dobro poznajo. Zato smo v spletni vprašalnik vključili 2 odprti vprašanji:

- Navedite vaše glavne vire informacij o programih za strokovno izpopolnjevanje.
- Navedite glavne komunikacijske kanale, ki jih najpogosteje uporabljate, ko se informirate o programih za strokovno izpopolnjevanje.

Kot se je pokazalo v naši raziskavi, so izobraževalci odraslih največ informacij pridobili preko informiranja javnih ali zasebnih organizacij za izobraževanje odraslih. Te informacije so lahko prihajale preko objav na spletni strani, različnih družbenih omrežij, posvetov, lahko pa tudi osebno. Med pogostimi viri informacij so bili še Andragoški center Slovenije, Zavod RS za šolstvo ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Izobraževalci odraslih se najpogosteje informirajo po digitalni poti. Največ anketirancev je navedlo, da informacije o strokovnem usposabljanju pridobijo na spletnih straneh, e-pošti ali s strani kolegov ter kolegic.

7.3 Ciljna skupina teoretskega modela

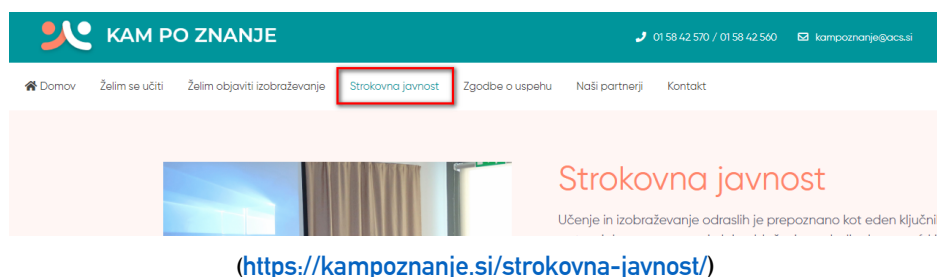
Ciljna skupina teoretskega modula je ciljna skupina v okviru projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih:

- vsi zaposleni izobraževalci odraslih v neformalnih izobraževalnih programih, ki jih javne in zasebne organizacije za izobraževanje odraslih in društva ponujajo v okviru svoje izobraževalne ponudbe,
- sodelavci v drugih projektih, kot so LAS projekti in drugi regionalni projekti, ESS projekti, mednarodni projekti, ki znotraj posameznih projektov izvajajo različne izobraževalne programe, delavnice za odrasle in so izobraževalci odraslih oziroma vsaj prepoznani kot ustrezen kader za izobraževanje odraslih;
- sodelavci v okviru aktivnosti, kot so Teden vseživljenjskega učenja, Parada učenja, Teden trajnostnega razvoja, ki izvajajo različne krajše tečaje, delavnice za odrasle in so izobraževalci odraslih oziroma vsaj prepoznani kot ustrezen kader za izobraževanje odraslih;
- mentorji študijskih krožkov, ki so izobraževalci odraslih oziroma vsaj prepoznani kot ustrezen kader za izobraževanje odraslih;
- osebe, ki so zaposlene v podjetjih, javnih ustanovah, nevladnih organizacijah in ki so izobraževalci odraslih oziroma vsaj prepoznani kot ustrezen kader za izobraževanje odraslih.

7.4 Zasnova teoretskega modela

Glede na rezultate raziskave predlagamo, da se za sistemsko spremljanje potreb izobraževalcev odraslih uporabi spletno stran, ki jo izobraževalci odraslih dobro poznajo in uporabljajo, to je spletna stran Andragoškega centra Slovenije Kam po znanje <https://kampoznanje.si>

Naš predlog je, da se v zavihek Strokovna javnost (<https://kampoznanje.si/strokovna-javnost/>) doda besedilo in povezavo do spletne ankete, hkrati pa doda novo spletno stran oziroma podstran, ki bi obiskovalca informirala o njegovih izobraževalnih potrebah.

Stran bi vsebovala vprašanja, uporabljena v raziskavi projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih, vključevala pa bi vsa relevantna vprašanja, povezana z demografskimi značilnostmi osebe in njenimi potrebami po znanju.

Izobraževalce odraslih bi bilo potrebno motivirati za izpolnitev vprašalnika. Na tem mestu bi bilo vredno razmisliti o različnih načinih spodbujanja za izpolnitev vprašalnika: prvi bi bil seveda ta, da se izobraževalce ozavešča o pomenu poznavanja izobraževalnih potreb izobraževalnih odraslih in o koristnosti teh informacij z vidika načrtovanja novih programov za izobraževalce. Razmislili bi lahko tudi o tem, da se izpolnjevanje vprašalnika veže na določene koristi, ki bi jih izobraževalec lahko dobil. Kot je na primer oblikovanje osebne zbirne mape (portfolija), kjer bi se beležila vsa izobraževanja in po možnosti uporabljala tudi kot eden od virov pri napredovanju. Anketa bi se lahko uporabljala tudi kot obvezni uvodni ali zaključni vprašalnik ob prijavi ali zaključku nekega izobraževanja. Na ta ali pa še kakšen drugi način bi lahko kontinuirano pridobivali informacije o izobraževalnih potrebah strokovnih delavcev na področju izobraževanja odraslih. Naše priporočilo bi bilo, da bi vsak izobraževalec odraslih vsaj enkrat na leto izpolnil ta vprašalnik.

Takojšna povratna informacija

Prednost spletnega izpolnjevanja vprašalnikov je tudi v možnosti takojšne povratne informacije. Vneseni odgovori bodo omogočali trenuten izpis potreb v obliki grafov in primerjavo z povprečji ostalih odgovorov. Te informacije so pomembne tako za posameznika, kot tudi za vse tiste, ki načrtujejo usposabljanja.

Ob tem bi radi opozorili na vzpostavitev virtualne skupnosti izobraževalcev odraslih in v okviru te tudi na zbirnik (bazo) programov izpopolnjevanj zanje. Virtualna skupnost bi odločevalcem na področju izobraževanja na nacionalni ravni omogočala večjo preglednost nad izobraževanjem odraslih, izobraževalnimi potrebi, interesi izobraževalcev odraslih ter lažje sodelovanje z izobraževalci odraslih. Izobraževalcem odraslih pa bi virtualna skupnost omogočala povezovanje, medsebojno izmenjavo znanj in krepitev poklicne identitete.

To je prepoznal tudi eden od izobraževalcev odraslih, ki je izpolnil spletni vprašalnik v raziskavi, saj je na zadnje vprašanje odgovoril tako: *»Predlagam več povezovanja strokovnih delavcev po področjih dela v obliki študijskih skupin in prenosa dobrih praks med izobraževalci odraslih. Pripravo skupnih akcij in usposabljanj.«*

8 Modul za sistemsko spremljanje potreb po izpopolnjevanju znanja izobraževalcev odraslih v neformalnem izobraževanju

8.1 Splošno o modulu

Modul je namenjen sistemskemu spremljanju potreb izobraževalcev odraslih.

8.2 Načrt uporabe modula

Gre za enostaven modul, ki bi bil vgrajen na izobraževalcem odraslih dobro poznano spletno stran Kam po znanje (<https://kampoznanje.si/>). Kam po znanje je spletna stran, na kateri je objavljen pregled izobraževanja in učenja odraslih in je eden redkih virov informacij na nacionalni ravni, ki na enem mestu predstavlja formalno in neformalno izobraževanje in učenje odraslih. Na njej se predstavlja preko 200 izvajalcev izobraževanja in učenja odraslih – ljudske univerze, srednje šole, ki izobražujejo odrasle, višje in visoke strokovne šole, zasebne organizacije in zasebne šole, izobraževalni centri, društva in zveze društev, zavodi, univerze za tretje življenjsko obdobje, knjižnice in drugi izvajalci izobraževanja in učenja odraslih z več kot 3000 programi.

Na spletni strani Kam po znanje so na voljo:

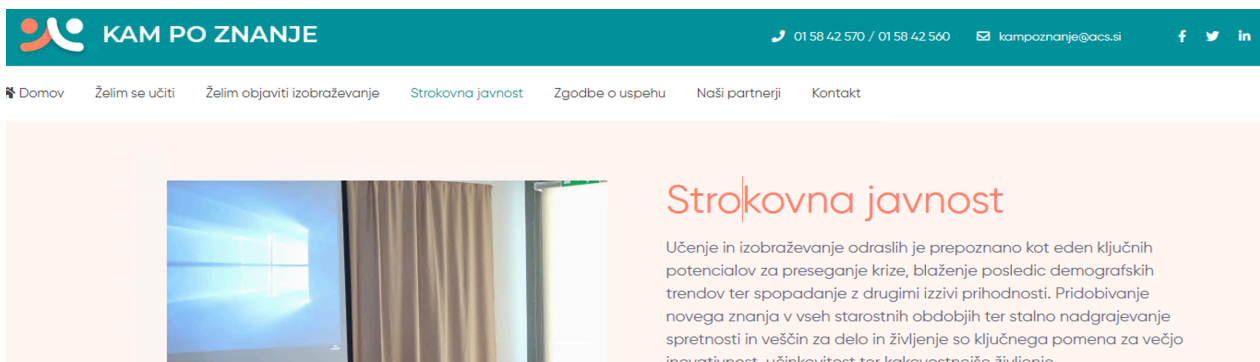
- podatki o organizacijah za izobraževanje odraslih,
- podatki o programih s področja formalnega in neformalnega izobraževanja in učenja odraslih,
- druge informacije in vsebine s področja izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja.

Pregled izobraževalne ponudbe je pomemben vir informacij tudi za strokovno javnost, izobraževalce odraslih in svetovalce. Andragoški center Slovenije zbrane podatke letno analizira in jih predstavi v letnem poročilu. Projekt finančno omogoča Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Spletna stran Kam po znanje je sestavljena iz zavihkov:

- Želim se učiti
- Želim objaviti izobraževanje
- Strokovna javnost
- Zgodbe o uspehu
- Naši partnerji
- Kontakt

Modul za sistemsko spremljanje potreb bi vgradili na spletno podstran Strokovna javnost, na kateri so sedaj objavljene aktualne novice in dogodki, informacije o platformi Epale, koledar prihodnjih izobraževanj, izpopolnjevanj, konferenc ipd. za izobraževalce odraslih ter strokovni dokumenti in povezave do njih. Dodali pa bi še novo spletno stran oziroma podstran, ki bi obiskovalca informirala o njegovih izobraževalnih potrebah.

8.3 Vsebina modula in izvajanje modula

Vsebinsko bi bil modul sestavljen iz:

- vprašalnika za ugotavljanje potreb izobraževalcev odraslih;
- zbirnika (baze) programov usposabljanj, izpopolnjevanj;
- grafične predstavive aktualnih rezultatov analize izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih.

8.3.1 Tehnična izvedba vprašalnika

Vprašalnik bi bil pripravljen v orodju za anketiranje 1KA (www.1ka.si). Gre za odprtokodno aplikacijo, ki omogoča storitev spletnega anketiranja, omogoča pa tudi veliko dodatnih funkcionalnosti, kot so povezovanje z drugimi bazami podatkov, priprava izračunov na podlagi postavljenih parametrov, povezovanje in prikaz na spletni strani itd. Razvoj aplikacije poteka na Centru za družboslovno informatiko Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani. 1KA omogoča razvoj, oblikovanje in tehnična izdelavo spletnega vprašalnika.

Vprašanja, ki bi jih izpolnili obiskovalci spletne platforme:

- 1) Spol
- 2) Starost
- 3) Statistična regija
- 4) Tip organizacije, ki izvaja izobraževanje odraslih
- 5) Vrsta dela, ki ga opravlja anketiranec
- 6) Ciljna skupina, s katero se ukvarja anketiranec
- 7) Želeni način izobraževanja
- 8) Sklopi vprašanj v zvezi s potrebnimi znanji:
 - a) Analiza potreb (3 trditve)
 - b) Načrtovanje programa (5 trditve)
 - c) Izpeljava programa (4 trditve)
 - d) Promocija programa (5 trditve)
 - e) Podpora udeležencem (4 trditve)
 - f) Evalvacija programa (4 trditve)

Osnova za izdelavo vprašalnika bodo vprašanja, ki so bila razvita in preizkušena v okviru projekta. Potem ko bi anketiranec izpolnil spletni vprašalnik, bi mu vmesnik ponudil povzetek odgovorov, njegov rezultat glede na ostale anketirance, ki so izpolnili vprašalnik, in izpostavil znanja, ki jih potrebuje. V naslednjem koraku pa bi vmesnik anketirancu ponudil zbirnik (bazo) izpopolnjevanj, usposabljanj in spletnih učnih vsebin (gradiv za samostojno učenje), in sicer na področjih znanj, na katerih je anketiranec izpostavil največje primanjkljaje.

8.3.2 Zbirnik programov usposabljanj

Izdelali bi programski vmesnik, ki bi omogočal povezavo rezultatov ankete in baze izobraževalnih programov glede na vsebino, način izvedbe in statistično regijo izvajalca programa. Gre torej za vmesnik, ki bi omogočal nabor programov usposabljanj, izpopolnjevanj in spletnih učnih gradiv za izobraževalce odraslih, in sicer upoštevajoč rezultate izpolnjenega vprašalnika in ugotovljene izobraževalne potrebe. Podatke o programih bi črpali iz baze podatkov spletne strani Kam po znanje, saj le-te že zdaj vsebuje informacije o izobraževalni ponudbi preko 200 izvajalcev izobraževanj v Sloveniji.

8.3.3 Grafična predstavitev aktualnih rezultatov analize izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih

Kot smo zgoraj že omenili, je prednost spletnega izpolnjevanja vprašalnikov tudi v možnosti takojšne povratne informacije. Vneseni odgovori bodo omogočali trenutni izpis potreb v obliki grafov in primerjavo s povprečji ostalih odgovorov. Te informacije so pomembne tako za posameznika, kot tudi za vse tiste, ki načrtujejo usposabljanja.

Poleg koristne samorefleksije, ki bi jo anketiranci opravili z izpolnitvijo vprašalnika, bi lahko baza podatkov o izobraževalnih potrebah služila tudi kot koristno nacionalno orodje za analizo izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih v Sloveniji in s tem pripomogla k bolj usklajenemu načrtovanju izobraževalnih programov, uvajanju novih oblik in metod izobraževanja ter regionalni promociji ponudnikov izobraževalnih programov. Omenjeni aktualni podatki bi lahko bili tako pomemben vir informacij za Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport kot tudi za izvajalce izobraževanj.

8.4 Uporaba in trajnost modula

Uporabo modula zagotavlja izobraževalcem odraslih dobro poznana spletna stran Kam po znanje, ki je že uveljavljeno mesto, kjer odrasli iščejo ustrezna izobraževanja, služi pa tudi kot orodje za analizo izobraževalne ponudbe. Upravitelj spletna strani Andragoški center Slovenije bo imel pregled nad izpolnjevanjem vprašalnika in bo lahko uporabo tega spodbudil tudi z obvezno z najmanj enkratno izpolnitvijo vprašalnika letno, in sicer ob prijavi na kateri koli program, usposabljanje, konferenco v organizaciji Andragoškega centra Slovenije.

Modul za sistemsko spremljanje potreb za vzdrževanje oziroma za to, da bo »živel« ne bo zahteval dodatnih financ, saj temelji na odprtokodnem sistemu 1KA in je vgrajen na spletno stran, ki že deluje in je sofinancirana s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

Podatki zbrani v okviru modula pa bodo omogočali široko uporabo pri raziskovanju izobraževanja odraslih v Sloveniji (na primer tudi vzpostavitev virtualne skupnosti izobraževalcev odraslih).

9 Viri

- ALPINE (2008). *ALPINE – Adult Learning Professions in Europe. A study of the current situation, trends and issues Final report*. http://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2020/04/Research_study_on_Adult_Learning_Profess-1.pdf
- Bélanger, P. (1994). Lifelong learning: The dialectics of ?lifelong educations? *International Review of Education*, 40(3–5), 353–381. <https://doi.org/10.1007/BF01257790>
- Boeren, E. in Field, J. (2019). *4th Global Report on Adult Learning and Education: Leave No One Behind-Participation, Equity and Inclusion*. UNESCO Institute for Lifelong Learning. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000372274>
- Jelenc, Z. (2010). Usposabljanje in identiteta izobraževalcev odraslih. *Andragoška Spoznanja*, 14(3), 34–41. <https://doi.org/10.4312/as.16.3.34-41>
- Ličen, N. (2015). *Analiza izobraževalnih potreb: od identifikacije problema do načrtovanja izobraževalnega dogodka*. Ajdovščina: Ljudska univerza Ajdovščina. https://www.lu-ajdovscina.si/wp-content/uploads/2022/02/analiza-potreb_-_prirocnik_-_green-education-11072015-2.pdf
- Možina, E. (2015). Raziskava PIAAC – vpogled v sedanje spretnosti odraslih. *Andragoška Spoznanja*, 21(2), 3–7. <https://doi.org/10.4312/as.21.2.3-7>
- Možina, T., Klemenčič, S., Vilič Klenovšek, T., Zorić Frantar, M., Jurič Rajh, A. in Orešnik Cunja, J. (2013). *Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.
- Muršak, J. in Radovan, M. (2015). Vpliv neformalnega izobraževanja na razvoj spretnosti in kompetenc. *Andragoška spoznanja*, 21(2), 47–64. <https://doi.org/10.4312/as.21.2.47-64>
- Rupnik Vec, T., Slivar, B., Zupanc Grom, R., Deutsch, T., Ivanuš-Grmek, M., Mithans, M., ... Bevc, V. (2020). *Analiza izobraževanja na daljavo v času prvega vala epidemije covid-19 v Sloveniji*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. http://www.zrss.si/pdf/izobrazevanje_na_daljavo_covid19.pdf
- Žalec, N. in Đorđević, N. (2009). *Razvoj novih pristopov pri spopolnjevanju andragoških delavcev. Prikaz izsledkov fokusnih skupin*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. http://izobrazevanje.acs.si/dokumenti/razvojno_delo/Fokusne_skupine_porocilo_dec_2009.pdf

10 Priloge

Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih

VPRAŠALNIK

KRATKO IME ANKETE:	Znanje za odličnost popravljena verzija
ŠTEVILO VPRAŠANJ:	27
ŠTEVILO SPREMENLJIVK:	100
STATUS:	Aktivna od: 08.11.2021 Aktivna do: 31.08.2022
AVTOR:	Tina Baloh, 13.10.2021
SPREMINJAL:	Marko Radovan, 08.09.2022

Spoštovani!

Pred vami je anketa o izobraževalnih potrebah posameznikov, ki delujejo na področju neformalnega izobraževanja odraslih.

Anketo izvajamo v okviru projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih, ki ga sofinancirata MIZŠ in Evropski socialni sklad. Rezultate ankete bomo uporabili pri pripravi strokovnih podlag za spremljanje izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih, ki delujejo v neformalnih programih.

Najlepše se vam zahvaljujemo, ker boste anketo rešili v celoti!

Za reševanje boste potrebovali predvidoma 12 minut.

Q1 - Spol

- ☐ Moški
- ☐ Ženski

Q2 - Starost

- ☐ Manj kot 25 let
- ☐ 25-29 let
- ☐ 30-44 let
- ☐ 45-54 let
- ☐ Več kot 54 let

Q3 - Statistična regija

- ☐ Koroška regija
- ☐ Pomurska regija
- ☐ Podravska regija
- ☐ Savinjska regija
- ☐ Zasavska regija

- ☐ Posavska regija
- ☐ Jugovzhodna regija
- ☐ Primorsko-notranjska regija

Q4 - Tip organizacije, v okviru katere delate v izobraževanje odraslih?

- ☐ Ljudska univerza
- ☐ Zasebni zavod/organizacija
- ☐ Srednja šola (enota za izobraževanje odraslih)
- ☐ Podjetje
- ☐ Društvo
- ☐ Knjižnica
- ☐ Zapor
- ☐ Center za krepitev zdravja
- ☐ Drugo:

Q5 - Vaš strokovni naslov/naziv (npr. prof. angleščine, dipl. psiholog, dipl. ekonomist ...):

Q6 - Število let vaših izkušenj v izobraževanju odraslih:

Q7 - Imate pedagoško-andragoško izobrazbo?

- ☐ Da.
- ☐ Ne.

Q8 - Na področju neformalnega izobraževanja odraslih delate kot:

- ☐ Organizator izobraževanja
- ☐ Izvajalec programov
- ☐ Direktor
- ☐ Drugo:

Q9 - Navedite vaše glavno področje dela v izobraževanju odraslih (npr. izobraževanje, zdravje, okolje, šport,

turizem ipd.)

Q10 - S katerim področjem najpogosteje povezujete področje, na katerem delujete?

Q11 - Na katerem od področij, ki ste jih navedli pri prejšnjem odgovoru, najbolj potrebujete dodatno znanje?

Q12 - V kateri vrsti neformalnih izobraževalnih programov za odrasle delujete oz. ste delovali v zadnjem letu (bodisi v vlogi organizatorja ali izvajalca izobraževanja)?

Izberete lahko več odgovorov.

- ☐ Programi za dvig računalniških in IKT kompetenc
- ☐ Programi za dvig jezikovnih kompetenc
- ☐ Programi za razvoj kariere
- ☐ Program Projektno učenje mlajših odraslih (PUM-O)
- ☐ Programi usposabljanja za življenjsko uspešnost
- ☐ Programi strokovnega usposabljanja
- ☐ Programi računovodstva in knjigovodstva
- ☐ Programi trženja in prodaje
- ☐ Programi vodenja in upravljanja
- ☐ Programi medkulturnega izobraževanja
- ☐ Programi medgeneracijskega izobraževanja
- ☐ Študijski krožki
- ☐ Programi trajnostnega razvoja in zelenega gospodarstva
- ☐ Programi za prosti čas in osebno rast
- ☐ Teden vseživljenjskega učenja
- ☐ Parada učenja
- ☐ Drugo:

Q13 - Vpišite program(e), ki ste jih osebno izvajali/organizirali v zadnjem letu?

Napišite največ 3 programe, pri čemer vsak program zapišite v svojo vrstico.

Vpišite besedilo

Program 1

Program 2

Program 3

Q14 - S katero ciljno skupino odraslih na področju neformalnega izobraževanja odraslih delate oz. ste delali v zadnjem letu (ali v vlogi organizatorja ali izvajalca izobraževanja)?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Z mlajšimi odraslimi.
- ☐ S starejšimi odraslimi.
- ☐ Z zaposlenimi.
- ☐ Z brezposelnimi.
- ☐ Z vsemi generacijami (večgeneracijski programi).
- ☐ S priseljenci.
- ☐ Z osebami s posebnimi potrebami.
- ☐ Z obsojenci.
- ☐ Z osipniki.
- ☐ Z nižje izobraženimi.
- ☐ Drugo:

Q15 - V nadaljevanju so navedena (andragoška) znanja izobraževalca odraslih.

Prosimo vas, da s pomočjo lestvice ocenite, v kolikšni meri vam določenih znanj primanjkuje, da bi svoje delo na področju neformalnega izobraževanja odraslih kakovostno opravljali.

Q16 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

1. ANALIZA POTREB

	Znanja mi ne primanjkuje.	Znanja mi malo primanjkuje.	Znanja mi delno primanjkuje.	Znanja mi zelo primanjkuje.	Ne potrebujem navedenega znanja.
pridobivanje in analiziranje informacij o izobraževalnih potrebah	☐	☐	☐	☐	☐
ugotavljanje potreb različnih ciljnih skupin	☐	☐	☐	☐	☐
vodenje analize potreb (metodološka znanja)	☐	☐	☐	☐	☐

Q17 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

2. NAČRTOVANJE IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV

	Znanja mi ne primanjkuje.	Znanja mi malo primanjkuje.	Znanja mi delno primanjkuje.	Znanja mi zelo primanjkuje.	Ne potrebujem nave- denega znanja.
načrtovanje izvedbe posameznih izobraževalnih pro- gramov	☐	☐	☐	☐	☐
finančno načrto- vanje izobraževanja	☐	☐	☐	☐	☐
oblikovanja ciljev programa	☐	☐	☐	☐	☐
načrtovanja vse- bine programa: zasnova modulov, časovna orga- nizacija vsebin ipd.	☐	☐	☐	☐	☐
načrtovanja oblik, sloga in metod učenja in pouče- vanja	☐	☐	☐	☐	☐

Q18 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

3. IZPELJAVA IZOBRAŽEVANJA

	Znanja mi ne primanjkuje.	Znanja mi malo primanjkuje.	Znanja mi delno primanjkuje.	Znanja mi zelo primanjkuje.	Ne potrebujem nave- denega znanja.
priprava izvedbenih učnih načrtov	☐	☐	☐	☐	☐

izbor primernih
učnih strategij
glede na potrebe
ranljivih ciljnih
skupin

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

uporaba sodobnih
oblik in metod
dela z odraslimi
udeleženci,
vključno z oblikami
e-učenja.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

vzpostavljanje in
vzdrževanje mo-
tivacije za učenje
med udeleženci

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

spodbujanja
skupinske di-
namike

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

vodenje in usmer-
janje udeležencev
k doseganju načr-
tovanih ciljev
izobraževanja

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Q19 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

4. PROMOCIJA IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

Znanja mi ne
primanjkuje.

Znanja mi malo
primanjkuje.

Znanja mi
delno
primanjkuje.

Znanja mi zelo
primanjkuje.

Ne potrebujem
nave-
denega znanja.

načrtovanje pro- mocijskih ak- tivnosti, primernih za različne ciljne skupine	☐	☐	☐	☐	☐
izpeljava promo- cijskih aktivnosti (izpeljava dogod- kov, novinarskih konferenc ipd.)	☐	☐	☐	☐	☐
priprava pro- mocijskega gradiva (priprava tekstov, obliko- vanje letakov, e-glasil, brošur itd.)	☐	☐	☐	☐	☐
uporaba digitalnih orodij za promo- cijo izobraževanja odraslih	☐	☐	☐	☐	☐
vrednotenje učinkov promo- cijskih aktivnosti	☐	☐	☐	☐	☐

Q20 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

5. PODPORA UDELEŽENCEM IZOBRAŽEVANJA

Znanja mi ne primanjkuje.	Znanja mi malo primanjkuje.	Znanja mi delno primanjkuje.	Znanja mi zelo primanjkuje.	Ne potrebujem nave- denega znanja.
------------------------------	--------------------------------	------------------------------------	--------------------------------	--

pomoč pri premagovanju učnih in drugih ovir, povezanih z izobraževanjem	☐	☐	☐	☐	☐
mentoriranje in konzultiranje	☐	☐	☐	☐	☐
zagotavljanje učne pomoči	☐	☐	☐	☐	☐
svetovanje za samostojno učenje in o učnih virih	☐	☐	☐	☐	☐
tehnična podpora udeležencem izobraževanja pri uporabi IKT tehnologije	☐	☐	☐	☐	☐

Q21 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

6. EVALVACIJA IZOBRAŽEVANJA

	Znanja mi ne primanjkuje.	Znanja mi malo primanjkuje.	Znanja mi delno primanjkuje.	Znanja mi zelo primanjkuje.	Ne potrebujem navedenega znanja.
izdelava načrtov evalvacije	☐	☐	☐	☐	☐
analiza in interpretacija rezultatov evalvacije	☐	☐	☐	☐	☐
samoevalvacija lastnega dela	☐	☐	☐	☐	☐

evalvacija

doseženih učnih cil-

jev po zaključenem

izobraževanju

Q22 - Katera so tista znanja, ki jih v tem obdobju najbolj potrebujete? Navedite največ 3, pri čemer vsako znanje vpišete v svojo vrstico.

Vpišite besedilo

Znanje 1

Znanje 2

Znanje 3

Q23 - Navedite vaše glavne vire informacij o programih za strokovno izpopolnjevanje.

Možnih je več odgovorov

- ☐ ACS
- ☐ Zavod RS za šolstvo
- ☐ MIZŠ
- ☐ CNVOS
- ☐ Združenja (ZISS, ZLUS, Društvo srednjih šol za izobraževanje odraslih ipd.)
- ☐ Podjetja
- ☐ Javne in zasebne organizacije za izobraževanje odraslih
- ☐ Drugo:

Q24 - Navedite glavne komunikacijske kanale, ki jih najpogosteje uporabljate, ko se informirate o programih za strokovno izpopolnjevanje.

Možnih je več odgovorov

- ☐ od ust do ust
- ☐ spletne strani
- ☐ sistem KATIS
- ☐ e-novičniki
- ☐ e-pošta

☐ LinkedIn

☐ Facebook

☐ Drugo:

Q25 - Na kakšen način bi se v prihodnje želeli izobraževati?

☐ V živo.

☐ Po spletu.

☐ Na kombiniran način.

Q26 - V okviru projekta bomo izvedli tudi intervjuje z izobraževalci odraslih. Če želite sodelovati, vas prosimo za vaše ime in priimek ter kontakt (elektronski naslov ali telefonska številka).

Q27 - Nam želite sporočiti še kaj?

10.2 Smernice za izvedbo intervjujev

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI STRUKTURNI
IN INVESTICIJSKI SKLADI
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

PROTOKOL ZA INTERVJU

Pričujoči dokument vsebuje navodila za izvedbo vodenih intervjujev za potrebe priprave strokovnih podlag v projektu [Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih](#) (NIPO). Vsi odgovori in osebni podatki bodo obravnavani strogo zaupno in izključno za potrebe priprave strokovnih podlag v projektu NIPO.

Projekt Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih sofinancirata ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Evropski socialni sklad.

UPI-LJUDSKA UNIVERZA ŽALEC

Avgust 2021

1. Uvod

Ta dokument predstavlja smernice za izvedbo intervjujev v okviru projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih. Zbrani podatki bodo uporabljeni za pripravo strokovnih podlag.

Dokument je sestavljen iz štirih delov:

1. Uvod in opredelitev smernic za kvalitativno zbiranje podatkov.
2. Metodologija zbiranja podatkov
3. Sestava intervjuja
4. Priloge

Intervjuje bodo izvedli člani projektnega tima UPI-ljudske univerze Žalec v sodelovanju s študenti oddelka za Andragogiko in pedagogiko Filozofske fakultete, Univerze v Ljubljani. Intervjuji bodo izvedeni v času od 1. 10. 2021 do 31. 12. 2021. Zbrane podatke bodo obdelali člani projektnega tima UPI-ljudske univerze Žalec v sodelovanju s študenti Filozofske fakultete in na njihovi podlagi pripravili strokovna izhodišča-

Intervjuvanci bodo zaposleni izobraževalci odraslih, ki delujejo na področju neformalnega izobraževanja. To so organizatorji izobraževanj v javnih in zasebnih organizacijah za izobraževanje odraslih (ljudske univerze, šolski centri, zasebni zavodi), izvajalci programov neformalnega izobraževanja (učitelji, predavatelji, prostovoljci, zaposleni v društvih, večgeneracijskih centrih, centrih za krepitev zdravja, nevladnih organizacijah, ki izvajajo neformalna izobraževanja za odrasle).

Vprašanja v intervjuju niso poljubna. Vsak izpraševalec mora vprašati vse sklope vprašanj.

2. Metodologija zbiranja podatkov

Namen smernic za zbiranje podatkov je zagotoviti koherentnost in konsistentnost njihovega zbiranja.

2.1 Priprava

Pogoj za izvedbo intervjuja je, da intervjuvanec predhodno reši spletni vprašalnik. Zaželeno je, da mu predstavite splošne informacije o projektu NIPO, namen intervjuja in orišete področja, o katerih ga boste spraševali. Povejte, da se boste v intervjuju poglobili v vprašanja iz predhodno rešenega spletnega vprašalnika. Intervjuvanec bo morda želel več informacij o obdelavi podatkov in obdelovalcu podatkov ter o tem, kako bo zagotovljena zaupnost podatkov. Izjava o zaupnosti je vključena v začetku tega dokumenta. Intervjuvancu razložite, da bo poudarek na potrebah izobraževalcev odraslih glede na vsebinska področja.

2.2 Soglasje

Intervjuji morajo biti posneti, za kar potrebujete soglasje intervjuvanca. Pridobite ga tako, da mu posredujete obrazec o soglasju, ki ga intervjuvanec podpiše in vrne pred izvedbo intervjuja.

Soglasje intervjuvanca za intervju

Povabljeni ste bili k sodelovanju v intervjuju v okviru projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih, ki ga sofinancirata ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Evropski socialni sklad. Intervju se nanaša na preučevanje potreb izobraževalcev, ki delujejo na področju neformalnega izobraževanja odraslih. Pridobljeni podatki bodo uporabljeni izključno za pripravo strokovnih podlag o potrebah izobraževalcev odraslih v neformalnih programih.

Čeprav bo intervju sneman, bodo vaši odgovori ostali anonimni in vaše ime ne bo omenjeno na nobenem mestu v analizi podatkov. Pri vprašanjih ni pravih niti napačnih odgovorov.

S podpisom izjavljam, da bom sodeloval pri izvedbi intervjuja pod pogoji, navedenimi v tem soglasju.

Podpis: _____ Datum: _____

2.3 Anonimnost

Skozi celoten potek intervjuja mora biti zagotovljena anonimnost. To je zelo pomembno, saj v primeru, ko ljudje menijo, da bi lahko odgovore nekdo pripisal njim, to vpliva na njihove odgovore ali jih lahko celo odvrne od sodelovanja.

2.4 Snemanje

Intervjuji se snemajo. Intervjuvanci redko zavrnejo snemanje, sploh če se jim pojasni namen snemanja, tj. zagotoviti, da izpraševalec informacije, ki jih dobi od intervjuvanca, predstavi pravilno, da ne pride do napačnih navajanj intervjuvančevih izjav. Predlagamo, da poudarite, da se snema izključno za potrebe raziskave in da sta tajnost snemanja in prepisov zagotovljeni.

Delanje zapiskov ni učinkovita metoda beleženja odgovorov. Informacije se vedno izgubijo ali so napačno razumljene in pomenijo, da se izpraševalec ne more osredotočiti na vlogo izpraševalca in poslušalca, hkrati pa intervjuvancu nehote daje znake, naj svoj govor upočasni ali z njim počaka.

2.5 Prepis odgovorov

Odločili smo se, da ne bomo izvedli transkripcije celotnega intervjuja. Po opravljenem intervjuju bo izpraševalec s pomočjo zvočnega zapisa odgovore povzel in jih zapisal v za to pripravljeni

obrazec. Intervjuvanca dobesedno navajamo samo, kadar s tem poudarimo povzete odgovore oz. njegove misli.

2.7 Vrstni red vprašanj

Intervjuvancu se najprej postavijo vprašanja iz demografskega sklopa. Vrstni red preostalih vprašanj je v pristojnosti izpraševalca. Pripravljena vprašanja so zapisana na podlagi vprašanj in spletne ankete.

3. Predloga za poročilo

Za vsak intervju je potrebno izpolniti obrazec za poročilo. Na voljo so obrazci v e-obliki. Vsi podatki se vnašajo v e-obliki.

3.1 Kodiranje intervjuvancev

Za lažjo analizo podatkov in zaradi zagotavljanja anonimnosti se vsakemu intervjuvancu doda koda, kot je prikazano v spodnji tabeli:

Številka	Kategorija/vloga intervjuvanca
• 01	• Organizator izobraževanja (OE)
• 02	• Direktor (D)
• 03	• Kadrovik (K)
• 04	• Izvajalec programov (IP)
• 05	• Drugo (DR)

Primer: 01D, 02OE, 03DR ...

Če kje prihaja do nejasnosti, naj izpraševalec pribeleži pojasnilo (npr. organizator izobraževanja je lahko hkrati izvajalec programov) o vlogi intervjuvanca. Organizator izobraževanja je oseba, ki organizira izvedbo nekega programa (npr. jezikovni tečaj, računalniški tečaj, uposabljanje za zaposlene, formalne programe ...), medtem ko je izvajalec programov oseba, ki program izvede. To so lahko učitelji, podjetniki, prostovoljci idr.

3.2 Izpolnjevanje obrazca o intervjujih

Vsak intervju je zapisan v poseben obrazec. Spodaj si oglejte okviren obrazec, obrazec v celoti se nahaja v prilogi teh navodil.

Intervjuji

Intervjuvanec	Izpraševalec	Datum
01D	Simon	25/09/2021
Vprašanje	Povzetek odgovora	Citat
V1		
V2		

4. Sestava intervjuja

Vsakemu intervjuvancu boste postavili vprašanja iz naslednji sklopov:

1. **Vsebinsko področje, ki ga predstavlja/pokriva intervjuvanec.**

Namen intervjujev je pridobiti podatke o potrebah izobraževalcev odraslih, delujočih v neformalnem izobraževanju, glede na vsebinska področja. Za potrebe intervjuja bomo uporabili naslednjo klasifikacijo vsebinskih področij:

- Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev
- Umetnost in humanistika (filozofija, sociologija, tuji jeziki, prihologija, primerjalna književnost ...)
- Družboslovne, poslovne, upravne in pravne vede
- Naravoslovje, matematika in računalništvo
- Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo
- Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo
- Zdravstvo in sociala

Pomembno je, da so pokrita vsa vsebinska področja. Morda bo posamezni intervjuvanec pokrival več področij. Za vsako področje pa morate najti vsaj enega intervjuvanca.

2. **Demografski podatki:** gre za dejstva o intervjuvancu, ki je zberite preden začnete postavljati vprašanja.

3. **Vprašanja:** napisana so po vrstnem redu, v kakršnem so zapisane trditve v spletnem vprašalniku. Izjave iz spletnega vprašalnika smo preoblikovali v vprašanja za intervju. Nekatera vprašanja smo združili/jih izpustili. Kot zapisano, lahko vprašanja zastavljate v različnem vrstnem redu, pomembno pa je, da zastavite vsa vprašanja.

Del A: Vsebinsko področje neformalnega izobraževanja

Označite vsebinsko področje, na katerem deluje intervjuvanec

Del B: Demografski podatki

1. Zberite naslednje podatke.

Podatki o intervjuvancu	• Strokovni naziv • Pedagoško-andragoška izobrazba: a) da b) ne
Drugi podatki:	• Moški/ženska • Starost • Statistična regija (Koroška, Pomurska, Podravska, Savinjska, Zasavska, Posavska, Jugozahodna) • Izkušnje v izobraževanju odraslih v letih • Tip organizacije, v okviru katere dela. • Navedba vrste programa/programov, v katerih deluje.

Del B: Potrebe po (andragskem) znanju

2. Ugotavljanje izobraževalnih potreb

... pridobivanja in analiziranja informacij o izobraževalnih potrebah lokalne skupnosti, podjetij, ustanov ipd.

... ugotavljanja potreb različnih ciljnih skupin in posameznikov po izobraževanju.

... vodenja procesa analize potreb (metodološka znanja).

3. Razvoj lastnih izobraževalnih programov

... načrtovanja izvedbe posameznih izobraževalnih programov za odrasle (oblike, metode, povezovanje med področji ipd.).

... finančnega načrtovanja izpeljave izobraževanja (določanje stroškov, oblikovanje cene programa, določanje kotizacij ipd.).

... oblikovanja ciljev programa: kako jih oblikovati, kako so povezani z drugimi elementi in temeljnimi andragskimi procesi ipd.

... načrtovanja vsebine programa: zasnova modulov, posameznih vsebinskih enot, časovna organizacija vsebin, načrtovanje prenosa znanja v prakso ipd.

... načrtovanja oblik, sloga in metod učenja in poučevanja: katere izbrati glede na različne dejavnike (cilje, velikost skupine, značilnosti udeležencev ipd.).

4. Načrtovanje in izpeljava izobraževanja

- ... priprave izvedbenih učnih načrtov (prilagajanje okvirnih izvedbenih načrtov glede na specifične potrebe, želje in predznanje udeležencev)
- ... prepoznavanja specifičnih potreb ranljivih ciljnih skupin in izbor primernih učnih strategij za le-te.
- ... uporabe sodobnih oblik in metod dela z odraslimi udeleženci, vključno z oblikami e-učenja.
- ... vzpostavljanja in vzdrževanja motivacije za učenje med udeleženci.
- ... spodbujanja skupinske dinamike, ki omogoča odprto komunikacijo v učnem procesu, aktivno sodelovanje in socialno vključenost vseh udeležencev.
- ... vodenja in usmerjanja udeležencev k doseganju načrtovanih ciljev izobraževanja.
- ... poznavanja andragoške didaktike (delo v različno velikih skupinah, v skupinah z različnimi interesi, praktična naravnost izobraževanja, interdisciplinarno povezovanje znanja ipd.).
- ... metod preverjanja in ocenjevanja/vrednotenja učnih dosežkov.

5. Promocija izobraževanja odraslih

- ... načrtovanja promocijskih aktivnosti, primernih za različne ciljne skupine
- ... izpeljava promocijskih aktivnosti (izpeljava dogodkov, novinarskih konferenc, objave oglasov, e-glasil, plakatov, člankov ipd.)
- ... priprave promocijskega gradiva (priprava tekstov, oblikovanje letakov, e-glasil, brošur itd.)
- ... uporabe digitalnih orodij za promocijo izobraževanja odraslih (Facebook, LinkedIn, Instagram, MailChimp itd.).

6. Podpora posamezniku

- ... svetovalne podpore posamezniku pred, med in po izobraževanju
- ... področja mentorstva in dajanja konzultacij
- ... zagotavljanja učne pomoči
- ... svetovanja za samostojno učenje
- ... svetovanja o učnih virih

7. Evalvacija izobraževanja

- ... poznavanja različnih vrst evalvacij, izdelava načrtov evalvacije, analiza in interpretacija rezultatov
- ... samoevalvacije lastnega dela.
- ... uporabe učinkovitih pristopov in metod sprotnega spremljanja in vrednotenja napredka ter aktivnega sodelovanja posameznikov in skupine pri doseganju ciljev izobraževanja.
- ... sprotnega in končnega vrednotenja dosežkov udeležencev in učinkov izobraževanja.

8. Katera so tista znanja, ki jih v tem obdobju najbolj prioritarno potrebujete?

9. Z interdisciplinarnim povezovanjem spodbujamo proces, s katerimi učeči se posamezniki povezujejo poglede in načine mišljenja več disciplin ali uveljavljenih področij in poglobljajo razumevanje, ki presega posamezne discipline.

Kako pogosto interdisciplinarno povezujete vsebinska področja, na katerih delujete, z naslednjimi sklopi vsebinskih področij?

4. PRILOGE:

Priloga 1: Soglasje za intervju

Priloga 2: Obrazec za vpis odgovorov

Priloga 3: Spletni vprašalnik

Priloga 1 - Soglasje intervjuvanca za intervju

Povabljeni ste bili k sodelovanju v intervjuju v okviru projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih, ki ga sofinancirata ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Evropski socialni sklad. Intervju se nanaša na preučevanje potreb izobraževalcev, ki delujejo na področju neformalnega izobraževanja odraslih. Pridobljeni podatki bodo uporabljeni izključno za pripravo strokovnih podlag o potrebah izobraževalcev odraslih v neformalnih programih.

Čeprav bo intervju sneman, bodo vaši odgovori ostali anonimni in vaše ime ne bo omenjeno na nobenem mestu v analizi podatkov. Pri vprašanjih ni pravih niti napačnih odgovorov.

S podpisom izjavljam, da bom sodeloval pri izvedbi intervjuja pod pogoji, navedenimi v tem soglasju.

Podpis: _____ Kraj in datum: _____

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI STRUKTURNI
IN INVESTICIJSKI SKLADI
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Priloga 2: Obrazec za vpis odgovorov

Priloga 3

Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih

Vprašalnik

Kratko ime ankete: Znanje za odličnost popravljena verzija

Število vprašanj: 27

Število spremenljivk: 100

Status: Aktivna od: 08.11.2021 Aktivna do: 31.08.2022

Avtor: Tina Baloh , 13.10.2021

Spoštovani!

Pred vami je anketa o izobraževalnih potrebah posameznikov, ki delujejo na področju neformalnega izobraževanja odraslih.

Anketo izvajamo v okviru projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih, ki ga sofinancirata MIZŠ in Evropski socialni sklad. Rezultate ankete bomo uporabili pri pripravi strokovnih podlag za spremljanje izobraževalnih potreb izobraževalcev odraslih, ki delujejo v neformalnih programih.

Najlepše se vam zahvaljujemo, ker boste anketo rešili v celoti!

Za reševanje boste potrebovali predvidoma 12 minut.

Q1 - Spol

☐ Moški

☐ Ženski

Q2 - Starost

- ☐ Manj kot 25 let
- ☐ 25-29 let
- ☐ 30-44 let
- ☐ 45-54 let
- ☐ Več kot 54 let

Q3 - Statistična regija

- ☐ Koroška regija
- ☐ Pomurska regija
- ☐ Podravska regija
- ☐ Savinjska regija
- ☐ Zasavska regija
- ☐ Posavska regija
- ☐ Jugovzhodna regija
- ☐ Primorsko-notranjska regija

Q4 - Tip organizacije, v okviru katere delate v izobraževanje odraslih?

- ☐ Ljudska univerza
- ☐ Zasebni zavod/organizacija
- ☐ Srednja šola (enota za izobraževanje odraslih)
- ☐ Podjetje
- ☐ Društvo
- ☐ Knjižnica

- ☐ Zapor
- ☐ Center za krepitev zdravja
- ☐ Drugo:

Q5 - Vaš strokovni naslov/naziv (npr. prof. angleščine, dipl. psiholog, dipl. ekonomist ...):

Q6 - Število let vaših izkušenj v izobraževanju odraslih:

Q7 - Imate pedagoško-andragoško izobrazbo?

- ☐ Da.
- ☐ Ne.

Q8 - Na področju neformalnega izobraževanja odraslih delate kot:

- ☐ Organizator izobraževanja
- ☐ Izvajalec programov
- ☐ Direktor
- ☐ Drugo:

Q9 - Navedite vaše glavno področje dela v izobraževanju odraslih (npr. izobraževanje, zdravje, okolje, šport, turizem ipd.)

Q10 - S katerim področjem najpogosteje povezujete področje, na katerem delujete?

Q11 - Na katerem od področij, ki ste jih navedli pri prejšnjem odgovoru, najbolj potrebujete dodatno znanje?

Q12 - V kateri vrsti neformalnih izobraževalnih programov za odrasle delujete oz. ste delovali v zadnjem letu (bodisi v vlogi organizatorja ali izvajalca izobraževanja)?

Izberete lahko več odgovorov.

- ☐ Programi za dvig računalniških in IKT kompetenc
- ☐ Programi za dvig jezikovnih kompetenc
- ☐ Programi za razvoj kariere

- ☐ Program Projektno učenje mlajših odraslih (PUM-O)
- ☐ Programi usposabljanja za življenjsko uspešnost
- ☐ Programi strokovnega usposabljanja
- ☐ Programi računovodstva in knjigovodstva
- ☐ Programi trženja in prodaje
- ☐ Programi vodenja in upravljanja
- ☐ Programi medkulturnega izobraževanja
- ☐ Programi medgeneracijskega izobraževanja
- ☐ Študijski krožki
- ☐ Programi trajnostnega razvoja in zelenega gospodarstva
- ☐ Programi za prosti čas in osebno rast
- ☐ Teden vseživljenjskega učenja
- ☐ Parada učenja
- ☐ Drugo:

Q13 - Vpišite program(e), ki ste jih osebno izvajali/organizirali v zadnjem letu?

Napišite največ 3 programe, pri čemer vsak program zapišite v svojo vrstico.

Vpišite besedilo

Program 1

Program 2

Program 3

Q14 - S katero ciljno skupino odraslih na področju neformalnega izobraževanja odraslih delate oz. ste delali v zadnjem letu (ali v vlogi organizatorja ali izvajalca izobraževanja)?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Z mlajšimi odraslimi.
- ☐ S starejšimi odraslimi.
- ☐ Z zaposlenimi.
- ☐ Z brezposelnimi.
- ☐ Z vsemi generacijami (večgeneracijski programi).
- ☐ S priseljenci.
- ☐ Z osebami s posebnimi potrebami.
- ☐ Z obsojenci.
- ☐ Z osipniki.
- ☐ Z nižje izobraženimi.
- ☐ Drugo:

Q15 - V nadaljevanju so navedena (andragoška) znanja izobraževalca odraslih.

Prosimo vas, da s pomočjo lestvice ocenite, v kolikšni meri vam določenih znanj primanjkuje, da bi svoje delo na področju neformalnega izobraževanja odraslih kakovostno opravljali.

Q16 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

1. ANALIZA POTREB

	Znanja mi ne primanjkuje.	Znanja mi malo primanjkuje.	Znanja mi delno primanjkuje.	Znanja mi zelo primanjkuje.	Ne potrebujem navedenega znanj a.
pridobivanje in analiziranje informacij o izobraževalnih potrebah	☐	☐	☐	☐	☐
ugotavljanje potreb različnih ciljnih skupin	☐	☐	☐	☐	☐
vodenje analize potreb (metodološka znanja)	☐	☐	☐	☐	☐

Q17 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

2. NAČRTOVANJE IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV

	Znanja mi ne primanjkuje.	Znanja mi malo primanjkuje.	Znanja mi delno primanjkuje.	Znanja mi zelo primanjkuje.	Ne potrebujem navedenega znanj a.
načrtovanje izvedbe posameznih h izobraževalnih programov	☐	☐	☐	☐	☐
finančno načrtovanje izobra ževanja	☐	☐	☐	☐	☐
oblikovanja ciljev programa	☐	☐	☐	☐	☐
načrtovanja vsebine programa: zasnova modulov, časovna organizacija vsebin ipd.	☐	☐	☐	☐	☐
načrtovanja oblik, sloga in metod učenja in poučevanja	☐	☐	☐	☐	☐

Q18 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

3. IZPELIJAVA IZOBRAŽEVANJA

	Znanja mi ne primanjkuje.	Znanja mi malo primanjkuje.	Znanja mi delno primanjkuje.	Znanja mi zelo primanjkuje.	Ne potrebujem navedenega znanj a.
priprava izvedbenih učnih načrtov	☐	☐	☐	☐	☐
izbor primernih učnih strategij glede na potrebe ranljivih ciljnih skupin	☐	☐	☐	☐	☐
uporaba sodobnih oblik in metod dela z odraslimi udeleženci, vključno z oblikami e-učenja.	☐	☐	☐	☐	☐
vzpostavljanje in vzdrževanje motivacije za učenje med udeleženci	☐	☐	☐	☐	☐
spodbujanja skupinske dinamike	☐	☐	☐	☐	☐

vodenje in	☐	☐	☐	☐	☐
usmerjanje					
udeležencev k					
doseganju					
načrtovanih ciljev					
izobraževanja					

Q19 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

4. PROMOCIJA IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

	Znanja mi ne primanjkuje.	Znanja mi malo primanjkuje.	Znanja mi delno primanjkuje.	Znanja mi zelo primanjkuje.	Ne potrebujem navedenega znanj a.
načrtovanje promocijskih aktivnosti, primernih ih za različne ciljne skupine	☐	☐	☐	☐	☐
izpeljava promocijskih aktivnosti (izpeljava dogodkov, novinarskih	☐	☐	☐	☐	☐

konferenc ipd.)

priprava promocijskega gradiva (priprava tekstov, oblikovanje letakov, e-glasil, brošur itd.)	☐	☐	☐	☐	☐
uporaba digitalnih orodij za promocijo izobraževanja odraslih	☐	☐	☐	☐	☐
vrednotenje učinkov promocijs kih aktivnosti	☐	☐	☐	☐	☐

Q20 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

5. PODPORA UDELEŽENCEM IZOBRAŽEVANJA

Znanja mi ne primanjkuje.	Znanja mi malo primanjkuje.	Znanja mi delno primanjkuje.	Znanja mi zelo primanjkuje.	Ne potrebujem navedenega znanj a.
------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	--------------------------------	---

pomoč pri premagovanju učnih in drugih ovir, povezanih z izobraževanjem	☐	☐	☐	☐	☐
mentoriranje in konzultiranje	☐	☐	☐	☐	☐
zagotavljanje učne pomoči	☐	☐	☐	☐	☐
svetovanje za samostojno učenje in o učnih virih	☐	☐	☐	☐	☐
tehnična podpora udeležem cem izobraževanja pri uporabi IKT tehnologije	☐	☐	☐	☐	☐

Q21 - Prosimo, da pri naslednjem sklopu vprašanj na lestvici označite, koliko znanja vam po vaši oceni
primanjkuje ali ne primanjkuje na določenem področju?

6. EVALVACIJA IZOBRAŽEVANJA

Znanja mi ne Znanja mi malo Znanja mi delno Znanja mi zelo Ne potrebujem
navedenega znanj

	primanjkuje.	primanjkuje.	primanjkuje.	primanjkuje.	a.
izdelava načrtov evalvacije	☐	☐	☐	☐	☐
analiza in interpretacija rezultatov evalvacije	☐	☐	☐	☐	☐
samoevalvacija lastnega dela	☐	☐	☐	☐	☐
evalvacija doseženih učnih ciljev po zaključnem izobraževanju	☐	☐	☐	☐	☐

Q22 - Katera so tista znanja, ki jih v tem obdobju najbolj potrebujete? Navedite največ 3, pri čemer vsako znanje vpišete v svojo vrstico.

Vpišite besedilo

Znanje 1

Znanje 2

Znanje 3

Q23 - Navedite vaše glavne vire informacij o programih za strokovno izpopolnjevanje.

Možnih je več odgovorov

- ☐ ACS
- ☐ Zavod RS za šolstvo
- ☐ MIZŠ
- ☐ CNVOS
- ☐ Združenja (ZISS, ZLUS, Društvo srednjih šol za izobraževanje odraslih ipd.)
- ☐ Podjetja
- ☐ Javne in zasebne organizacije za izobraževanje odraslih
- ☐ Drugo:

Q24 - Navedite glavne komunikacijske kanale, ki jih najpogosteje uporabljate, ko se informirate o programih za strokovno izpopolnjevanje.

Možnih je več odgovorov

- ☐ od ust do ust
- ☐ spletne strani
- ☐ sistem KATIS
- ☐ e-novičniki
- ☐ e-pošta
- ☐ LinkedIn
- ☐ Facebook
- ☐ Drugo:

Q25 - Na kakšen način bi se v prihodnje želeli izobraževati?

- ☐ V živo.
- ☐ Po spletu.
- ☐ Na kombiniran način.

Q26 - V okviru projekta bomo izvedli tudi intervjuje z izobraževalci odraslih. Če želite sodelovati, vas prosimo za vaše ime in priimek ter kontakt (elektronski naslov ali telefonska številka).

Q27 - Nam želite sporočiti še kaj?

10.3 Smernice za izvedbo fokusnih skupin

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI STRUKTURNI
IN INVESTICIJSKI SKLADI
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

SMERNICE ZA IZVEDBO FOKUSNIH SKUPIN

Pričujoči dokument vsebuje navodila in priporočila za izvedbo fokusnih skupin za potrebe priprave strokovnih podlag v projektu [Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih](#) (NIPO). Vsi odgovori in osebni podatki bodo obravnavani strogo zaupno in izključno za potrebe priprave strokovnih podlag v projektu NIPO.

Projekt Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih sofinancirata ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Evropski socialni sklad.

UPI-LJUDSKA UNIVERZA ŽALEC

December 2021

1. Uvod

Ta dokument predstavlja smernice za izvedbo fokusnih skupin v okviru projekta Znanje za odličnost v neformalnem izobraževanju odraslih. Zbrani podatki bodo uporabljeni za pripravo strokovnih podlag.

Dokument je sestavljen iz štirih delov:

1. Uvod in opredelitev smernic za kvalitativno zbiranje podatkov.
2. Metodologija zbiranja podatkov
3. Vprašanja za fokusne skupine

Fokusne skupine bova izvedli članici projektnega tima UPI-ljudske univerze Žalec Biserka Neuholt Hlastec. Fokusne skupine bodo izvedene v času od 1. 1. 2022 do 31. 8. 2022. Zbrane podatke bomo obdelali člani projektnega tima UPI-ljudske univerze Žalec v sodelovanju z dr. Markom Radovanom iz Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Udeleženci fokusnih skupin bodo predstavniki različnih ciljnih skupin izobraževalcev odraslih, ki delujejo na področju neformalnega izobraževanja. To so:

- predavatelji v javnoveljavnih programih za odrasle (npr. Začetna integracija priseljencev, Dvig ravni pisemnosti)
- učitelji v jezikovnih in računalniških programih
- izobraževalci odraslih, ki sodelujejo v Tednu vseživljenjskega učenja in Paradi učenja
- predavatelji v študijskih krožkih
- kadroviki v podjetjih, ki so zadolženi za organizacijo izobraževanj v podjetjih
- izobraževalci odraslih, ki sodelujejo v programih medgeneracijskih centrah

Z izvedbo fokusnih skupin želimo poglobiti izbrana vprašanja, ki bodo dopolnila rezultate spletnega anketiranja in izvedenih intervjujev.

2. Metodologija zbiranja podatkov

Namen smernic za zbiranje podatkov je zagotoviti koherentnost in konsistentnost njihovega zbiranja.

2.1 Priprava

2.1.1 Izbor udeležencev

Projektni sodelavki bosta udeležence izbrali med navedenimi ciljnim skupinami.

Tukaj je nekaj smernic za postopek izbire:

- Projektni sodelavki pripravita seznam oseb, s katerimi želita vzpostaviti stik.
- Razmislite o tem, kakšne informacije v zvezi zn namemom izvedbe ciljne skupine bi želeli dobili.
- Seznam zožite.
- Pripravite kratke uvodne informacije o projektu in njegovih ciljih.
- Pripravite kratko informacijo o cilju fokusne skupine. Informacije morajo biti kratke in jedrnat.
- Razmislite o tem, kaj bodo udeleženci sami pridobili s sodelovanjem v fokusnih skupinah, da bi jih motivirali za sodelovanje (npr. priložnost za promocijo svoje organizacije/institucije, izmenjavo informacij za izboljšanje obstoječih pobud, pridobitev novega znanja itd.)
- Začnite kontaktirati osebe s seznama; če osebo osebno poznate, je priporočljivo, da jo najprej pokličete in ji po klicu pošljete elektronsko sporočilo. Če osebe ne poznate, ji lahko najprej pošljete elektronsko sporočilo in jo nekaj dni za tem pokličete.

2.1.2. Organizacija in izvedba fokusnih skupin

- Ko dobite potrditve za sodelovanje, predlagajte nekaj datumov za fokusno skupino (npr. Doodle)
 - Glede na razmere Covid-19 lahko se lahko udeleženci fokusne skupine srečajo tudi preko Zooma, MS Teams ali katere koli druge aplikacije.
 - Če je mogoče, fokusno skupino izvedite osebno.
 - Ko je datum fokusne skupine določen, udeležencem pošljite nekaj vhodnih podatkov, da lahko o njih razmislijo in se pripravijo na fokusno skupino. Podatki lahko vsebujejo teme in vprašanja, o katerih se bo razpravljalo na srečanju.
 - Izvajanje: poskrbite, da bodo vaši udeleženci jasno razumeli namen srečanja fokusne skupine, tako da na samem začetku omenite cilje srečanja.
- Vodite razpravo in si zapišite komentarje in pripombe udeležencev. Ob koncu srečanja povzemite glavne točke razprave.

2.1.3 Predloga za poročilo

Za vsako fokusno skupino je potrebno izpolniti obrazec za poročilo. Na voljo so obrazci v e-obliki.

2.1.4 Kodiranje fokusnih skupin

Za lažjo analizo podatkov se poamezni izvedbi fokusne skupine intervjuvancu doda oznaka, kot je prikazano v spodnji tabeli:

Številka	Fokusna skupina
• 01	• Ciljna skupina 1
• 02	• Ciljna skupina 2
• 03	• Ciljna skupina 3
• 04	• Ciljna skupina 4
• 05	• Ciljnaskupina 4

Povzetek fokusnih skupin

Koda fokusne skupine:	Datum:	Izvajalec fokusne skupine:
Povzetek razprave		

4. Vprašanja za fokusne skupine

1. **Vsebinsko področje, ki ga predstavljajo udeleženci posamezne fokusne skupine.**
Namen fokusnih skupin je pridobiti dodatne informacije o potrebah izobraževalcev odraslih, in sicer preko metode vodene diskusije v fokusni skupini.
2. **Vprašanja:** napisana so po vrstnem redu, v kakršnem so zapisane trditve v spletnem vprašalniku. Izjave iz spletnega vprašalnika smo preoblikovali v vprašanja za fokusne skupine. Nekatera vprašanja smo združili/jih izpustili. Vprašanja lahko zastavljate v različnem vrstnem redu. Izberite tista, ki so relevantna za cilje posamezne fokusne skupine.

Del A: Vsebinsko področje neformalnega izobraževanja

Zapišite vsebinsko področje, na katerem delujejo udeleženci fokusnih skupin.

Del B: Potrebe po (andragoškem) znanju

2. Ugotavljanje izobraževalnih potreb

... pridobivanja in analiziranja informacij o izobraževalnih potrebah lokalne skupnosti, podjetij, ustanov ipd.

... ugotavljanja potreb različnih ciljnih skupin in posameznikov po izobraževanju.

... vodenja procesa analize potreb (metodološka znanja).

3. Razvoj lastnih izobraževalnih programov

... načrtovanja izvedbe posameznih izobraževalnih programov za odrasle (oblike, metode, povezovanje med področji ipd.).

... finančnega načrtovanja izpeljave izobraževanja (določanje stroškov, oblikovanje cene programa, določanje kotizacij ipd.).

... oblikovanja ciljev programa: kako jih oblikovati, kako so povezani z drugimi elementi in temeljnimi andragoškimi procesi ipd.

... načrtovanja vsebine programa: zasnova modulov, posameznih vsebinskih enot, časovna organizacija vsebin, načrtovanje prenosa znanja v prakso ipd.

... načrtovanja oblik, sloga in metod učenja in poučevanja: katere izbrati glede na različne dejavnike (cilje, velikost skupine, značilnosti udeležencev ipd.).

4. Načrtovanje in izpeljava izobraževanja

- ... priprave izvedbenih učnih načrtov (prilagajanje okvirnih izvedbenih načrtov glede na specifične potrebe, želje in predznanje udeležencev)
- ... prepoznavanja specifičnih potreb ranljivih ciljnih skupin in izbor primernih učnih strategij za le-te.
- ... uporabe sodobnih oblik in metod dela z odraslimi udeleženci, vključno z oblikami e-učenja.
- ... vzpostavljanja in vzdrževanja motivacije za učenje med udeleženci.
- ... spodbujanja skupinske dinamike, ki omogoča odprto komunikacijo v učnem procesu, aktivno sodelovanje in socialno vključenost vseh udeležencev.
- ... vodenja in usmerjanja udeležencev k doseganju načrtovanih ciljev izobraževanja.
- ... poznavanja andragoške didaktike (delo v različno velikih skupinah, v skupinah z različnimi interesi, praktična naravnost izobraževanja, interdisciplinarno povezovanje znanja ipd.).
- ... metod preverjanja in ocenjevanja/vrednotenja učnih dosežkov.

5. Promocija izobraževanja odraslih

- ... načrtovanja promocijskih aktivnosti, primernih za različne ciljne skupine
- ... izpeljava promocijskih aktivnosti (izpeljava dogodkov, novinarskih konferenc, objave oglasov, e-glasil, plakatov, člankov ipd.)
- ... priprave promocijskega gradiva (priprava tekstov, oblikovanje letakov, e-glasil, brošur itd.)
- ... uporabe digitalnih orodij za promocijo izobraževanja odraslih (Facebook, LinkedIn, Instagram, MailChimp itd.).

6. Podpora posamezniku

- ... svetovalne podpore posamezniku pred, med in po izobraževanju
- ... področja mentorstva in dajanja konzultacij
- ... zagotavljanja učne pomoči
- ... svetovanja za samostojno učenje
- ... svetovanja o učnih virih

7. Evalvacija izobraževanja

- ... poznavanja različnih vrst evalvacij, izdelava načrtov evalvacije, analiza in interpretacija rezultatov
- ... samoevalvacije lastnega dela.
- ... uporabe učinkovitih pristopov in metod sprotne spremljanja in vrednotenja napredka ter aktivnega sodelovanja posameznikov in skupine pri doseganju ciljev izobraževanja.
- ... sprotne in končne vrednotenja dosežkov udeležencev in učinkov izobraževanja.

8. Katera so tista znanja, ki jih v tem obdobju najbolj prioritetno potrebujete?

9. Z interdisciplinarnim povezovanjem spodbujamo proces, s katerimi učenci se posamezniki povezujejo poglede in načine mišljenja več disciplin ali uveljavljenih področij in poglobljajo razumevanje, ki presega posamezne discipline.

Kako pogosto interdisciplinarno povezuje vsebinska področja, na katerih delujete, z naslednjimi sklopi vsebinskih področij?

